

Operačný program
**Efektívna
verejná správa**

Európska únia
Európsky sociálny fond

**LEGISLATÍVNE NÁVRHY
VYTVORENÉ V RÁMCI PROJEKTU
„TVORBA A OPTIMALIZÁCIA
LEPŠEJ VEREJNEJ POLITIKY V ZÁUJME
ODSTRAŇOVANIA BARIÉR
SPOLOČENSKÉHO ZAČLENENIA
ZRAKOVO POSTIHNUTÝCH“**

Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu.

Autori:

JUDr. Daniela Čičkánová, PhD., LL.M.

Mgr. Tamara Čipková, PhD.

Prof. JUDr. PhDr. Tomáš Gábriš, PhD., LL.M., MA

JUDr. Mgr. Vladislav Mičátek, PhD.

Mgr. Zuzana Pavlíčková, LL.M.

JUDr. Žofia Tulejová Bódi, PhD.

Recenzenti:

Prof., Prof. zw., Dr. et Mgr. Ing. (oec) Alexander Bělohlávek, prof. hon., dr.h.c.

Prof. et Doc. (mult.) JUDr. Karel Klíma, CSc., dr. hab.

©

Slovenská asociácia európskych štúdií (ECSA Slovakia), Pražská 11, Bratislava
Výcviková škola pre vodiace a asistenčné psy, Sekulská 672/1, Bratislava

Výstup vznikol v rámci projektu **Tvorba a optimalizácia lepšej verejnej politiky v záujme odstraňovania bariér spoločenského začlenenia zrakovo postihnutých**, kód ITMS2014+ projektu: 314011L721.

URČENIE MINIMÁLNYCH ŠTANDARDOV PRE KVALITU VODIACEHO PSA / ÚPRAVA POŽIADAVIEK NA OSOBU OPŔÁVNENÚ VIESŤ VÝCVIK VODIACEHO PSA / DOPLNENIE PODMIENOK POSKYTNUTIA PRÍSPEVKU NA KÚPU VODIACEHO PSA O PODMIENKU NADOBUDNUTIA ZRUČNOSTÍ PRE MANIPULÁCIU A OVLÁDANIE VODIACEHO PSA VYCVIČENÉHO ODBORNOU OSOBOU / DOPLNENIE PRÍSPEVKU NA ZÁCVIK S VODIACIM PSOM PRI ZÍSKANÍ NOVÉHO VODIACEHO PSA

Všetky vyššie uvedené otázky sú súčasťou jedného legislatívneho návrhu vzhľadom na to, že ich súčasná aj navrhovaná právna úprava zakotvuje v **zákone č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov**

Aktuálna právna úprava:

§ 24 ods. 6: Ak je na používanie pomôcky potrebný výcvik fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, peňažný príspevok na kúpu pomôcky možno poskytnúť, ak fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím úspešne absolvuje výcvik používania tejto pomôcky. Ak absolvovanie výcviku používania pomôcky nie je úspešné, fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím nie je povinná vrátiť peňažný príspevok na výcvik používania pomôcky a peňažný príspevok na kúpu pomôcky sa neposkytne. Peňažný príspevok na výcvik používania pomôcky rovnakého druhu možno poskytnúť len raz.

§ 25 ods. 1: Pes so špeciálnym výcvikom je vodiaci pes, asistenčný pes a signálny pes. Špeciálny výcvik psa preukazuje fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím preukazom psa so špeciálnym výcvikom, známku, ktorú pes nosí na viditeľnom mieste a potvrdením o odbornej spôsobilosti osoby podľa odseku 5. Preukaz psa so špeciálnym výcvikom, známku a potvrdenie vydáva fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím odborne spôsobilá osoba podľa odseku 5. V preukaze psa so špeciálnym výcvikom je uvedené meno, priezvisko, adresa trvalého pobytu fyzickej osoby alebo obchodné meno alebo názov, sídlo, identifikačné číslo a právna forma právnickej osoby, ktorá psa vycvičila, činnosti, na ktoré bol vodiaci pes, asistenčný pes alebo signálny pes vycvičený, dátum o vykonanej skúške psa, meno priezvisko a adresa trvalého pobytu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, meno psa, jeho identifikačné číslo zhodné s číslom vyrazeným na známke, plemeno a farba psa a vek psa. Znamka obsahuje označenie, že ide o psa so špeciálnym výcvikom s uvedením druhu výcviku v slovenskom jazyku a v anglickom jazyku „assistance dog, guide dog, hearing dog“, identifikačné číslo zhodné s číslom uvedeným v preukaze psa so špeciálnym výcvikom.

§ 25 ods. 2: Vodiaci pes zabezpečuje fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá má zrakové postihnutie alebo iné ťažké zdravotné postihnutie, pomoc pri každodenných činnostiach, najmä pri samostatnom pohybe, podávaní predmetov a bezpečnom zvládnutí prekážok v priestore.

§ 25 ods. 3: Asistenčný pes zabezpečuje fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá má telesné postihnutie alebo iné ťažké zdravotné postihnutie, pomoc pri každodenných činnostiach, najmä pri prinesení určených predmetov, prezliekaní oblečenia, polohovaní, otváraní a zatváraní dverí a pri privolaní nevyhnutnej pomoci v prípade nebezpečenstva.

§ 25 ods. 4: Signálny pes pomáha fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá má sluchové postihnutie alebo iné ťažké zdravotné postihnutie, rozlišovať zvukové signály, ktorými sú najmä signalizácia pri dverách, telefón, fax, plač dieťaťa, ľudské hlasy, budík, upozornenie v nebezpečenstve a volanie mena sluchovo postihnutého.

§ 25 ods. 5: Odborne spôsobilá na výcvik psa so špeciálnym výcvikom je osoba, ktorej predmetom činnosti je výcvik psov so špeciálnym výcvikom a je členom medzinárodnej organizácie združujúcej výcvikové školy alebo jej bola udelená akreditácia medzinárodnou organizáciou združujúcou výcvikové školy. Podmienka členstva v medzinárodnej organizácii združujúcej výcvikové školy sa považuje

za splnenú aj vtedy, keď osoba, ktorej predmetom činnosti je výcvik psov so špeciálnym výcvikom, podala prihlášku za člena takejto organizácie, a to najdlhšie päť rokov od podania tejto prihlášky.

§ 38 ods. 16: Fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je povinná absolvovať so psom so špeciálnym výcvikom každoročne veterinárnu prehliadku. Doklad o veterinárnej prehliadke predkladá fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím príslušnému úradu vždy do konca decembra kalendárneho roka. Ak fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím nepredloží doklad o veterinárnej prehliadke v určenej lehote, príslušný orgán odníme a zastaví výplatu peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so starostlivosťou o psa so špeciálnym výcvikom

Navrhovaná právna úprava:

1. V § 24 ods. 6 sa na konci poslednej vety dopĺňa bodkočiarka a slová: „Ak je na používanie pomôcky potrebný výcvik fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, peňažný príspevok na kúpu pomôcky možno poskytnúť, ak fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím úspešne absolvuje výcvik používania tejto pomôcky. Ak absolvovanie výcviku používania pomôcky nie je úspešné, fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím nie je povinná vrátiť peňažný príspevok na výcvik používania pomôcky a peňažný príspevok na kúpu pomôcky sa neposkytne. Peňažný príspevok na výcvik používania pomôcky rovnakého druhu možno poskytnúť len raz; **to neplatí, ak ide o príspevok na výcvik používania pomôcky, ktorou je pes so špeciálnym výcvikom.**“

2. V § 25 ods. 2 sa na konci vkladá veta: „(2) Vodiaci pes zabezpečuje fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá má zrakové postihnutie alebo iné ťažké zdravotné postihnutie, pomoc pri každodenných činnostiach, najmä pri samostatnom pohybe, podávaní predmetov a bezpečnom zvládnutí prekážok v priestore. **Vodiaci pes musí spĺňať základné požiadavky podľa prílohy č. 19 bod 1 tohto zákona a zdravotné požiadavky podľa prílohy č. 20 tohto zákona.**“

3. V § 25 ods. 3 sa na konci vkladá veta: „(3) Asistenčný pes zabezpečuje fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá má telesné postihnutie alebo iné ťažké zdravotné postihnutie, pomoc pri každodenných činnostiach, najmä pri prinesení určených predmetov, prezliekaní oblečenia, polohovaní, otváraní a zatváraní dverí a pri privolaní nevyhnutnej pomoci v prípade nebezpečenstva. **Asistenčný pes musí spĺňať základné požiadavky podľa prílohy č. 19 bod 2 tohto zákona, zdravotné požiadavky podľa prílohy č. 20 tohto zákona.**“

4. V § 25 ods. 4 sa na konci vkladá veta: „(4) Signálny pes pomáha fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá má sluchové postihnutie alebo iné ťažké zdravotné postihnutie, rozlišovať zvukové signály, ktorými sú najmä signalizácia pri dverách, telefón, fax, plač dieťaťa, ľudské hlasy, budík, upozornenie v nebezpečenstve a volanie mena sluchovo postihnutého. **Signálny pes musí spĺňať základné požiadavky podľa prílohy č. 19 bod 3 tohto zákona, zdravotné požiadavky podľa prílohy č. 20 tohto zákona.**“

5. V § 25 sa za odsek 4 vkladá nový odsek 5, ktorý znie: „**O splnení zdravotných požiadaviek pre psa so špeciálnym výcvikom podľa prílohy č. 20 tohto zákona vydá odborne spôsobilej osobe podľa § 25 ods. 56 tohto zákona potvrdenie veterinárny lekár, ktorý vykonal prehliadku psa. Potvrdenie nemôže byť staršie ako 1 mesiac ku dňu skúšky psa so špeciálnym výcvikom podľa tohto zákona.**“

6. Doterajší odsek 5 sa označuje ako odsek 6 a príslušná úprava sa vykoná v celom texte zákona.

7. V § 25 ods. 6 (predtým 5) sa posledná veta nahrádza nasledovným spôsobom: „Odborne spôsobilá na výcvik psa so špeciálnym výcvikom je osoba, ktorej predmetom činnosti je výcvik psov so špeciálnym výcvikom a je členom medzinárodnej organizácie združujúcej výcvikové školy alebo jej bola udelená akreditácia medzinárodnou organizáciou združujúcou výcvikové školy. **Odborne spôsobilá osoba**

alebo závislá osoba podľa osobitného predpisu¹ nemôžu byť jedinými členmi medzinárodnej organizácie združujúcej výcvikové školy. Podmienka členstva v medzinárodnej organizácii združujúcej výcvikové školy sa považuje za splnenú aj vtedy, keď osoba, ktorej predmetom činnosti je výcvik psov so špeciálnym výcvikom, podala prihlášku za člena takejto organizácie, a to najdlhšie päť rokov od podania tejto prihlášky.“

8. Za § 25 sa vkladá § 25a, ktorý znie:

„§ 25a

(1) Splnenie požiadaviek na ovládateľnosť, správanie a špeciálne pracovné zručnosti psa so špeciálnym výcvikom (ďalej len „skúška“) podľa príloh č. 22, 23, 24 tohto zákona preskúmava trojčlenná skúšobná komisia, ktorej členmi sú:

- a) inštruktor sociálnej rehabilitácie s oprávnením realizovať služby v oblasti sociálnej rehabilitácie, ktorá, podľa toho, ktorý druh psa so špeciálnym výcvikom je skúšaný, súvisí s používaním vodiaceho, asistenčného alebo signálneho psa podľa osobitného predpisu² alebo fyzická osoba s minimálne päťročnou praxou v oblasti, podľa toho, ktorý druh psa so špeciálnym výcvikom je skúšaný, výcviku vodiacich, asistenčných alebo signálnych psov, ktorú neukončila pred viac ako desiatimi rokmi ku dňu konania skúšky;**
- b) kynológ s minimálne päťročnou praxou, počas ktorej priamo realizoval výcvik psov, tyflokynológ s minimálne päťročnou samostatnou praxou výcviku vodiacich psov alebo inštruktor výcviku psov s minimálne päťročnou aktívnou praxou, ktorú neukončili pred viac ako desiatimi rokmi ku dňu konania skúšky a**
- c) osoba oprávnená na výcvik psa so špeciálnym výcvikom, prípadne ňou poverená osoba podľa § 25 ods. 8, pričom týmto členom komisie musí byť osoba odlišná od oprávnenej osoby, ktorá vycvičila skúšaného psa alebo od osoby od takejto osoby závislej³**

(ďalej len „skúšobná komisia“).

(2) Skúšobnú komisiu zriaďuje ministerstvo ako svoj poradný orgán.

(3) Skúšku absolvuje psovod s ťažkým zdravotným postihnutím so psom so špeciálnym výcvikom, ktorého bude používať ako kompenzačnú pomôcku.

(4) Skúška psa so špeciálnym výcvikom sa vykonáva podľa skúšobného poriadku, ktorý vydá ministerstvo vo forme všeobecne záväzného právneho predpisu.

(5) Po absolvovaní skúšky vydá skúšobná komisia osobe odborne spôsobilej osobe protokol o skúške vodiaceho, asistenčného alebo signálneho psa podľa prílohy č. 22, 23 alebo 24 tohto zákona. Protokol o skúške nemôže byť starší ako 6 mesiacov ku dňu podania žiadosti o poskytnutie peňažného príspevku; potvrdenie môže byť vydané aj po podaní takejto žiadosti.

(6) Odborne spôsobilá osoba je oprávnená vydať osobe s ťažkým zdravotným postihnutím preukaz psa so špeciálnym výcvikom a známku s označením, že ide o psa so špeciálnym výcvikom až po získaní protokolu o skúške podľa predchádzajúceho

¹ Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov

² § 15, § 62 - § 66 Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

³ Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov

odseku. Kópiu protokolu vydá odborne spôsobilá osoba aj osobe s ťažkým zdravotným postihnutím.

(7) Každý pes môže skúšku absolvovať maximálne trikrát; v prípade troch neúspešných pokusov o zloženie skúšky pes nemôže absolvovať ďalšiu skúšku a získať status psa so špeciálnym výcvikom.

(8) Na toto ustanovenie sa nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní. ⁵⁰⁾
50) Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov.

9. Za § 25a sa vkladá § 25b, ktorý znie:

„§ 25b

(1) Status psa so špeciálnym výcvikom zruší komisia podľa § 25a na základe:

- a) písomného a odôvodneného potvrdenia veterinárneho lekára o tom, že zdravotný stav psa tomuto neumožňuje plniť funkciu kompenzačnej pomôcky;**
- b) písomného a odôvodneného prehlásenia odborne spôsobilej osoby, ktorá psa so špeciálnym výcvikom vycvičila, podľa ktorého jeho pracovné zručnosti klesli natoľko, že nie je ďalej spôsobilý plniť funkciu kompenzačnej pomôcky alebo**
- c) vlastných zistení, z ktorých vyplýva, že pes so špeciálnym výcvikom prestal plniť funkciu kompenzačnej pomôcky.**

(2) Komisia o zrušení statusu psa so špeciálnym výcvikom písomne informuje osobu s ŤZP, ktorá psa využíva ako kompenzačnú pomôcku, príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny a odborne spôsobilú osobu, ktorá psa vycvičila.

(3) Na toto ustanovenie sa nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní. ⁵⁰⁾
50) Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov.

10. V § 38 ods. 16 sa na konci vkladá veta: „Fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je povinná absolvovať so psom so špeciálnym výcvikom každoročne veterinárnu prehliadku. Doklad o veterinárnej prehliadke predkladá fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím príslušnému úradu vždy do konca decembra kalendárneho roka. Ak fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím nepredloží doklad o veterinárnej prehliadke v určenej lehote, príslušný orgán odníme a zastaví výplatu peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so starostlivosťou o psa so špeciálnym výcvikom. **Doklad o veterinárnej prehliadke predkladá fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím na predpísanom tlačive podľa prílohy č. 21 tohto zákona.**“

Dôvodová správa:

- 1 Zhodnotenie súčasného stavu najmä zo spoločenskej, ekonomickej a právnej stránky s uvedením dôvodov potreby novej zákonnej úpravy, spôsobu jej vykonávania, jej hospodárskeho a finančného dosahu, najmä vplyvu na rozpočet verejnej správy, nároku na pracovné sily a organizačné zabezpečenie, vplyvu na manželstvo, rodičovstvo a rodinu, ako aj rozbor ďalších otázok nevyhnutný na všestranné posúdenie návrhu zákona:**
 - 1.1 Predkladaný návrh novely zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vychádza z analýz a podkladov, ktoré vznikli v rámci dopytovo-orientovaného projektu s názvom „Tvorba a optimalizácia lepšej verejnej politiky v záujme odstraňovania bariér spoločenského začlenenia zrakovo postihnutých“, kód ITMS2014+ projektu: 314011L721, financovaného z Európskeho sociálneho fondu, operačný program Efektívna verejná správa (ďalej ako „Projekt“). **Práve s ohľadom na zameranie**

Projekt sa dôvodová správa zaoberá predovšetkým situáciou zrakovo postihnutých osôb sprevádzaných vodiacimi psami, jej závery sa však rovnako uplatňujú na všetky osoby s ťažkým zdravotným postihnutím odkázané na sprevádzanie psom so špeciálnym výcvikom.

- 1.2 **K § 24:** Aktuálna právna úprava § 24 ods. 6 Zákona o peňažných príspevkoch umožňuje poskytnúť peňažný príspevok na výcvik používania pomôcky rovnakého druhu len raz, čo je aj pri technických pomôckach problémom (zmeny operačných systémov, zmeny skratiek, prípadne nové skratky, vývoj technológií, neustále aktualizácie a s tým súvisiace zmeny). Pri psovi so špeciálnym výcvikom je tento problém ešte výraznejší, pretože nie je možné považovať zručnosti osoby s ŤZP získané pri prvom psovi za postačujúce na efektívnu prácu s ďalším psom. Pes je živé zviera s mnohými premennými, každý pes má inú povahu, inak reaguje na environmentálne podnety, iným spôsobom komunikuje so svojím majiteľom, inak prejavuje stres, reaguje na iné motivačné a demotivačné prvky a podobne. Z tohto dôvodu nie je možné pokladať prvý výcvik s pomôckou za konečný a následne pri kúpe ďalšieho psa so špeciálnym výcvikom nerealizovať opakovaný výcvik používania pomôcky. V takom prípade totiž nebude možná efektívna spolupráca dvojice. Je veľmi dôležité nezabúdať na fakt, že osoba s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá má ako kompenzačnú pomôcku používať psa so špeciálnym výcvikom, spravidla nemá vzdelanie v odbore kynológie ani iný rozsah odborných vedomostí a taktiež nemá psa pod kontrolou v takej miere, ako je tomu u zdravej osoby. Má teda obmedzené možnosti posúdiť správanie psa pri vykonávaní cvikov potrebných pre spoluprácu s ťažko zdravotne postihnutou osobou. Pri psovi so špeciálnym výcvikom navyše nie je možné predpokladať, že bude rovnako spolupracovať s každým majiteľom, ako je to pri neživých objektoch, napr. načúvacích strojčekoch. Pre efektívne využívanie psa so špeciálnym výcvikom ako kompenzačnej pomôcky musí dôjsť k osobnostnému súzvuku psa a osoby s ŤZP a práve počas výcviku používania pomôcky je možné zistiť inkompatibilitu psa ako kompenzačnej pomôcky a osoby s ŤZP. Je tak absolútne nevyhnutné, aby osoba s ŤZP mala právo na príspevok na zaučenie sa s novým psom so špeciálnym výcvikom.
- 1.3 **K § 25:** Pojmy „vodiaci pes“, asistenčný pes a signálny pes sú definované v Zákone o peňažných príspevkoch. V slovenskom právnom poriadku sú subsumované pod kategóriu pomôcky, konkrétne psa so špeciálnym výcvikom.⁴

Pes so špeciálnym výcvikom je definovaný svojím účelom, ktorým je umožniť alebo sprostredkovať fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím vykonávať činnosti, ktoré by bez neho nemohla vykonávať sama alebo by bolo vykonávanie týchto činností spojené s nadmernou fyzickou záťažou či trvalo neúmerne dlho.⁵

Status psa so špeciálnym výcvikom rozoznáva aj ďalší právny predpis, a to zákon č. 282/2002 Z. z., ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov, ktorý označuje psa so špeciálnym výcvikom ako zvláštneho psa.⁶ Konkrétnejšie podmienky na získanie tohto označenia však nedefinuje.

Kým v Českej republike sú základné požiadavky napr. na vodiaceho psa, ale aj na osobu s ŤZP, ktorá ním má byť sprevádzaná, ustanovené v prílohe č. 2 vyhlášky č. 388/2011 Sb. v rozsahu schopností vodiaceho psa, jeho poslušnosti, ovládateľnosti a správania, schopností potrebných k vedeniu osoby so zrakovým postihnutím, vyhľadávacích schopností, schopností pri cestovaní v dopravných prostriedkoch aj v mieste bydliska, slovenská legislatíva definíciu alebo charakteristiku vodiaceho psa či ostatných psov so špeciálnym výcvikom a zručností, ktoré by mali ovládať, nešpecifikuje vôbec. Nie je určené, či by malo ísť o pokojného psa, aké úlohy by mal byť spôsobilý spĺňať a ani to, aký zdravotný stav by mal mať. Telesná výška, stavba a konštitúcia psa by pritom jednoznačne mali zodpovedať fyzickej a psychickej náročnosti jeho špeciálnej práce. Absencia povinnosti deklarácie dobrého zdravotného stavu odovzdávaného psa v praxi spôsobuje osobe majiteľa s ŤZP nemalé problémy v súvislosti s chorobnosťou psa, redukciou

⁴ Ustanovenie § 24 ods. 2 Zákona o peňažných príspevkoch.

⁵ Ustanovenie § 24 Zákona o peňažných príspevkoch

⁶ Ustanovenie § 2 písm. a) bod 6 Zákona o podmienkach držania psov

možnosti využitia jeho pomoci, finančnými nákladmi na jeho liečenie aj psychickým diskomfortom spôsobeným neschopnosťou pomôcť trpiacemu psovi. Pes tak následne nielenže nevykonáva funkciu kompenzačnej pomôcky, ale sťažuje osobe s ŤZP už náročnú životnú situáciu.

Zdravotný stav psa, ktorý nie je vhodný na účel pracovného využitia psa, spôsobuje problémy samozrejme aj psovi. Je neprípustné, aby mal chorý pes alebo pes, ktorý má bolesti, „povinnosť“ pracovať. Bolesti psa môžu pritom viesť k čiastočnej alebo úplnej nepozornosti psa pri práci a v extrémnych prípadoch k jeho nepredvídateľnému správaniu. Obdobné situácie môžu nastať v prípade, ak by mal so špeciálnym výcvikom v celom rozsahu zachovanú funkciu pohlavných orgánov a reprodukčné schopnosti, t. j. nekastrovaný a nesterilizovaný jedinec. Psy so špeciálnym výcvikom musia byť využiteľné ako kompenzačné pomôcky celoročne, čo je pri plnej funkcii pohlavných orgánov a zachovaní reprodukčnej schopnosti nemožné, a je preto potrebné v záujme psa so špeciálnym výcvikom aj jeho majiteľa, aby psy určené na tento účel podstúpili kastráciu a sterilizáciu. Súčasná legislatíva nedefinuje, aké povahové predpoklady alebo pracovné zručnosti musí dosiahnuť pes so špeciálnym výcvikom pri jednotlivých typoch pracovného zaradenia, čo je neakceptovateľný stav, ktorý do praxe prináša vodiacich psov, ktorí nedokážu vodiť a asistenčných psov, ktorí nedokážu asistovať. K signálnym psom nie je možné momentálne podobné overené empirické vyjadrenie pre ich absenciu v praxi.

Neakceptovateľný je aj fakt, že každá osoba odborne spôsobilá na výcvik psov so špeciálnym výcvikom má kompetenciu určiť si vlastný rozsah aj kvalitu cvikov, pričom konečný používateľ psa so špeciálnym výcvikom nemá vedomosti o tom, v akom rozsahu a kvalite má pes so špeciálnym výcvikom prácu vykonávať.

Nebezpečným faktorom vo vzťahu k širokej verejnosti je najmä uvedenie psa so špeciálnym výcvikom do praxe bez akéhokoľvek preverenia jeho zručností ako kompenzačnej pomôcky, ale aj povahových vlastností v súvislosti s jeho voľným pohybom na verejných miestach a oslobodenia od povinnosti nosiť náhubok. Podľa aktuálnych ustanovení slovenského právneho poriadku môže ísť totiž o akéhokoľvek psa, ktorý za daným účelom absolvoval bližšie nedefinovaný špeciálny výcvik. Z tohto dôvodu je potrebné prijať opatrenia na riešenie aktuálneho stavu a na zabezpečenie riadnych predpokladov zvieratá ako psa so špeciálnym výcvikom.

Doterajšie právne vákuum by nemuselo mať až také významné negatívne následky, pokiaľ by bol pes pred tým, ako začne plniť funkciu psa so špeciálnym výcvikom, preskúšaný nezávislou odbornou komisiou, ktorá by rozhodla, či spĺňa požiadavky na kompenzačnú pomôcku a či je s ním jeho budúci majiteľ – osoba s ŤZP - spôsobilý pracovať a zvládať ho. Takáto komisia však podľa doterajšieho právneho stavu neexistuje. Zákon o peňažných príspevkoch síce na udelenie príspevku (t. j. podmienka sa netýka iných psov so špeciálnym výcvikom zakúpených mimo režimu tohto zákona) ustanovuje povinnosť osoby s ŤZP úspešne absolvovať zácviak zrakovo postihnutej osoby a psa so špeciálnym výcvikom,⁷ opäť však neexistuje žiadny kontrolný mechanizmus, ktorý by garantoval, v akej kvalite a či vôbec skutočne takýto výcvik prebehol. Zákon o peňažných príspevkoch ustanovuje, že výcvik má byť dostatočný na to, aby žiadateľ o príspevok získal potrebné vedomosti, zručnosti a schopnosti na používanie pomôcky, resp. na overenie jej schopností pomôcku používať.⁸ Potvrdenie vydáva rovnaká odborne spôsobilá osoba, ktorá psa osobe s ŤZP predala bez účasti nezávislého hodnotiteľa. Medzi jedno z mála známych obmedzení vytvorených súdnou praxou patrí, že nie je možné, aby odborne spôsobilá osoba poskytla zácviak sama sebe.⁹

Skutočnosť, že neexistujú žiadne podmienky, ktoré by kontrolovali kvalitu psov so špeciálnym výcvikom, ich cvičiteľov a osoby s ŤZP, ktoré ich majú byť spôsobilé ovládať, spôsobuje niekoľko závažných spoločenských problémov, a to predovšetkým:

⁷ Ustanovenie § 27 ods. 1 Zákona o peňažných príspevkoch.

⁸ Ustanovenie § 24 ods. 5 Zákona o peňažných príspevkoch.

⁹ Rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 26.06.2013, sp. zn. 7Sžo/50/2012, uverejnený v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu SR č. 4/2015.

- a) z hľadiska ochrany osôb s ŤZP: pes so špeciálnym výcvikom má dôležitú funkciu, ktorej nesprávne plnenie môže ohroziť zdravie aj život osoby s ŤZP odkázanej na jeho sprievod;
- b) z hľadiska ochrany širokej verejnosti: na psa so špeciálnym výcvikom sa z dôvodu jeho účelu počas výkonu jeho funkcie uplatňuje viacero zákonných výnimiek, bez ktorých by nemohol pomáhať svojmu majiteľovi, a ktoré nie sú dostupné pre bežných psov z dôvodu prevažujúceho verejného záujmu založeného na ochrane života a zdravia spoločnosti.

Ad a) Hrozby pre osoby s ŤZP: V zmysle platnej právnej úpravy pes so špeciálnym výcvikom nie je bežné domáce zviera slúžiace napr. na psychologický účel blízkosti živého tvora, ale má dôležitú funkciu zabezpečovať svojmu majiteľovi dôstojný život, poskytovať mu komfort mobility a zvyšovať jeho životnú úroveň rovnako ako pri iných formách postihnutia mechanický, či elektrický vozík alebo načúvací aparát. Pes so špeciálnym výcvikom ani nemôže byť hodnotený ako domáce zviera, keďže je kompenzačnou pomôckou. Z funkcie psa so špeciálnym výcvikom vyplýva, že nemôže reagovať na zvyčajné podnety, ktoré sú bežne rušivé pre psy, ktoré sú domácimi zverami t. j. nemôže napr. trhnúť, ak ide okolo mačka, rozbehnúť sa za jedlom alebo sa obzerať za inými psami či na nich štekať. Súčasne pri svojej činnosti nemôže vyžadovať žiadne korekcie správania od osoby s ŤZP, ale musí vyhodnocovať všetky podnety samostatne a napr. v prípade vodiaceho psa rozhodovať o trase, ktorá je pre jeho majiteľa najbezpečnejšia a dokonca svojho majiteľa neposlúchnuť, keď vydá pokyn, ktorého splnením by majiteľa psa ohrozil.¹⁰ Tento fenomén sa volá „inteligentné neposlúchnutie“. Vodiaci pes tak musí byť počas práce v celom rozsahu sústredený na to, aby svojmu majiteľovi pomohol vyhnúť sa povrchovým, podúrovňovým, vysokým aj pohyblivým prekážkam, našiel priechod pre chodcov, signalizačné zariadenie pre chodcov, správne ho previedol cez priechod pre chodcov, našiel na pokyn dvere, schody, lavičku, zastávku a svojou pomocou zabezpečil osobe so zrakovým postihnutím účinnú pomoc pri bezpečnej mobilite.

Rovnako je nevyhnutné zdôrazniť, že keďže vodiaci pes je kompenzačná pomôcka, žiadny ďalší subjekt, napr. asistent, osobu s ŤZP s vodiacim psom nesprevádza. Zrakovo postihnutá osoba tak musí so psom tvoriť dokonale fungujúci tím, keďže bez zrakových vnemov nie je schopná reagovať a vyhodnocovať všetky podnety a situácie, s ktorými sa spolu so psom denne stretávajú. Bezpečnosť osoby so zrakovým postihnutím je tak celkom v rukách vodiaceho psa, a preto musí byť kvalita práce vodiaceho psa naozaj nadštandardná minimálne v porovnaní s obvyklými výkonmi bežných psov. Kvalitne pripravený pes a kvalitne pripravený používateľ psa tvoria kvalitný tím bezpečný v rámci pohybu aj pre svoje okolie. Doterajšia zákonná úprava však tieto či akékoľvek iné obdobné požiadavky na schopnosti vodiaceho psa neuvádza, v dôsledku čoho môže byť osoba s ŤZP sprevádzaná psom, ktorý ju privedie do nebezpečenstva, prípadne ju ohrozí na zdraví alebo živote. Podobnému ohrozeniu čelia aj ostatné osoby s ŤZP, ktoré používajú psy so špeciálnym výcvikom s iným pracovným zadením v prípade, že psy nie sú dostatočne kvalitné.

Ad b) Hrozby pre širokú verejnosť: Právna úprava z dôvodu vyššie opísaného účelu psov so špeciálnym výcvikom týchto vyraduje z režimu aplikovateľného pre bežné zvieratá. Najdôležitejším zákonom je z tohto hľadiska Zákon o podmienkach držania psov. Podľa daného zákona „*fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaná na sprevádzanie psom so špeciálnym výcvikom má právo byť sprevádzaná psom so špeciálnym výcvikom na verejne prístupných miestach*“.¹¹ Na takúto osobu sa nevzťahuje ani zákaz vstupu so psom na miesta, na ktoré má pes vstup zakázaný na základe všeobecne záväzného nariadenia obce.¹² Pes so špeciálnym výcvikom súčasne nemusí pri činnosti, na ktorú bol, resp. mal byť vycvičený, t. j. sprevádzanie osoby s ŤZP, nosiť náhubok.¹³

¹⁰ EDWARDS, R. T.: „Forward!“ The Experience of a New Guide Dog Owner. British Medical Journal, roč. 325, č. 7356, 20.07.2002, s. 171. Dostupné prostredníctvom: https://www.jstor.org/stable/25451896?read-now=1&refreqid=excelsior%3A7c7661ddb2562167bfe49fe51e19fa6c&seq=1#page_scan_tab_contents, navštívené dňa 05.11.2019.

¹¹ Ustanovenie § 4a ods. 1 Zákona o podmienkach držania psov.

¹² Ustanovenie § 4a ods. 1 Zákona o podmienkach držania psov.

¹³ Ustanovenie § 4a ods. 2 Zákona o podmienkach držania psov.

Pes, ktorý má status psa so špeciálnym výcvikom, má ako sprievodca osoby s ŤZP prístup bez náhubku napr. do obchodných domov, reštaurácií, kultúrnych pamiatok, nemocníc či miest, na ktorých sa vyskytujú deti. Pokiaľ by osoba s ŤZP nebola vpustená do prevádzky z dôvodu prítomnosti psa so špeciálnym výcvikom, bola by v zmysle ustanovenia § 2 ods. 1 zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov diskriminovaná a mala by právo požadovať primerané zadosťučinenie. Prevádzke by taktiež mohla byť uložená pokuta vo výške od 150 do 20.000 EUR, keďže ide o správny delikt porušenia povinnosti podľa ustanovenia § 26 ods. 4 písm. a) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.¹⁴ Vyššie uvedené výnimky zákonodarcovia ustanovili správne a v súlade s modernými štandardmi a účelom psa so špeciálnym výcvikom. Zároveň však v celom rozsahu odignorovali potreby zabezpečenia, aby pes so špeciálnym výcvikom skutočne nebol bežným zvieratom, ale kvalitnou kompenzačnou pomôckou, a teda aby mal byť do vyššie uvedených priestorov vpustený len riadne vycvičený pes.

V súvislosti s fyzicky aj psychicky náročnou úlohou psa so špeciálnym výcvikom je veľmi dôležité dbať na dobré zdravie, ktoré mu umožní plný komfort pri výkone služby aj mimo nej a tiež venovať potrebnú pozornosť starostlivosti o psa. Pri nástupe psa do služby je vek zvieratá v rozsahu 18 až 30 mesiacov, je to teda mladé zviera a je potrebné počítať s jeho aktívnou službou po dobu 7 rokov, keďže osoba s ŤZP nemôže požiadať o príspevok na ďalšiu kompenzačnú pomôcku rovnakého druhu skôr. Pri súčasnej absencii kontroly zdravotného stavu psa je možnosť jeho znefunkčnenia veľmi vysoká a čo je horšie v prípadoch ortopedických problémov alebo chronických ochorení má pes podľa štádia choroby aj bolesti, čo sa prejavuje zmenami nálad a nechotou pracovať vedúcou k nespoľahlivosti špeciálnych schopností psa. Psi so špeciálnym výcvikom sa pohybujú na verejnosti a majú zo zákona výnimku z povinnosti nosiť náhubok. Je teda bezpodmienečne nutné dbať na bezproblémové správanie psa bez akýchkoľvek známkov agresivity či neprimeraného správania, ktoré by obťažovalo verejnosť. Bez dodržania týchto atribútov nie je možné, aby pes efektívne a bezpečne pracoval a neohrozoval verejnosť. (Príklady: ak pes nepreukáže vhodnú povahu je ľahko rozptýlitel'ný, čím stráca koncentráciu na prácu, robí chyby a ohrozuje majiteľa; ak má bolesti, nie je schopný plnohodnotne pracovať; ak je agresívny, ohrozuje verejnosť; ak sa bojí, má neprimerané a nepredvídateľné reakcie).

Z prieskumu vyplynulo, že najčastejšou očakávanou vlastnosťou vodiaceho psa je jeho pokoj (41,8 %), nasledovala poslušnosť a disciplinovanosť (28,7 %), špeciálny výcvik (17,1 %), schopnosť viesť, orientácia a navigácia (13,2 %) a ostražitosť a predvídavosť (12,4 %). Menej ako 10 % opýtaných uviedlo ako potrebné charakteristiky vodiaceho psa inteligenciu (9,2 %), vnímavosť, empatiu a prispôsobivosť (8,2 %), spoľahlivosť a zodpovednosť (8,1 %), priateľskosť a spoločenskosť (7,6 %), nápomocnosť a vernosť pánovi (6,1 %) a zdržanlivosť, schopnosť nereagovať na rušivé podnety (5,5 %). Pod hranicou 5 % boli ešte uvedené vlastnosti ako dobre vyvinuté zmysly (3,5 %), čistotnosť (3,3 %), trpezlivosť (3,1 %), označenie, náhubok a vodítko (1,8 %) a zdravie (1,1 %).¹⁵

Následne bola respondentom položená rovnaká otázka, avšak so škálou odpovedí, z ktorých vyberali tri najdôležitejšie charakteristiky vodiaceho psa. Bolo možné uviesť viac vlastností, v dôsledku čoho súčet odpovedí presahuje 100 %. Ako tri najdôležitejšie vlastnosti boli označené schopnosť pokojne sa správať a reagovať aj v hlučnom či inak rušivom prostredí (85,4 %), pokojnosť – bez agresie (79,1 %) a výcvik výlučne štátom uznaným certifikovaným cvičiteľom (50,1 %). Respondenti sa ďalej vyjadrili k ich

¹⁴ Ustanovenie § 56 ods. 17 a 18 a ustanovenie § 50 písm. a) v spojení s § 54 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Daná právna úprava by však mala byť naformulovaná jednoznačnejším spôsobom, pokiaľ je objektom jej ochrany aj dôstojnosť a práva osôb s ŤZP. Skutočnosť, že predmetné pravidlo je uvedené len ako výnimka z inak sankcionovaného zákazu vstupu zvierat, totiž ponecháva priestor na právnu úvahu, či je za správny delikt alebo priestupok považované iba porušenie zákazu vstupu zvierat alebo aj odmietnutie vpustenia vodiaceho psa.

¹⁵ Prieskum verejnej mienky „Vnímanie osôb so zrakovým znevýhodnením a vodiacich psov širokou verejnosťou na Slovensku“ realizovala agentúra AKO, s. r. o. podľa medzinárodných štandardov kvality ESOMAR a štandardov Slovenskej Asociácie Výskumných Agentúr (SAVA), ktorej je agentúra členom. Prieskum bol realizovaný ako kvantitatívny na celom území Slovenskej republiky metódou CAWI (Computer Assistance Web Interviewing), t. j. online panel, ktorý prebiehal v dňoch 28.10. až 06.11.2019.

vedomosti o existencii zákona, ktorého predmetom má byť štátna regulácia požiadaviek na vodiaceho psa. Takmer polovica opýtaných verí, že takýto zákon existuje (49,7 %) a tretina nevedela alebo odmietla odpovedať (32,6 %). Len 17,7 % respondentov predpokladá, že takýto zákon legislatívna úprava Slovenskej republiky nepozná. Z hľadiska sociodemografických kritérií boli odpovede pomerne vyvážené s menšími odchýlkami zvyčajne nepresahujúcimi 10 % s výnimkou odpovedí podľa krajov (viď Banskobystrický a Žilinský kraj).¹⁶

Slovenská republika zrakovo znevýhodneným osobám prispieva na nákup vodiaceho psa. Z uvedenej skutočnosti vyplynula pre respondentov otázka, či by mal štát nejakým spôsobom (napr. skúškou) regulovať, ktorý pes môže byť vodiacim psom, a ktorý tieto podmienky nespĺňa. Až 58,9 % respondentov si myslí, že by takáto regulácia mala existovať. Len 21,1 % sa s takouto formou regulácie nestotožňuje a pätina opýtaných nevedela alebo odmietla odpovedať. S právnou reguláciou súhlasia viac muži (61,8 %) ako ženy (56,1 %). Najmenej je jej naklonená veková skupina od 34 do 49 rokov (25,6 %) a naopak pozitívne sa k tejto možnosti stavajú najmä respondenti vo veku 66 a viac rokov (65,5 %) a mladí ľudia vo veku 18 až 33 rokov (62,3 %). Z hľadiska geografického rozloženia odpovedí boli pomerne veľké rozdiely, keď v rámci piatich krajov dosahovalo percento kladnej odpovede viac ako 60 % (Trenčiansky kraj, Nitriansky kraj, Žilinský kraj, Prešovský kraj a Košický kraj) a vo zvyšných troch krajoch sa pohybovali kladné odpovede na úrovni okolo 50 % (Bratislavský kraj, Trnavský kraj a Banskobystrický kraj). Vo vzťahu k vzdelaniu je možné povedať, že s reguláciou súhlasia najviac vysokoškolsky vzdelaní respondenti (63,2 %) a rovnako s ňou súhlasia aj najmenej (25 %).¹⁷

- 1.4 **K § 25a:** Informácie o výcviku psa so špeciálnym výcvikom obsahuje len Zákon o peňažných príspevkoch, a to vo vzťahu k poskytovaniu peňažného príspevku na kúpu pomôcky a peňažného príspevku na výcvik používania pomôcky, ktorou je, v súlade s vyššie uvedeným, aj pes so špeciálnym výcvikom.

Zákon o peňažných príspevkoch konštituuje podmienku, podľa ktorej pes, na ktorého získa osoba s ŤZP príslušný príspevok, musí absolvovať špeciálny výcvik, bez ktorého nemôže získať psa so špeciálnym výcvikom. Špeciálny výcvik môže vykonať len odborne spôsobilá osoba, t. j. osoba:

- a) ktorej predmetom činnosti je výcvik psov so špeciálnym výcvikom a
- b) ktorá je členom medzinárodnej organizácie združujúcej výcvikové školy alebo jej bola udelená akreditácia medzinárodnou organizáciou združujúcou výcvikové školy.¹⁸

Odborne spôsobilá osoba nemá predpísanú formu, môže ísť teda o fyzickú osobu alebo akúkoľvek právnickú osobu, ktorej platný právny poriadok SR priznáva právnu subjektivitu. V súlade s vyššie uvedeným je možné, aby odborne spôsobilá osoba bola fyzická osoba alebo právnická osoba, a to zvyčajne obchodná spoločnosť alebo občianske združenie. V rámci týchto obvyklých prípadov je tak možné hovoriť o predmete činnosti/podnikania (podnikateľské subjekty) alebo celi činnosti (občianske združenie). Predmet činnosti „výcviku psov so špeciálnym výcvikom“ neexistuje. V prípade potreby získania živnostenského oprávnenia na výkon činnosti výcviku psov so špeciálnym výcvikom musí odborne spôsobilá osoba splniť len všeobecné požiadavky na zápis do Živnostenského alebo Obchodného registra SR a ako predmet činnosti uviesť dve voľné živnosti, a to (1) kúpu tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi (maloobchod) alebo iným prevádzkovateľom živnosti (veľkoobchod) a (2) poskytovanie služieb súvisiacich so starostlivosťou o zvieratá. Ak odborne spôsobilá osoba vo forme občianskeho

¹⁶ Prieskum verejnej mienky „Vnímanie osôb so zrakovým znevýhodnením a vodiacich psov širokou verejnosťou na Slovensku“ realizovala agentúra AKO, s. r. o. podľa medzinárodných štandardov kvality ESOMAR a štandardov Slovenskej Asociácie Výskumných Agentúr (SAVA), ktorej je agentúra členom. Prieskum bol realizovaný ako kvantitatívny na celom území Slovenskej republiky metódou CAWI (Computer Assistance Web Interviewing), t. j. online panel, ktorý prebiehal v dňoch 28.10. až 06.11.2019.

¹⁷ Prieskum verejnej mienky „Vnímanie osôb so zrakovým znevýhodnením a vodiacich psov širokou verejnosťou na Slovensku“ realizovala agentúra AKO, s. r. o. podľa medzinárodných štandardov kvality ESOMAR a štandardov Slovenskej Asociácie Výskumných Agentúr (SAVA), ktorej je agentúra členom. Prieskum bol realizovaný ako kvantitatívny na celom území Slovenskej republiky metódou CAWI (Computer Assistance Web Interviewing), t. j. online panel, ktorý prebiehal v dňoch 28.10. až 06.11.2019.

¹⁸ Ustanovenie § 25 ods. 5 Zákona o peňažných príspevkoch.

združenia so psami so špeciálnym výcvikom nepodniká za účelom dosiahnutia zisku, ale tieto predáva osobám s ŤZP len za hodnotu zodpovedajúcu nákladom alebo svoju činnosť dotuje z darov, postačuje jej uviesť ako svoj cieľ kynologické činnosti. Na zápis tohto cieľa rovnako ako v predchádzajúcom prípade nie je potrebné splniť žiadne podmienky alebo testy či certifikáciu, ale len štandardné podmienky na založenie bežného občianskeho združenia. Medzinárodná organizácia združujúca výcvikové školy, ktorú Zákon o peňažných príspevkoch považuje de iure za garanta kvality výcvikových škôl, nemusí spĺňať žiadne podmienky.¹⁹ Mala by len združovať výcvikové školy, z množného čísla v ustanovení usudzujeme, že najmenej dve, tie však môžu vzniknúť podľa rôznych právnych systémov a nemusia korešpondovať s predstavou výcvikovej školy na území SR. Slovenská republika neskúma, podľa akých pravidiel daná medzinárodná organizácia postupuje, aké má požiadavky na svojich členov alebo koľko subjektov v nej musí byť združených, aby nadobudla relevanciu na úrovni národnej garancie za kvalitu odborne spôsobilej osoby. Medzi známe medzinárodné organizácie, ktoré združujú výcvikové školy, patria International Guide Dog Federation, ktorej členom je na území Slovenskej republiky len Výcviková škola pre vodiace a asistenčné psy²⁰ alebo Assistance Dogs Europe, resp. Assistance Dogs International, ktorých členom nie je žiadna slovenská entita.²¹

Na to, aby bola podľa Zákona o peňažných príspevkoch osoba považovaná za člena medzinárodnej organizácie združujúcej výcvikové školy alebo od nej získala akreditáciu, nepotrebuje byť ani členom organizácie ani získať akúkoľvek akreditáciu. V zmysle Zákona o peňažných príspevkoch jej postačuje podať prihlášku za člena organizácie.²² Následne je daná podmienka podľa predmetného zákona splnená, a to až na obdobie piatich rokov. V prípade, ak sa takáto osoba nestane členom medzinárodnej organizácie ani po piatich rokoch odo dňa podania prihlášky, napr. z dôvodu, že nespĺňa základné normy a požiadavky organizácie, postačuje jej podať si novú prihlášku a podmienku odborne spôsobilej osoby na účely podľa slovenskej legislatívy spĺňa naďalej.

Status žiadateľa o členstvo, tzv. „Applicant Organisation“ rozoznáva napríklad International Guide Dog Federation. Uvádza však, že tento status nezaručuje žiadny súlad žiadateľa s pravidlami organizácie, a to až do momentu, kým sa takáto organizácia stane riadnym členom.²³ Daný status len prezentuje záujem žiadateľa v neurčite stanovenej budúcnosti postupovať podľa pravidiel organizácie.

Neexistuje žiadne ustanovenie upravujúce akékoľvek podmienky priebehu špeciálneho výcviku. Jeho priebeh a kvalita závisí výlučne od rozhodnutia vyššie opísanej odborne spôsobilej osoby. Vykonanie tohto výcviku však preukazuje osoba s ŤZP preukazom psa so špeciálnym výcvikom, známku, ktorú pes nosí na viditeľnom mieste a potvrdením o odbornej spôsobilosti osoby,²⁴ pričom všetky tieto tri doklady vydáva odborne spôsobilá osoba bez kontroly napríklad zo strany nezávislej komisie.

Ak sa chce stať osoba odborne spôsobilou na účely Zákona o peňažných príspevkoch a cvičiť vodiace psy, potrebuje tak v súlade s vyššie uvedenou analýzou splniť nasledujúce zákonné náležitosti: mať spôsobilosť na právne úkony; zaregistrovať si voľný predmet činnosti v prípade výkonu podnikania alebo len cieľ činnosti kynológia v prípade občianskeho združenia; podať prihlášku do akejkoľvek medzinárodnej organizácie aspoň formálne združujúcej výcvikové školy; vydať preukaz psa so špeciálnym výcvikom, známku a potvrdenie o svojej odbornej spôsobilosti.

¹⁹ Medzinárodná organizácia navyše nemá ani jednotnú definíciu, zvyčajne sa však chápe ako zväzok štátov. Aj z tohto dôvodu by bolo vhodné identifikovať charakteristiky, ktoré určujú, ktorá medzinárodná organizácia je spôsobilá byť garantom kvality odborne spôsobilej osoby. Viac k téme definícií a členstva v medzinárodnej organizácii v: VALUCH, J. a kol.: Právo medzinárodných organizácií. C. H. Beck, 2011, s. 7 – 8.

²⁰ Dostupné prostredníctvom: <https://www.igdf.org.uk/closest-dog-guide-providers/europe/slovak-republic/>, navštívené dňa 27.10.2019.

²¹ Dostupné prostredníctvom: <https://assistancedogsinternational.org/index.php?src=directory&view=programs&category=Slovakia>, navštívené dňa 27.10.2019, uvedená napríklad v rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 11. 10. 2012, sp. zn. 6S/135/2011.

²² Ustanovenie § 25 ods. 5 Zákona o peňažných príspevkoch.

²³ [Applicant Organisation Information](https://www.igdf.org.uk/about-us/becoming-a-member/), dostupné prostredníctvom: www.igdf.org.uk/about-us/becoming-a-member/, naposledy navštívené dňa 27.10.2019.

²⁴ Ustanovenie § 25 ods. 1 Zákona o peňažných príspevkoch

Z predmetného záveru sa javí ako zrejmé, že spĺňať status odborne spôsobilej osoby predávajúcej psy so špeciálnym výcvikom je možné v priebehu niekoľkých dní, a to aj v prípade, ak takáto osoba alebo jej člen nemá žiadne vedomosti či skúsenosti so špeciálnym výcvikom psov či zvieratami vo všeobecnosti. Dôsledkom vyššie uvedeného stavu je tak skutočnosť, že na Slovensku môže byť v krátkom a administratívne a odborne nenáročnom procese každý pes označený za psa so špeciálnym výcvikom.²⁵ V praxi sa tak stretávame s tým, že napr. prácu vodiaceho psa vykonávajú aj absolútne nevyhovujúce psy, ktoré sú agresívne, ktorých temperament nevie človek bez zrakovej kontroly zvládnuť alebo sú nedostatočne vycvičené či psy ktoré ohrozujú bezpečnosť pohybu dvojice.²⁶ Pri aktuálnej právnej úprave môžu majitelia akýchkoľvek psov rovnako, ako sa to deje v Českej republike, urobiť zo svojho psa formálne psa so špeciálnym výcvikom a zabezpečiť jeho prístup bez náhubku na akékoľvek verejné miesta, na ktoré by mal mať prístup len riadne vycvičený pes so špeciálnym výcvikom.²⁷

Z tohto dôvodu návrh zmeny zákona zavádza skúšku psov so špeciálnym výcvikom, a to z hľadiska obsahového, t. j. obsahu skúšky a splnených požiadaviek prostredníctvom príslušných protokolov a z hľadiska procedurálneho, a teda priebehu skúšky a zostavenia skúšobnej komisie.

Skúšobná komisia bude zostavená z troch odborníkov teoreticky alebo prakticky pôsobiacich v oblasti výchovy a výcviku psov alebo sociálnych služieb. Zriaďovateľom komisie bude Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. Je potrebné zdôrazniť, že ani pes, na ktorého nebude osoba s ŤZP žiadať o príspevok na účely kompenzačnej pomôcky nebude môcť byť bez schválenia skúšobnej komisie oficiálne označovaný ako pes so špeciálnym výcvikom, čím novela ochráni aj širokú verejnosť, nielen žiadateľov podľa Zákona o peňažných príspevkoch.

- 1.5 **K § 25b:** Aplikačná prax si vyžiadala upravenie možnosti zrušenia statusu psa so špeciálnym výcvikom, keďže sa stáva, že so zvieratami je zachádzané nehumánne a je požadované, aby vykonávali náročnú prácu kompenzačnej pomôcky aj v prípade, kedy táto požiadavka hraničí s týraním zvierat. Zároveň je nevyhnutné, aby bolo možné zrušiť status psa ako kompenzačnej pomôcky, aby neohrozoval osobu s ŤZP a verejnosť a súčasne bolo v takom prípade osobe s ŤZP umožnené získať nového psa so špeciálnym výcvikom za zabezpečenie jej dôstojného života.
- 1.6 **K § 38 :** V prípade poskytovania peňažného príspevku na zvýšenú starostlivosť o psa so špeciálnym výcvikom, má osoba s ŤZP povinnosť predkladať každoročne potvrdenie o veterinárnej prehliadke psa. Ak potvrdenie nepredloží, bude jej vyplácanie príspevku pozastavené. Predmetné ustanovenie nedefinuje rozsah veterinárnej prehliadky a táto skutočnosť je do praxe aplikovaná formou potvrdenia o vizuálnom zhodnotení zdravotného stavu psa bez akéhokoľvek laboratórneho rozboru biologických vzoriek, skríningu či iných metód určených na vyhodnotenie zdravotného stavu psa. V praxi tak dostanú požadované potvrdenie o veterinárnej prehliadke aj chronicky choré psy, ktoré následne s ťažkým ochorením vykonávajú svoju prácu spravidla nespoľahlivo a niekedy dokonca v bolestiach. Zmenu postoja pritom nie je možné požadovať od veterinárneho lekára z dôvodu zákonne definovanej požiadavky na „absolvovanie veterinárnej prehliadky“, ktorej rozsah a špecifikácia nie je daná. Vystavenie potvrdenia o veterinárnej prehliadke napĺňa skutkovú podstatu zákonne definovanej požiadavky o veterinárnej prehliadke, pričom je zhodnotenie klinického stavu pacienta voľným okom nepostačujúce pre kvalitné zhodnotenie celkového zdravotného stavu zvierťa.

2 Súlad návrhu zákona s ústavou:

²⁵ [Výcviková škola pre vodiace a asistenčné psy](http://www.vodiicipes.sk/na-slovensku-sa-kvalita-vodiacich-psov-neoveruje): Na Slovensku sa kvalita vodiacich psov neoveruje, dostupné prostredníctvom: www.vodiicipes.sk/na-slovensku-sa-kvalita-vodiacich-psov-neoveruje, navštívené dňa 06.10.2019.

²⁶ [Výcviková škola pre vodiace a asistenčné psy](http://www.vodiicipes.sk/na-slovensku-sa-kvalita-vodiacich-psov-neoveruje): Na Slovensku sa kvalita vodiacich psov neoveruje, dostupné prostredníctvom: www.vodiicipes.sk/na-slovensku-sa-kvalita-vodiacich-psov-neoveruje, navštívené dňa 06.10.2019.

²⁷ iDnes: Nový figl. Češi vydávají své psy za asistenční a mohou s nimi kamkoliv, dostupné prostredníctvom: www.idnes.cz/zpravy/domaci/vodici-pes-asistencni-pes-kompenzacni-pomucka.A190814_154053_domaci_linv, navštívené dňa 16.10.2019.

2.1 Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky. Návrh zákona aktívne prispieva k materiálnej aplikácii práv osôb s ťažkým zdravotným postihnutím podľa článku 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého má každý právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti a osobnej cti.

3 Súvislosť s inými zákonmi a medzinárodnými zmluvami:

3.1 Návrh zákona je v súlade so zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky, s právom Európskej únie a s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná. Návrh zákona aktívne prispieva k plneniu záväzkov Slovenskej republiky podľa Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím zvýšením vymožitelnosti práv osôb s ťažkým zdravotným postihnutím, ktoré sú odkázané na sprievod psa so špeciálnym výcvikom.

4 Súlad návrhu zákona s právom Európskej únie vypracovaný formou doložky zlučiteľnosti tohto návrhu s právom Európskej únie:

4.1 Predmet návrhu zákona:

- a) je upravený v primárnom práve Európskej únie, a to v článku 26 Charty základných práv EÚ (integrácia osôb so zdravotným postihnutím);
- b) nie je priamo upravený v sekundárnom práve Európskej únie, a teda nie je predmetom transpozície konkrétnej smernice;
- c) nie je priamo obsiahnutý v judikatúre Súdneho dvora Európskej únie.

4.2 Závazky Slovenskej republiky vo vzťahu k Európskej únii: návrh zákona nie je predmetom povinnosti implementovať konkrétnu smernicu, napomáha však k materiálnej plneniu záväzku Slovenskej republiky podľa článku 26 Charty základných práv EÚ, a to rešpektovaním práv a integráciou osôb so zdravotným postihnutím, využívaním opatrení, ktoré sú určené na zabezpečenie ich nezávislosti, sociálnej integrácie a integrácie v zamestnaní a účasti na spoločenskom živote.

4.3 Návrh zákona je zlučiteľný s právom Európskej únie úplne, keďže ustanovenia, ktoré sú predmetom úpravy návrhu zákona, prispievajú k efektívnemu plneniu povinností podľa článku 26 Charty základných práv EÚ.

5 Odôvodnenie jednotlivých ustanovení návrhu zákona:

5.1 K § 24: Zo súčasnej právnej úpravy vyplýva, že pokiaľ bol prvý výcvik spolupráce fyzickej osoby s ŤZP a psa so špeciálnym výcvikom z akéhokoľvek dôvodu neúspešný, fyzická osoba síce nebude povinná vrátiť peňažný príspevok, ktorý na výcvik získala, zároveň už však nebude môcť opätovne získať príspevok na ďalší výcvik s iným, vhodnejším psom, prípadne aj na opakovaný výcvik s tým istým psom, napriek tomu, že zdravotný stav tejto osoby stále odôvodňuje absolvovanie výcviku a následné poskytnutie príspevku na kúpu pomôcky. Pri zohľadnení charakteru výcviku používania pomôcky, ktorou je pes so špeciálnym výcvikom, nie je vhodné a spravodlivé obmedzovať poskytnutie príspevku na jedenkrát. Individuálna povaha konkrétneho psa vo vzťahu ku kooperácii s konkrétnou ťažko zdravotne postihnutou osobou by mali byť dostatočným podkladom pre záver, že štát by mal poskytnúť príspevok na výcvik používania pomôcky aj opakovane pre naplnenie účelu Zákona o peňažných príspevkoch, ktorým je podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti. Z tohto dôvodu má predkladaný návrh Zákona o peňažných príspevkoch umožniť poskytnúť peňažný príspevok na výcvik používania pomôcky aj opakovane, ak je kompenzačnou pomôckou pes so špeciálnym výcvikom.

- 5.2 K § 25 a § 25a: Ďalšie nedostatky identifikované v súčasnej právnej úprave Zákona o peňažných príspevkoch, spočívajúce najmä v absencii konkrétnych požiadaviek na psa so špeciálnym výcvikom a riadneho overenia týchto požiadaviek sú dôvodom predloženia novelizácie § 25 Zákona o peňažných príspevkoch.

Základným rámcom predkladanej novely je dôsledné špecifikovanie zdravotných požiadaviek, požiadaviek na správanie a vlastnosti psa a pracovných požiadaviek. Pri tom sa predkladateľ inšpiroval právnou úpravou Českej republiky, ktorá v podobnom rozsahu tieto požiadavky normuje. Z vymedzenia uvedených požiadaviek následne vyplývajú kompetencie príslušných subjektov na overenie ich splnenia konkrétnym psom a vydanie potvrdenia o ich splnení. Zdravotné požiadavky je oprávnený posudzovať veterinárny lekár. Z dôvodu rozsahu požiadaviek sú tieto uvedené v samostatných prílohách zákona, nie priamo v texte paragrafového znenia, keďže je možné predpokladať, že takýto postup by mal za následok značné predĺženie a zneprehľadnenie právnej normy.

Ostatné požiadavky a zručnosti posudzuje skúšobná komisia zriadená ako poradný orgán Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, ktorá je zložená z troch kvalifikovaných osôb. Prvou je inštruktor sociálnej rehabilitácie s oprávnením realizovať služby v oblasti sociálnej rehabilitácie, ktorá súvisí s používaním psa so špeciálnym výcvikom, t. j. napr. inštruktor zameraný na sociálnu rehabilitáciu osôb so zrakovým postihnutím môže hodnotiť len vodiace psy, nie však signálne psy. Inštruktor sociálnej rehabilitácie je oprávnený posúdiť efektívne využívanie psa so špeciálnym výcvikom vzhľadom na potreby osoby s ťažkým zdravotným postihnutím. Alternatívou k osobe inštruktora sociálnej rehabilitácie je fyzická osoba s minimálne päť ročnou praxou s výcvikom príslušného typu psa so špeciálnym výcvikom, t. j. ak má prax len s výcvikom signálnych psov, nemôže ako člen komisie posudzovať asistenčného psa. Druhým členom komisie je vymedzený alternatívne a môže ním byť: kynológ s minimálne 5 ročnou praxou s aktívnou realizáciou výcviku, tyflokynológ s minimálne 5 ročnou samostatnou realizáciou výcviku vodiacich psov alebo inštruktor výcviku so psami s minimálne 5 ročnou aktívnou praxou s ľuďmi, ktorí výcvik psov realizujú. Posledným, tretím, členom komisie je osoba oprávnená na výcvik psa so špeciálnym výcvikom podľa Zákona o peňažných príspevkoch, prípadne ňou poverená osoba. To znamená osoba, ktorej predmetom činnosti je výcvik psov so špeciálnym výcvikom a je členom medzinárodnej organizácie združujúcej výcvikové školy alebo jej bola udelená akreditácia medzinárodnou organizáciou združujúcou výcvikové školy. Týmto tretím členom komisie nemôže byť tá istá osoba, ktorá psa vycvičila, resp. osoba od nej závislá, čím sa zabezpečí, že spôsobilosť psa plniť funkciu kompenzačnej pomôcky bude hodnotiť aj iný cvičiteľ. Takáto osoba však môže byť v pozícii prvého alebo druhého člena komisie, čo je umožnené aj z dôvodu nízkeho počtu odborníkov v tejto oblasti na Slovensku.

Až po tom ako pes so špeciálnym výcvikom získa potvrdenie o splnení všetkých požiadaviek vymedzených v prílohe č. 22, 23 alebo 24 k Zákona o peňažných príspevkoch, možno ho považovať za psa so špeciálnym výcvikom a môže byť poskytnutý osobe s ŤZP ako kompenzačná pomôcka. V praktickej rovine je tento postup zohľadnený v povinnosti odborne spôsobilej osoby získať potvrdenie o splnení zdravotných požiadaviek a požiadaviek na správanie a vlastnosti psa a požiadaviek na pracovné zručnosti, predtým ako je oprávnená vydať osobe s ťažkým zdravotným postihnutím preukaz psa so špeciálnym výcvikom a známku s označením, že ide o psa so špeciálnym výcvikom, čo je predpokladom preukázania špeciálneho výcviku psa zo strany osoby s ťažkým zdravotným postihnutím.

Z hľadiska predpokladov na osobu oprávnenú na výcvik psov so špeciálnym výcvikom dochádza v predkladanej novele právnej úpravy k zmene a určuje osobe spôsobilej na výcvik povinnosť preukazovať členstvo alebo akreditáciu v medzinárodnej organizácii, ktorej pôsobnosť je v oblasti psov so špeciálnym výcvikom. Predkladateľ má za to, že už preukazovanie zručností vodiaceho psa je dostatočným kontrolným mechanizmom aj vo vzťahu k činnosti výcvikových škôl. Aby sa zabránilo tomu, že určitý subjekt bude mať záujem obísť túto podmienku tým, že si založí vlastnú medzinárodnú organizáciu, je takémuto formalistickému splneniu podmienky zabránené tým, že výcviková škola musí mať určitú relevanciu, ktorej garanciou má byť početnosť členskej základne.

Významným doplnením je skutočnosť, že skúšku nebude absolvovať len pes s cvičiteľom, na ktorého môže byť zvyknutý a spolupracovať s ním aj v prípade, ak by nespolupracoval so žiadnym iným subjektom, ale priamo s osobou s ŤZP, ktorá má psa ako kompenzačnú pomôcku využívať. Tento systém skúšky výrazným spôsobom minimalizuje hrozbu, že osoba s ŤZP získa psa, ktorý nebude schopný pracovať ako jej kompenzačná pomôcka a súčasne ochráni aj širokú verejnosť, keďže sa minimalizuje možnosť neovládateľnosti psa.

Na proces skúšky a získania či nezískania statusu psa so špeciálnym výcvikom sa nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní, t. j. správny poriadok. S ohľadom na mimoriadne úzku špecializáciu komisie a jej status poradného orgánu ministerstva by totiž aplikácia správnych predpisov znamenala neprimerané zvýšenie administratívnej, časovej aj finančnej záťaže všetkých zúčastnených. Na to, aby vznikol odborne vyvážený a nestranný odvolací orgán, ktorý by nebol personálne prepojený s členmi komisie, totiž v SR nie je dostatočné množstvo odborníkov. Zároveň sa nepredpokladá vysoký počet odvolaní a zamestnávanie členov odvolacieho orgánu by pre ministerstvo bolo neekonomické. V prípade neudelenia statusu psa so špeciálnym výcvikom však môže byť pes opätovne preskúšaný, napr. po tom, ako sa naučí chýbajúce cviky. Pokiaľ však skúšku nezloží ani po troch pokusoch, nemôže absolvovať štvrtú skúšku, keďže je veľmi vysoko pravdepodobné, že takýto pes nebude plniť funkciu kompenzačnej pomôcky spoľahlivo. Časový rozsah medzi opakovaním skúšok nie je zákonom ustanovený, keďže spôsobilosť napraviť vytknuté nedostatky závisí od konkrétneho zvierťaťa, cvičiteľa a prípadne aj od osoby s ŤZP. Neudelenie statusu psa so špeciálnym výcvikom však môže zasiahnuť do práv alebo právom chránených záujmov predovšetkým odborne spôsobilej osoby, v dôsledku čoho je možné domáhať sa ochrany týchto práv na správnom súde prostredníctvom správnej žaloby. Pasívne legitimovaným účastníkom konania by v tomto prípade bolo ministerstvo ako zriaďovateľ komisie. Príslušný protokol so záverečným hodnotením má charakter rozhodnutia správneho orgánu.

- 5.3 K § 25 b: Status psa so špeciálnym výcvikom má právo zrušiť komisia zložená z odborníkov podľa § 25a, pričom tieto osoby nemusia byť totožné s osobami, ktoré psovi status kompenzačnej pomôcky udelili. Komisia tak postupuje na základe podnetu veterinárneho lekára alebo odborne spôsobilej osoby alebo bez podnetu, t. j. na základe vlastných zistení. Posledným prípadom môžu byť najmä zistenia o týraní psa či inom krutom, nehumánnom alebo nesprávnom zaobchádzaní so zvierateľom.

Vo vzťahu k opravným prostriedkom platí odôvodnenie uvedené v časti dôvodovej správy k ustanoveniu § 25a.

- 5.4 K § 38: Kompenzačná pomôcka, akou je pes so špeciálnym výcvikom, je živý tvor a sú na neho kladené také vysoké požiadavky, ako na žiadne iné pracovné zviera, pretože jeho pracovná úloha je charakteru zvierťaťa veľmi neprirodzená (napr. nemožnosť utekať za mačkou či štekať bez presne vymedzeného účelu). Z tohto dôvodu je predovšetkým z etického hľadiska nevyhnutné venovať pozornosť jeho dobrému zdraviu a zabezpečiť pravidelné veterinárne prehliadky v takom rozsahu aby bolo možné identifikovať prípadný zdravotný problém, ktorý by spôsobil trápenie psa a zároveň aj nemožnosť plniť si úlohy kompenzačnej pomôcky.
- 5.5 Ďalšie legislatívne úpravy sú už len technického charakteru a v zmene číslovania reflektujú navrhovanú novelu Zákona.

Príloha č. 19 k zákonu č. 447/2008 Z. z.

Základné požiadavky, zdravotné požiadavky, požiadavky na ovládateľnosť, správanie a špeciálne pracovné zručnosti psa so špeciálnym výcvikom

1 Vodiaci pes

Vodiaci pes musí dosiahnuť palicovou mierou výšku v kohútiku minimálne 50 cm a váhu minimálne 20 kg.

Vodiaci pes môže byť čistokrvný jedinec aj kríženec, s preukazom o pôvode alebo bez preukazu.

Vodiaci pes musí byť označený čipom pre spoločenské zvieratá a jeho pohyb, v prípade zmeny vlastníkov, musí byť časovo zaznamenaný v centrálnom registri spoločenských zvierat.¹

Vodiaci pes nesmie mať v čase realizácie skúšky menej ako 18 mesiacov a viac ako 36 mesiacov v prípade jeho poskytovania prvej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím (ďalej len „osoba s ŤZP“).

Vodiaci pes musí mať poskytovanú preukázateľnú veterinárnu starostlivosť počas obdobia jedného roka pred realizovaním preskúšania zručností vodiaceho psa (ďalej len „skúška“).

Základné požiadavky na vodiaceho psa a zdravotné požiadavky na vodiaceho psa sú predkladané osobou spôsobilou na výcvik psov so špeciálnym výcvikom podľa § 25 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z. najneskôr v deň skúšky skúšobnej komisii a sú súčasťou protokolu o skúške vodiaceho psa.

Požiadavky na ovládateľnosť, správanie a špecifické pracovné zručnosti vodiaceho psa:

- a. Pes na vôdzke aj bez nej je spôsobilý nasledovať osobu s ŤZP pri obratoch na mieste aj pri zmene smeru pri chôdzi.
- b. Pes na vôdzke aj bez nej je spôsobilý pri chôdzi osoby s ŤZP kráčať pri nohe osoby a kopírovať jej pohyb.
- c. Pes riadne ovláda pokyny „sadni“, „ľahni“, „vstaň“.
- d. Pri odpočinku osoby s ŤZP v reštaurácii, čakárni a pod. musí pes zostať v bezprostrednej blízkosti osoby.
- e. Pes je spôsobilý priniesť spadnutý alebo hodený predmet a podať ho osobe s ŤZP a následne zaujať miesto a polohu podľa požiadaviek osoby s ŤZP.
- f. V prípadoch, keď osoba s ŤZP ponechá psa osamote na mieste s pohybom iným osôb, je pes spôsobilý správať sa pokojne, zostať na mieste, neštekať a ani inak neobťažovať ostatných ľudí.
- g. V prípade privolania psa osobou s ŤZP sa pes musí okamžite k osobe s ŤZP vrátiť a nadviazať s ňou fyzický kontakt; signál na privolanie dáva osoba s ŤZP psovi buď pokynom „ku mne“ alebo použitím iného naučeného hesla, prípadne iným spôsobom podľa možností príslušnej osoby s ŤZP, pričom na privolanie je pes spôsobilý reagovať ihneď, bez ohľadu na činnosti, ktoré aktuálne vykonával a rušivé vnemy, ktoré sa môžu v prostredí vyskytovať.
- h. Pes nesmie v interiéroch a exteriéroch obťažovať ostatné osoby, zvieratá a prejavovať známky strachu či agresie.
- i. Pes je spôsobilý ignorovať rušivé zvukové, pachové a zrakové vnemy vonkajšieho prostredia; reaguje na ne len do tej miery, aby jeho prejavy neohrozili bezpečnosť osoby s ŤZP a ostatných osôb v blízkosti.
- j. Pri cestovaní sa pes musí správať pokojne a nesmie prejavovať známky strachu alebo kinetózy; na vlakových nástupištiach sa pes musí pohybovať v dostatočnej vzdialenosti od kraja nástupišťa, aby nebola osoba s ŤZP ohrozená pádom do koľajiska; na električkových ostrovčekoch sa pes musí správať pokojne, pohybovať sa tak, aby neohrozil bezpečnosť osoby a na pokyn osoby musí opustiť ostrovček požadovaným smerom a plniť nadväzujúce pokyn osoby s ŤZP.
- k. Zahájenie chôdze a pravidelný chod: Pri vedení osoby s ŤZP pes zahájí pohyb na pokyn „vpred“ tak, aby bola rukoväť vodiča napnutá. Pes kráča zvyčajne po ľavej strane osoby s ŤZP, musí ísť

¹ § 19 zákona č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti

pred ňou, aby jej v prípade potreby mohol označiť prekážky. Pes má pravidelný krok, musí byť pri obvyklej chôdzi uvoľnený, nesmie osobu s ŤZP príliš ťahať a bezdôvodne uhýbať zo smeru chôdze. V ojedinelých prípadoch alebo na žiadosť osoby s ŤZP môže pes pracovať na pravej strane osoby s ŤZP.

- l. Odbočovanie a vracanie sa späť: Pes musí byť pripravený podľa pokynov zmeniť smer chôdze. Na povel „doľava“ a „vpravo“ musí vedieť reagovať podľa okolností čo najrýchlejšie a okamžite ako podmienky dovoľujú, odbočiť požadovaným smerom. Následne plynule pokračuje v chôdzi. Na pokyn "späť" urobí pes s osobou s ŤZP obrat doprava o 180 stupňov, vykročí po rovnakej trase a čaká na ďalší pokyn.
- m. Zrýchlenie, spomalenie a prerušenie chôdze: Pes musí vedieť reagovať na pokyny, ktorými chce osoba s ŤZP zmeniť tempo chôdze alebo prerušiť chôdzu. Uvedené realizuje pokynmi: „tempo-tempo“ = zrýchlenie; „pomaly“ = spomalenie; „stoj“ = prerušenie chôdze.
- n. Označenie chodníka a prevedenie cez vozovku: Pred vstupom na vozovku musí byť pes spôsobilý signalizovať osobe s ŤZP okraj chodníka tak, že zastaví čo najbližšie pri jeho hrane. Pes zastane a počká na pokyn na prevedenie cez vozovku. Pri prechádzaní cez vozovku má pes primerané tempo tak, aby sa osoba so zrakovým postihnutím čo najmenej zdržiavala na vozovke. Pri prechádzaní z vozovky na chodník musí pes obrubník označiť zastavením prednými nohami na chodníku.
Pri prechádzaní cez vozovku musí pes prechádzať na pokyn "preved" priamo, pokiaľ nie je v smere prechádzania prekážka, ktorú je potrebné obísť. Pes prechádza vozovku v šírke vymedzenej priechodom pre chodcov a podľa možnosti kolmo na protiahlý chodník. V prípade absencie označeného priechodu pre chodcov prechádza pes kolmo na protiahlý chodník vyrovnaným tempom chôdze, nesmie počas prechádzania bezdôvodne spomaliť alebo zastaviť, aby sa v jazdnej dráhe zdržiaval čo najmenej a čo najkratšiu dobu.
- o. Chôdza po schodoch: Pri schádzaní schodov smerom nadol pes označí schody tak, že zostane stáť na kraji prvého schodu a čaká na ďalší povel. Po schodoch vykročí až na povel „vpred“ a zastavením označí posledný schod. Nie je chybou, keď pred schodmi spomalí tempo chôdze. Pred chôdzou schodmi smerom nahor pes zastaví prednými nohami na prvom schode a počká na ďalší povel. Po schodoch vykročí až na povel "vpred" a zastavením označí posledný schod. Pes musí po schodoch kráčať podľa potrieb osoby s ŤZP, ktorá ide vedľa psa. V prípade požiadavky osoby s ŤZP je možné viesť psa na vodidle. Pes nesmie ťahať alebo inak ohroziť bezpečnosť osoby s ŤZP, ktorú vedie alebo vedľa nej kráča.
- p. Prekážky sprava a zľava: Ak sa na trase, ktorou vedie pes osobu s ŤZP, nachádza prekážka na pravej alebo ľavej strane, pes prekážku obchádza s osobou s ŤZP tak, aby zabezpečil osobe s ŤZP dostatočne široký priestor a mohla bezpečne prejsť bez kontaktu s prekážkou. Nie je chybou, ak pes pri prechádzaní okolo prekážky spomalí tempo chôdze a upozorní tak na neho osobu s ŤZP. Ak je pri prechádzaní okolo prekážky priestor natoľko úzky, že by pes s osobou s ŤZP bezpečne neprešiel, pes na také miesto upozorní podľa potreby výrazným spomalením tempa alebo zastavením.
- q. Povrchové prekážky: Ak sa na trase, ktorou vedie pes osobu s ŤZP, nachádza povrchová prekážka nad alebo pod úrovňou terénu, pes ju v prípade možnosti obíde bez zmeny tempa. V prípade, že povrchovú prekážku nie je možné obísť, pes podľa potreby výrazne spomalí tempo alebo označí prekážku zastavením.
- r. Vysoké prekážky: V prípade výskytu vysokých prekážok, ktoré pes dokáže podísť, ale osoba s ŤZP nie, musí byť pes spôsobilý identifikovať takúto prekážku a obísť ju alebo signalizovať jej výskyt osobe s ŤZP zastavením, ak nie je možné sa jej vyhnúť.
- s. Pohyblivé prekážky: Pohyblivé prekážky, ktoré sa vyskytnú na trase, ktorou pes vedie osobu s ŤZP (iní chodci, detské kočíky, bicykle a pod.), pes obchádza spôsobom, ktorý dokáže operatívne vyhodnotiť ako najbezpečnejší tak, aby osoba s ŤZP do prekážky nenarazila. Pritom sa predpokladá aj aktívna súčinnosť zo strany osôb, ktoré predstavujú pohyblivú prekážku.
- t. Vyvedenie z neprehľadnej situácie: V prípade, ak prekážka zaberá celú šírku chodníka, musí ju pes označiť zastavením, na ďalší povel sa jej samostatne a bezpečne vyhnúť a pokračovať v smere chôdze. Pes musí byť schopný zhodnotiť neprehľadnú situáciu, keď nemožno ďalej pokračovať

v chôdzi. Pes sa musí na pokyn „vyved“ vedieť zorientovať, samostatne situáciu vyriešiť, obísť prekážku a vrátiť sa späť na pôvodnú trasu. Pes na známej trase nájde cestu späť z interiéru (obchodné domy, stanice) ku vchodovým dverám a nájde trasu domov, ak osoba so zrakovým postihnutím stratí orientáciu.

- u. Vyhľadanie a jazda na eskalátore: V prípade používania eskalátora (pohyblivé schody) pes na pokyn osobu s ŤZP privedie k eskalátoru, ktorý premáva správnym smerom a zastaví tak, aby bolo možné bezpečné overenie smeru pohybu eskalátora na držadle. Pes nastupuje na eskalátor výhradne na pokyn "vpred" zároveň s osobou s ŤZP. Počas jazdy pes v kľude stojí, neotáča sa, nesmie prejavovať strach. Pri vystupovaní pes v pokoji, plynulo z eskalátora vystúpi.
- v. Chôdza pri okraji cesty bez chodníkov: Pes musí vedieť viesť osobu s ŤZP v situácii, kedy po strane cesty nie sú žiadne vymedzené chodníky. Podľa pravidiel cestnej premávky musí ísť chodec po ľavom okraji cesty. Na pokyn "doľava kraj" alebo „vpravo kraj" sa musí pes držať ľavej alebo pravej krajnice v takej blízkosti, ako to dovoľujú terénne nerovnosti. Pes musí vedieť udržiavať bezpečnú vzdialenosť od okraja (krajnice) vozovky na ľavej aj na pravej strane.
- w. Vyhľadanie priechodu pre chodcov a signalizačného zariadenia: Pes musí na pokyn „zebra“ vedieť nájsť označený priechod pre chodcov alebo v relevantnom prípade nájsť zariadenie pre svetelnú signalizáciu na prechod pre chodcov. Pes privedie osobu s ŤZP do bezprostrednej blízkosti zariadenia pre svetelnú signalizáciu tak aby bolo možné zariadenie použiť. Následne pes po pokyne označí kraj chodníka smerom na cestu a zostáva stáť, kým nedostane pokyn na prevedenie cez vozovku.
- x. Vyhľadanie schodov: Na pokyn "schody" musí pes vedieť nájsť schody v interiéri aj exteriéri a priviesť k nim osobu s ŤZP. Pes vyhľadá na pokyn „schody“ aj pri nástupe a výstupe pri preprave verejnou hromadnou dopravou.
- y. Vyhľadanie dverí: Na pokyn "dvere" musí pes vedieť nájsť najbližšie dvere, dovieť osobu s ŤZP do ich tesnej blízkosti a vyčkať na ďalší pokyn. Po otvorení dverí nimi pes s osobou bezpečne prejde, zastaví a počká, kým osoba s ŤZP dvere zatvorí. V prípade, že sú dvere otvorené, pes zastavením označí priestor zárubní na dverách, prípadne výrazne spomalí tempo chôdze a bezpečne prejde dverami tak, aby mala osoba s ŤZP dostatok miesta na bezpečný prechod priestorom dverí. Pes na pokyn "dvere" nájde dvere v exteriéri aj interiéri, dvere do aj z dopravných prostriedkov, dvere do výťahu aj samootváracie dvere.
- z. Vyhľadanie zastávky: Na pokyn "zastávka" musí pes vedieť vyhľadať zastávku verejnej hromadnej dopravy. Pes nesmie vykazovať známky strachu alebo stresu pri príchode prostriedku verejnej hromadnej dopravy.
- aa. Nástup a výstup do a z dopravného prostriedku: Pri nástupe do električky, autobusu a trolejbusu pes na pokyn "dvere" vyhľadá a označí dvere (zvyčajne prvé) do vozidla. Pes na pokyn "vpred" nastúpi do vozidla a zaujme na pokyn "na miesto" miesto za vodičom alebo iné vhodné miesto podľa konkrétneho dopravného prostriedku. V prípade, kedy nie je osobe s ŤZP známa poloha sedadiel, pes na povel "ukáž miesto" privedie osobu s ŤZP k voľnému sedadlu. Pri nástupe do vlaku pes na pokyn "dvere" vyhľadá dvere, osoba s ŤZP drží psa na vôdzke, na pokyn "hop" vyskočí pes do vlaku na plošinu a čaká. Osoba s ŤZP nastúpi samostatne za psom. Pes musí nastupovať pokojne, v relevantnom prípade nájsť voľné sedadlo a zaujať určené miesto. Pes musí byť schopný na pokyn nastúpiť do auta na určené miesto podľa typu vozidla. Pri vystupovaní z električky, autobusu, trolejbusu na pokyn "dvere" musí pes nájsť východ a zastaviť pri prvom schode, pri nízkopodlažných dopravných prostriedkoch pri hrane vozidla a potom ísť na pokyn náležitým spôsobom za osobou s ŤZP rýchlosťou podľa potreby osoby a s ohľadom na situáciu. Pri výstupe z vlaku pes vyhľadá dvere a privedie osobu s ŤZP k dverám. Z vlaku vystupuje ako prvá osoba s ŤZP, pes zostáva na pokyn „zostaň“ pri dverách a až na pokyn nasleduje osobu s ŤZP. Pri výstupe z auta smie pes opustiť auto až na pokyn, pri otvorení dverí zostáva v pokoji a čaká na pokyn.
- bb. Vyhľadanie a označenie chodníka: Na pokyn "chodník" pes musí vedieť nájsť a označiť okraj chodníka.

- cc. Vyhľadanie výťahu: V priestoroch s výťahom je pes spôsobilý vyhľadať a označiť dvere výťahu. Osoba s ŤZP po otvorení dverí dá povel "vpred" pes vstúpi do výťahu a na povel "miesto" zaujme miesto pri stene, nevstáva, nepobehuje, vstane až po zastavení výťahu na povel osoby.
- dd. Vyhľadanie voľného miesta na sedenie: Pes musí byť schopný vyhľadať na pokyn „ miesto“.

2 Asistenčný pes musí dosiahnuť palicovou mierou výšku v kohútiku minimálne 50 cm a váhu minimálne 20 kg. V prípade opornej funkcie pri chôdzi musí mať pes stavbu a výšku tela spôsobilú na opornú funkciu.

Asistenčný pes môže byť čistokrvný jedinec aj kríženec, s preukazom o pôvode alebo bez preukazu.

Asistenčný pes musí byť označený čipom pre spoločenské zvieratá a jeho pohyb, v prípade zmeny vlastníkov, musí byť časovo zaznamenaný v centrálnom registri spoločenských zvierat.²

Asistenčný pes nesmie mať v čase skúšky menej ako 18 mesiacov a viac ako 36 mesiacov v prípade jeho poskytnutia prvému používateľovi s ŤZP.

Asistenčný pes musí mať poskytovanú preukázateľnú veterinárnu starostlivosť počas obdobia jedného roka pred realizovaním preskúšania zručností asistenčného psa (ďalej len "skúška").

Základné požiadavky na asistenčného psa a zdravotné požiadavky na asistenčného psa sú predkladané osobou spôsobilou na výcvik psov so špeciálnym výcvikom podľa § 25 ods. 1 zákona o č. 447/2008 Z. z. najneskôr v deň skúšky skúšobnej komisii a sú súčasťou protokolu o skúške asistenčného psa.

Požiadavky na ovládateľnosť, správanie a špecifické pracovné zručnosti asistenčného psa:

- a. Pes na vôdzke aj bez nej, je spôsobilý nasledovať osobu s ŤZP pri obratoch na mieste aj pri zmene smeru pri chôdzi.
- b. Pes na vôdzke aj bez nej je spôsobilý pri chôdzi osoby s ŤZP kráčať pri nohe osoby a kopírovať jej pohyb.
- c. Pes riadne ovláda pokyny „sadni“, „ľahni“, „vstaň“ pri nohe osoby s ŤZP.
- d. Pri odpočinku osoby s ŤZP v reštaurácii, čakárni a pod. musí pes zostať v bezprostrednej blízkosti osoby s ŤZP.
- e. Pes je spôsobilý priniesť spadnutý alebo hodený predmet a podať ho osobe s ŤZP a následne zaujať miesto a polohu podľa požiadaviek osoby s ŤZP.
- f. V prípadoch, keď osoba s ŤZP ponechá psa osamote na mieste s pohybom iným osôb, je pes spôsobilý správať sa pokojne, zostať na mieste, neštekať a ani inak neobťažovať ostatných ľudí.
- g. V prípade privolania psa osobou s ŤZP sa pes musí okamžite k osobe s ŤZP vrátiť, priblížiť sa do jej bezprostrednej blízkosti a počkať na ďalší pokyn. Signál na privolanie dáva osoba s ŤZP psovi buď pokynom „ku mne“ alebo iného naučeného hesla, prípadne iným spôsobom podľa možností osoby s ŤZP, ktorá bude psa využívať ako kompenzačnú pomôcku podľa § 25. Na privolanie je pes spôsobilý reagovať ihneď, bez ohľadu na činnosti, ktoré aktuálne vykonával a rušivé vnemy, ktoré sa môžu v prostredí vyskytovať.
- h. Pes nesmie v interiéroch a exteriéroch obťažovať ostatné osoby, zvieratá a prejavovať známky strachu či agresie.
- i. Pes je spôsobilý ignorovať rušivé zvukové, pachové a zrakové vnemy vonkajšieho prostredia. Reaguje na ne len do tej miery, aby jeho prejavy neohrozili bezpečnosť osoby s ŤZP a ostatných osôb v blízkosti.
- j. Pri cestovaní sa pes musí správať pokojne a nesmie prejavovať známky strachu alebo kinetózy. Na nástupištiach všetkých typov verejnej dopravy sa pes musí správať pokojne, bez známk strachu.
- k. Opora pri chôdzi: Pes musí byť schopný poskytovať osobe s ŤZP oporu pri chôdzi bez uhýbania do strán. V prípade poskytovania opory pri chôdzi musí mať pes špeciálny postroj, ktorý

² § 19 zákona č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti

je stabilný, nepohyblivý a chráni zdravie psa a bezpečnosť osoby s ŤZP, ktorá psa používa ako kompenzačnú pomôcku.

- l. Opora v stoji: Pes poskytuje na pokyn osobe s ŤZP krátkodobú oporu napríklad pri vstávaní zo sedu do staja a naopak, pri presune z vozíka na posteľ, na stoličku a podobne. Pes vykonáva cvik na pokyn, ktorý nemusí byť jednotný a je prispôsobený požiadavkám osoby s ŤZP. Pes musí na pokyn zaujať požadovanú pozíciu a musí bez pohybu zostať stáť a poskytnúť osobe s ŤZP oporu pri zmene polohy alebo miesta.
- m. Otváranie a zatváranie dverí: Pes na pokyn otvorí dvere tak, aby mohla osoba na invalidnom vozíku alebo osoba s iným postihnutím pohybového aparátu, prejsť cez dvere. Pes môže taktiež na pokyn pridržať zatvárajúce sa dvere, prípadne dvere za sebou zatvoriť.
- n. Otváranie a zatváranie šuplíkov: Pes na pokyn otvorí šuplík, vyberie požadovaný predmet a prinesie ho osobe s ŤZP. Pes na pokyn zatvorí šuplík. V závislosti od preferencií osoby s ŤZP sú alebo nie sú šuplíky opatrené ochrannou vrstvou aby sa zabránilo ich poškodeniu.
- o. Polohovanie: Polohovanie je činnosť, kedy pes na pokyn vykoná cieleň a účelový fyzický kontakt s človekom, bodový alebo celotelový. Polohovanie je činnosť, ktorej trvanie nie je predpísané a závisí od potrieb a požiadaviek osoby s ŤZP. Pri polohovaní pes leží bez pohybu a vyvíja tesný fyzický kontakt na indikované časti tela. Polohovanie je určené najmä pre osoby s poruchami mobility, pacientov trpiacich epileptickými a inými záchvatovými ochoreniami, pri poruchách jemnej, ale aj hrubej motoriky, rečových vadách, pomáha pacientom s rôznymi autistickými ochoreniami a podobne. Polohovanie je podmienkou znalostí psa v prípade, ak to vyžaduje zdravotný stav osoby s ŤZP.
- p. Prinášanie a podávanie špecifických predmetov: Pes na naučený pokyn prinesie alebo podá požadované predmety, napríklad vyprané šatstvo, kolíky na vešanie šatstva a iného textilu, mobilný telefón, nápoje v obaloch, lieky alebo potraviny, zložený invalidný vozík a iné predmety podľa individuálnych potrieb osoby s ŤZP.
- q. Privolanie pomoci: Pes na naučený pokyn vykoná úkon, ktorým privolá pomoc pre osobu s ŤZP v stave tiesne, ohrozenia zdravia a lebo ohrozenia života. Privolanie pomoci môže byť realizované niekoľkými spôsobmi, napríklad stlačením núdzového tlačidla pre tento účel, štekaním, ktoré je v tomto prípade povolené a žiaduce alebo iným, vopred dohodnutým spôsobom podľa preferencií osoby s ŤZP.
- r. Ostatné voliteľné špeciálne cviky, ktoré musí asistenčný pes ovládať s ohľadom na zdravotné potreby osoby s ŤZP.

Špecifické pracovné zručnosti asistenčného psa nie je možné štandardizovať z dôvodu individuálnych požiadaviek osôb s ŤZP pre ktoré má asistenčný pes slúžiť ako kompenzačná pomôcka podľa § 25 ods. 3 zákona 447/2008. Asistenčný pes musí spĺňať požiadavky podľa písm. a. až j. Najčastejšie požadované pracovné zručnosti a potrebné voliteľné špeciálne cviky asistenčného psa sú uvedené v bodoch „k“ až „r“, z ktorých musí asistenčný pes ovládať minimálne 3 zručnosti, a ktoré sú uvedené v „Protokole o skúške asistenčného psa“, v kategórii „B“, ktorá je prílohou č. 23 zákona č. 447/2008. Voliteľné špeciálne cviky budú predmetom preskúšania s maximálnym ohodnotením 10 bodov.

3 Signálny pes musí dosiahnuť výšku a váhu, ktorá mu umožňuje vykonávať jeho funkciu. Váha a výška signálneho psa vzhľadom na špecifickú prácu nie je vymedzená.

Signálny pes môže byť čistokrvný jedinec aj kríženec, s preukazom o pôvode alebo bez preukazu o pôvode.

Signálny pes musí byť označený čipom pre spoločenské zvieratá a jeho pohyb, v prípade zmeny vlastníkov musí byť časovo zaznamenaný v centrálnom registri spoločenských zvierat.³

³ § 19 zákona č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti

Signálny pes nesmie mať v čase skúšky menej ako 18 mesiacov a viac ako 36 mesiacov v prípade jeho poskytnutia prvému používateľovi s ŤZP.

Signálny pes musí mať poskytovanú preukázateľnú veterinárnu starostlivosť počas obdobia jedného roka pred realizovaním preskúšania zručností signálneho psa (ďalej len "skúška").

Základné požiadavky na signálneho psa a zdravotné požiadavky na signálneho psa sú predkladané osobou spôsobilou na výcvik psov so špeciálnym výcvikom podľa § 25 ods. 1 zákona o č. 447/2008 Z. z., najneskôr v deň skúšky skúšobnej komisii a sú súčasťou protokolu o skúške signálneho psa.

Požiadavky na ovládateľnosť, správanie a špecifické pracovné zručnosti signálneho psa:

- a. Pes na vôdzke aj bez nej je spôsobilý nasledovať osobu s ŤZP pri obratoch na mieste aj pri zmene smeru pri chôdzi.
- b. Pes na vôdzke aj bez nej je spôsobilý pri chôdzi osoby s ŤZP kráčať pri nohe osoby a kopírovať jej pohyb.
- c. Pes riadne ovláda pokyny „sadni“, „fahni“, „vstaň“ pri nohe osoby s ŤZP.
- d. Pri odpočinku osoby s ŤZP v reštaurácii, čakárni a pod. musí pes zostať v bezprostrednej blízkosti osoby.
- e. V prípadoch, keď osoba s ŤZP ponechá psa osamote na mieste s pohybom iným osôb, je pes spôsobilý správať sa pokojne, zostať na mieste, neštekať a ani inak neobťažovať ostatných ľudí.
- f. V prípade privolania psa osobou s ŤZP sa pes musí okamžite k osobe s ŤZP vrátiť, priblížiť sa do jej bezprostrednej blízkosti a počkať na ďalší pokyn. Signál na privolanie dáva osoba s ŤZP psovi buď pokynom „ku mne“ alebo pomocou iného naučeného hesla, prípadne iným spôsobom podľa možnosti osoby s ŤZP. Na privolanie je pes spôsobilý reagovať ihneď, bez ohľadu na činnosti, ktoré aktuálne vykonáva a rušivé vnemy, ktoré sa môžu v prostredí vyskytovať.
- g. Pes nesmie v interiéroch a exteriéroch obťažovať ostatné osoby, zvieratá a prejavovať známky strachu či agresie.
- h. Pes je spôsobilý ignorovať rušivé zvukové, pachové a zrakové vnemy vonkajšieho prostredia. Reaguje na ne len do tej miery, aby jeho prejavy neohrozili bezpečnosť osoby s ŤZP a ostatných osôb v blízkosti.
- i. Pri cestovaní sa pes musí správať pokojne a nesmie prejavovať známky strachu alebo kinetózy. Na nástupištiach všetkých typov verejnej dopravy sa pes musí správať pokojne, bez známk strachu.
- j. Signalizovanie zvukov: Pes samostatne a iniciatívne signalizuje osobe s ŤZP rozličné zvuky vopred naučeným spôsobom. Pes dáva osobe s ŤZP viditeľným a zrozumiteľným spôsobom najavo, že zaznamenal určitý zvuk, ktorý je potrebný sprostredkovať osobe s ŤZP. Pes vykonáva túto prácu individuálnym spôsobom. Pri signalizovaní sa jedná napríklad o snahu inej osoby o kontakt, to znamená, ak iná osoba vysloví meno osoby so sluchovým postihnutím alebo na osobu so sluchovým postihnutím volá. Ďalšími možnosťami signalizácie je signalizovanie zvonenia domového zvončeka, signalizovanie plaču dieťaťa, signalizovanie zvonenia mobilného telefónu, signalizovanie nebezpečenstva na chodníku ako zvonenie zvončeka na bicykli, signalizovanie zvuku rozličných sirén ako požiarna siréna a podobne.
- k. Ostatné voliteľné špeciálne cviky, ktoré musí signálny pes ovládať s ohľadom na zdravotné potreby osoby s ŤZP.

Špecifické pracovné zručnosti signálneho psa nie je možné štandardizovať z dôvodu individuálnych požiadaviek osôb s ŤZP, pre ktoré má signálny pes slúžiť ako kompenzačná pomôcka podľa zákona č. 447/2008 Z. z. Špecifické pracovné zručnosti asistenčného psa podľa písm. k., ktoré nie sú uvedené v tejto prílohe, budú z dôvodu rozdielnych individuálnych požiadaviek osôb s ŤZP uvedené v „Protokole o skúške signálneho psa“, v kategórii „B“, ktorý je prílohou číslo 24 zákona č. 447/2008 Z. z. Voliteľné špeciálne cviky budú predmetom preskúšania s maximálnym ohodnotením 10 bodov. Minimálny počet hodnotených voliteľných cvikov v kategórii „B“ sú tri cviky.

Pracovná verzia
Zdravotné požiadavky na psa so špeciálnym výcvikom
pre účely skúšky psa so špeciálnym výcvikom

Pracovné zaradenie psa		
Vodiaci pes	Asistenčný pes	Signálny pes

Zdravotné záznamy

Údaje o psovi	
Meno	
Pohlavie	
Dátum narodenia	
Plemeno	
Farba	
Výška (palicová miera)	
Váha	
Číslo mikročipu	
Dátum čipovania	
Majiteľ psa	
Nadobudnutie psa dňa	
Zmeny v CRSZ (Vyplňuje veterinárny lekár)	
Predchádzajúci majiteľ zmena dňa	
Predchádzajúci majiteľ zmena dňa	
Anamnéza	
Povinné očkovania	
Dátum posledného hárania	
Kastrácia / sterilizácia	
Dátum a spôsob	

Príloha č. 20 Zákona č. 447/2008 Zdravotné požiadavky na psa so špeciálnym výcvikom pre účely skúšky psa so špeciálnym výcvikom

Doteraz známe choroby, ošetrenia operácie (zápal očí, uší, alergické reakcie, častá hnačka, zápal močového mechúra atď)	
Veterinárna starostlivosť o psa za posledných 12 mesiacov	
Meno veterinárneho lekára	
Obdobie starostlivosti o psa	
Meno veterinárneho lekára	
Obdobie starostlivosti o psa	
Meno veterinárneho lekára	
Obdobie starostlivosti o psa	
Klinické vyšetrenia	
Výživový stav	dobry / velmi dobry
	uspokojivy
	kacheticky (chudy)
	obezny
Pokožka	bez patologického nálezů
	zmeneny
Srst', pazúre	bez patologického nálezů
	zmeneny
Telesné otvory	bez patologického nálezů
	zmeneny

Príloha č. 20 Zákona č. 447/2008 Zdravotné požiadavky na psa so špeciálnym výcvikom pre účely skúšky psa so špeciálnym výcvikom

Telesná teplota vnútorná	
Sliznice	bez patologického nálezu
	zmenené
Oči, viečka	bez patologického nálezu
	zmenené
Nos, horné dýchacie cesty	bez patologického nálezu
	zmenené
Tlama	bez patologického nálezu
	zmenené
Uši	bez patologického nálezu
	zmenené
Ústna dutina - pysky	bez patologického nálezu
	zmenené
Ďasná	bez patologického nálezu
	zmenené

Príloha č. 20 Zákona č. 447/2008 Zdravotné požiadavky na psa so špeciálnym výcvikom
pre účely skúšky psa so špeciálnym výcvikom

Zuby	bez patologického nálezu
	zmenené
Mandle	bez patologického nálezu
	zmenené
Hrtan	bez patologického nálezu
	zmenené
Lymfatické uzliny	bez patologického nálezu
	zmenené
Vyšetrenie moču	
Doplň sa špecifikácia	bez patologického nálezu
	zmenené
Vyšetrenie krvi nalačno	
Hematológia	
Hematokrit	
CB	
Leukocyty	
Diferenciálny krvný obraz	
Trombocyty	
Chémia krvi	
Glukóza	
Močovina	

Príloha č. 20 Zákona č. 447/2008 Zdravotné požiadavky na psa so špeciálnym výcvikom
pre účely skúšky psa so špeciálnym výcvikom

Kreatin	
ALP	
GPT	
AP	
Bilirubín	
Žlčové kyseliny	
CTSH	
Genetické testy	
Doplní sa špecifikácia	
Serológia pri stredomorských ochoreniach	
? doplniť	
Reflexy hlavových nervov	
Obranný reflex	bez patologických zmien
	zmenené
Pupilárny reflex	bez patologických zmien
	zmenené
Palpebrálny, Corneálny reflex	bez patologických zmien
	zmenené
Citlivosť nosa	bez patologických zmien
	zmenené

Príloha č. 20 Zákona č. 447/2008 Zdravotné požiadavky na psa so špeciálnym výcvikom pre účely skúšky psa so špeciálnym výcvikom

Prehltací reflex	bez patologických zmien
	zmenené
Spinálne reflexy	
triceps	bez patologických zmien
	zmenené
Biceps	bez patologických zmien
	zmenené
Flexorový reflex hrudných končatín	bez patologických zmien
	zmenené
Patelárny reflex	bez patologických zmien
	zmenené
Tibiálno-kraniálny reflex	bez patologických zmien
	zmenené
Flexorový reflex panvových končatín	bez patologických zmien
	zmenené

Príloha č. 20 Zákona č. 447/2008 Zdravotné požiadavky na psa so špeciálnym výcvikom pre účely skúšky psa so špeciálnym výcvikom

Perineálny reflex	bez patologických zmien
	zmenené
Skrížený vystierací reflex	bez patologických zmien
	zmenené
Ortopedické vyšetrenie	
Chôdza	
Krok	bez patologického nálezu
	zmenené
Klus	bez patologického nálezu
	zmenené
Obraty	bez patologického nálezu
	zmenené
Chôdza po schodoch	bez patologického nálezu
	zmenené
Hrudníkové končatiny Posúdenie DLK (v prípade sklonu plemena k ochoreniu)	bez nálezu
	nález

Príloha č. 20 Zákona č. 447/2008 Zdravotné požiadavky na psa so špeciálnym výcvikom
pre účely skúšky psa so špeciálnym výcvikom

Panvové končatiny Posúdenia na DBK (v prípade sklonu plemena k ochoreniu)	bez nálezu
	nález
Prechodový stavec	neprítomný
	prítomný
Odporúčanie veterinárneho lekára pre pracovné zaradenie psa	
Správanie psa počas vyšetrenia	
	uvoľnený
	podriadený, citlivý
	bojzlivý, plachý
	panická, úteková reakcia
	iné

Príloha č. 21 Zákona 447/2008 Zdravotné požiadavky na psa so špeciálnym výcvikom pre účely poskytnutia príspevku na zvýšenú starostlivosť o psa so špeciálnym účelom

Pracovná verzia

Zdravotné požiadavky na psov so špeciálnym výcvikom pre účely poskytnutia príspevku na zvýšenú starostlivosť o psa so špeciálnym výcvikom

Plánované použitie psa so špeciálnym výcvikom		
Vodiaci pes	Asistenčný pes	Signálny pes

Zdravotné záznamy

Údaje o psovi	
Meno	
Pohlavie	
Dátum narodenia	
Plemeno	
Farba	
Výška (palicová miera)	
Váha	
Číslo mikročipu	
Dátum čipovania	
Majiteľ psa	
Anamnéza	
Povinné očkovania	
choroby, ošetrenia, operácie (zápal očí, uší, alergické reakcie, častá hnačka, zápal močového mechúra atď.) v priebehu posledných 12 mesiacov:	
Veterinárna starostlivosť o psa za posledných 12 mesiacov	
Meno veterinárneho lekára	
Obdobie starostlivosti o psa	

Príloha č. 21 Zákona 447/2008 Zdravotné požiadavky na psa so špeciálnym výcvikom pre účely poskytnutia príspevku na zvýšenú starostlivosť o psa so špeciálnym účelom

Meno veterinárneho lekára	
Obdobie starostlivosti o psa	
Meno veterinárneho lekára	
Obdobie starostlivosti o psa	
Klinické vyšetrenia	
Výživový stav	dobrý / veľmi dobrý
	uspokojivý
	kachetický (chudý)
	obézny
Pokožka	bez patologického nálezu
	zmenené
Srsť, pazúre	bez patologického nálezu
	zmenené
Telesné otvory	bez patologického nálezu
	zmenené
Telesná teplota vnútorná	
Sliznice	bez patologického nálezu
	zmenené
Oči, viečka	bez patologického nálezu
	zmenené

Príloha č. 21 Zákona 447/2008 Zdravotné požiadavky na psa so špeciálnym výcvikom pre účely poskytnutia príspevku na zvýšenú starostlivosť o psa so špeciálnym účelom

Nos, horné dýchacie cesty	bez patologického nálezu
	zmenené
Tlma	bez patologického nálezu
	zmenené
Uši	bez patologického nálezu
	zmenené
Ústna dutina - pysky	bez patologického nálezu
	zmenené
Ďasná	bez patologického nálezu
	zmenené
Zuby	bez patologického nálezu
	zmenené
Mandle	bez patologického nálezu
	zmenené

Príloha č. 21 Zákona 447/2008 Zdravotné požiadavky na psa so špeciálnym výcvikom pre účely poskytnutia príspevku na zvýšenú starostlivosť o psa so špeciálnym účelom

Hrtan	bez patologického nálezu
	zmenené
Lymfatické uzliny	bez patologického nálezu
	zmenené
Vyšetrenie moču	
Doplní sa špecifikácia	bez patologického nálezu
	zmenené
Vyšetrenie krvi nalačno	
Hematológia	
Hematokrit	
CB	
Leukocyty	
Diferenciálny krvný obraz	
Trombocyty	
Chémia krvi	
Glukóza	
Močovina	
Kreatin	
ALP	
GPT	
AP	
Bilirubín	
Žlčové kyseliny	
CTSH (pri kl. Indikácii)	
Genetické testy	
Doplní sa špecifikácia	

Príloha č. 21 Zákona 447/2008 Zdravotné požiadavky na psa so špeciálnym výcvikom pre účely poskytnutia príspevku na zvýšenú starostlivosť o psa so špeciálnym účelom

Serológia pri stredomorských ochoreniach	
Leishmanióza	
Ehrlichióza	
Dirofilarióza	
Reflexy hlavových nervov	
Obranný reflex	bez patologických zmien
	zmenené
Pupilárny reflex	bez patologických zmien
	zmenené
Palpebrálny, Corneálny reflex	bez patologických zmien
	zmenené
Citlivosť nosa	bez patologických zmien
	zmenené
Prehltací reflex	bez patologických zmien
	zmenené
Spinálne reflexy	
triceps	bez patologických zmien
	zmenené

Príloha č. 21 Zákona 447/2008 Zdravotné požiadavky na psa so špeciálnym výcvikom pre účely poskytnutia príspevku na zvýšenú starostlivosť o psa so špeciálnym účelom

Biceps	bez patologických zmien
	zmenené
Flexorový reflex hrudných končatín	bez patologických zmien
	zmenené
Patelárny reflex	bez patologických zmien
	zmenené
Tibiálno-kraniálny reflex	bez patologických zmien
	zmenené
Flexorový reflex panvových končatín	bez patologických zmien
	zmenené
Perineálny reflex	bez patologických zmien
	zmenené
Skrížený vystierací reflex	bez patologických zmien
	zmenené

Príloha č. 21 Zákona 447/2008 Zdravotné požiadavky na psa so špeciálnym výcvikom pre účely poskytnutia príspevku na zvýšenú starostlivosť o psa so špeciálnym účelom

Ortopedické vyšetrenie	
Chôdza	
Krok	bez patologického nálezu
	zmenené
Klus	bez patologického nálezu
	zmenené
Obraty	bez patologického nálezu
	zmenené
Chôdza po schodoch	bez patologického nálezu
	zmenené
Odporúčanie iných vyšetrení:	
Posúdenie zdravotného stavu psa	
výborný	Pes je spôsobilý pracovať
dobrý	Pes je spôsobilý pracovať bez obmedzenia / s obmedzením
uspokojivý	Pes je spôsobilý pracovať bez obmedzenia / s obmedzením
neuspokojivý	Pes nie je spôsobilý pracovať
iné	

Pracovný návrh

PROTOKOL o skúške vodiaceho psa

Meno psa: _____ Plemeno: _____

Dátum narodenia: _____ Pohlavie: _____ Číslo psa (zhodné s číslom známky a preukazu): _____

Miesto konania skúšky: _____ Dátum: _____

„A“ Cvik	Max. body	Skut. body	„A“ Cvik	Max. body	Skut. body
zahájenie a prerušenie chôdze	- 5	zrýchlenie a spomalenie chôdze	- 5
odbočenie vpravo	- 10	odbočenie doľava	- 10
ľahostajnosť k sluch. vnemom	- 10	ľahostajnosť k čuch. a zrak. vnemom	- 10
vracanie sa späť	- 5	pravidelný chod a udržiavanie smeru	- 20
Max. počet bodov „A“	75		Dosiahnutý počet bodov „A“	

„B“ Cvik	Max. body	Skut. body	„B“ Cvik	Max. body	Skut. body
označovanie chodníka smerom hore / dole	- 20	prevedenie cez vozovku v priamom smere s označením chodníka	- 20
prekážka sprava	- 20	prekážka zľava	- 20
prekážka pohyblivá	- 20	vyhľadanie priechodu pre chodcov „zebra“	- 20
vyhľadanie chodníka	- 10	označovanie prekážok vysokých, nízkych a povrchových	- 20
vyhľadávanie schodov a chôdza po schodoch	- 20	vyhľadávanie dverí a prechádzanie dverami	- 20

„B“ Cvik	Max. body	Skut. body	„B“ Cvik	Max. body	Skut. body
vyhľadávanie a jazda na eskalátoroch	- 10	vyhľadávanie zastávky	- 10
chôdza po pravom okraji vozovky bez chodníka	- 20	chôdza po ľavom okraji vozovky bez chodníka	- 20
nástup, výstup a jazda dopravným prostriedkom	- 20	vyhľadávanie signalizačných zariadení pre chodcov	- 20
vyhľadávanie voľného miesta na sedenie	- 20	zaujatie miesta v miestnosti	- 10
vyvedenie z neprehľadnej situácie	- 20			
Max. počet bodov „B“	340		Dosiahnutý počet bodov „B“	
„C“ Cvik	Max. body	Skut. body	„C“ Cvik	Max. body	Skut. body
privolanie	- 10	polohy sadni, ľahni, vstaň	- 5
obraty na mieste	- 5	aport	- 10
ponechanie psa na mieste s privolaním	- 10			
Max. počet bodov „C“	40		Dosiahnutý počet bodov „C“	

HODNOTENIE SKÚŠKY

Max. počet bodov = 455

Min. počet bodov = 370

Dosiahnuté body =

Pri strate xx bodov a viac je pes nespôsobilý.

ZHODNOTENIE

(spôsobilý, nespôsobilý)

.....

MENÁ A PODPISY ČLENOV KOMISIE:

.....

.....

.....

.....

.....

meno cvičiteľa

.....

podpis cvičiteľa

Pracovný návrh

PROTOKOL o skúške asistenčného psa

Meno psa: _____ Plemeno: _____
 Dátum narodenia: _____ Pohlavie: _____ Číslo psa (zhodné s číslom známky a preukazu): _____
 Miesto konania skúšky: _____ Dátum: _____

„A“ POVINNÉ CVIKY

„A“ Cvik	Max. body	Skut. body	„A“ Cvik	Max. body	Skut. body
zahájenie a prerušenie chôdze na vodidle	- 10	zrýchlenie a spomalenie chôdze na vodidle	- 10
nasledovanie psovoda pri zmene smeru na vodidle	- 10	chôdza pri nohe a nasledovanie psovoda bez vodidla	- 10
ľahostajnosť k zvukovým vnemom	- 10	ľahostajnosť k čuch. a zrak. vnemom	- 10
zastavenie pri okraji cesty	- 10	zaujatie miesta v miestnosti	- 10
cestovanie vo verejnej doprave	- 10			

Max. počet bodov „A“ 90

Min. počet bodov „A“ 72

Dosiahnutý počet bodov „A“

Pes je úspešný v prípade dosiahnutia 80% a viac bodov z celkového počtu bodov

.....

„B“ VOLITELNÉ ŠPECIÁLNE CVIKY počet hodnotených cvikov je minimálne 3

„B“ Cvik	Max. body	Skut. body	„B“ Cvik	Max. body	Skut. body
poskytnutie opory pri chôdzi	- 10	otváranie a zatváranie dverí	- 10
polohovanie	- 10	pomoc pri opore v stojí	- 10

„B“ Cvik	Max. body	Skut. body	„B“ Cvik	Max. body	Skut. body
otváranie a zatváranie šuplíkov	- 10	pomoc pri vstávaní	- 10
prinášanie špecifických predmetov	- 10	upozornenie okolia	- 10
privolanie pomoci	- 10	voliteľný cvik	- 10
voliteľný cvik	- 10	voliteľný cvik	- 10
voliteľný cvik	- 10	voliteľný cvik	- 10
voliteľný cvik	- 10	voliteľný cvik	- 10
Max. počet bodov „B“		Min. počet bodov „B“	

Dosiahnutý počet bodov „B“

Pes je úspešný v prípade dosiahnutia 70% a viac bodov z celkového počtu bodov, napríklad pri preskúšaní 3 vybraných cvikov je maximálny počet bodov 30 a minimálny 21

.....

„C“ OVLÁDATEĽNOSŤ PSA OSOBOU S ŤZP / RODINNÝM PRÍSLUŠNÍKOM

„C“ Cvik	Max. body	Skut. body	„C“ Cvik	Max. body	Skut. body
privolanie individuálne podľa možnosti klienta	- 5	polohy sadni, ľahni, vstaň	- 5
obraty na mieste	- 5	aport	- 5
ponechanie psa na mieste s privolaním	- 5			
Max. počet bodov „C“	25		Min. počet bodov „C“	20	

Dosiahnutý počet bodov „C“

Pes je úspešný v prípade dosiahnutia 80% a viac bodov z celkového počtu bodov

.....

HODNOTENIE SKÚŠKY

Max. počet bodov =

Min. počet bodov =

Dosiahnutý počet bodov =

ZHODNOTENIE

(spôsobilý, nespôsobilý)

.....

MENÁ A PODPISY ČLENOV KOMISIE:

.....

.....

.....

Meno psovoda s ŤZP/rodinného príslušníka

.....

PROTOKOL o skúške signálneho psa

Meno psa: _____ Plemeno: _____
Dátum narodenia: _____ Pohlavie: _____ Číslo psa (zhodné s číslom známky a preukazu): _____
Miesto konania skúšky: _____ Dátum: _____

„A“ POVINNÉ CVIKY

„A“ Cvik	Max. body	Skut. body	„A“ Cvik	Max. body	Skut. body
zahájenie a prerušenie chôdze na vodidle	- 10	zrýchlenie a spomalenie chôdze na vodidle	- 10
nasledovanie psovoda pri zmene smeru na vodidle	- 10	chôdza pri nohe a nasledovanie psovoda bez vodidla	- 20
ľahostajnosť k zvukovým vnemom	- 10	ľahostajnosť k čuch. a zrak. vnemom	- 10
zastavenie pri okraji cesty	- 10	zaujatie miesta v miestnosti	- 10
cestovanie vo verejnej doprave	- 10			
Max. počet bodov „A“	100		Min. počet bodov „A“	80	

Dosiahnutý počet bodov „A“

Pes je úspešný v prípade dosiahnutia 80% a viac bodov z celkového počtu bodov

.....

„B“ VOLITEĽNÉ ŠPECIÁLNE CVIKY počet hodnotených cvikov je minimálne 3

„B“ Cvik	Max. body	Skut. body	„B“ Cvik	Max. body	Skut. body
signalizovanie oslovenia osoby so sluchovým postihnutím	- 10	signalizovanie zvonenia mobilného zariadenia	- 10
signalizovanie zvonenia – domový zvonček	- 10	signalizovanie plaču dieťaťa	- 10

„B“ Cvik	Max. body	Skut. body	„B“ Cvik	Max. body	Skut. body
signalizovanie konkrétnej situácie (uviesť)	- 10	signalizovanie nebezpečenstva na chodníku	- 10
signalizovanie sirény	- 10	prinášanie určených predmetov (uviesť) voliteľný cvik	- 10
privolanie pomoci voliteľný cvik	- 10	voliteľný cvik	- 10
	- 10		- 10
Max. počet bodov „B“		Min. počet bodov „B“	

Dosiahnutý počet bodov „B“

Pes je úspešný v prípade dosiahnutia 70% a viac bodov z celkového počtu bodov, napríklad pri preskúšaní 3 vybraných cvikov je maximálny počet bodov 30 a minimálny 21

.....

„C“ OVLÁDATEĽNOSŤ PSA OSOBOU S ŤZP / RODINNÝM PRÍSLUŠNÍKOM

„C“ Cvik	Max. body	Skut. body	„C“ Cvik	Max. body	Skut. body
privolanie individuálne podľa možnosti klienta	- 5	polohy sadni, ľahni, vstaň	- 5
obraty na mieste	- 5	aport	- 5
ponechanie psa na mieste s privolaním	- 5			
Max. počet bodov „C“	25		Min. počet bodov „C“	20	

Dosiahnutý počet bodov „C“

Pes je úspešný v prípade dosiahnutia 80% a viac bodov z celkového počtu bodov

.....

HODNOTENIE SKÚŠKY

Max. počet bodov =

Min. počet bodov =

Dosiahnutý počet bodov =

ZHODNOTENIE

(spôsobilý, nespôsobilý)

.....

MENÁ A PODPISY ČLENOV KOMISIE:

.....

.....

.....

Meno psovoda s ŤZP/rodinného príslušníka

.....

ZOSÚLADENIE INŠTITÚTU PRIMERANÝCH ÚPRAV PODEA ANTIDISKRIMINAČNÉHO ZÁKONA S DOHOVOROM OSN O PRÁVACH OSÔB SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM S CIEĽOM ROZŠÍRENIA OBLASTÍ JEHO APLIKÁCIE A POSILNENIA OCHRANY PRÁV OSÔB SO ZRAKOVÝM POSTIHNUTÍM

Aktuálna právna úprava:

Zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon)

§ 2a

...

(11) Za diskrimináciu z dôvodu

...

d) zdravotného postihnutia sa považuje aj diskriminácia z dôvodu predchádzajúceho zdravotného postihnutia alebo diskriminácia osoby, u ktorej by na základe vonkajších príznakov bolo možné predpokladať, že je osoba so zdravotným postihnutím.

§ 7

(1) Na uplatnenie zásady rovnakého zaobchádzania vo vzťahu k osobe so zdravotným postihnutím zamestnávateľa prijímajú také opatrenia, ktoré umožnia takej osobe prístup k určitému zamestnaniu, k výkonu určitej činnosti v zamestnaní, k funkčnému či inému postupu v zamestnaní alebo prístupu k odbornému vzdelávaniu; to neplatí, ak by prijatie takých opatrení bolo pre zamestnávateľa neprimerane náročné.

(2) Pri posúdení, či je prijatie opatrení podľa odseku 1 neprimerane náročné, sa berie do úvahy

a) prospech, ktorý by opatrenie prinieslo osobe so zdravotným postihnutím,

b) finančné možnosti zamestnávateľa vrátane dostupnosti finančnej alebo inej pomoci potrebnej na prijatie opatrenia a

c) možnosť dosiahnuť účel opatrenia podľa odseku 1 iným, náhradným spôsobom.

(3) Za neprimerane náročné sa nepovažuje prijatie takeého opatrenia, na ktorého prijatie je zamestnávateľ povinný podľa osobitných predpisov.¹⁰⁾

(4) Za nedodržanie zásady rovnakého zaobchádzania z dôvodu zdravotného postihnutia sa považuje aj odmietnutie alebo opomenutie zamestnávateľa prijať opatrenia podľa odseku 1.

¹⁰⁾ Napríklad zákon č. 5/2004 Z. z. v znení zákona č. 191/2004 Z. z., § 143 ods. 1 písm. d) zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov

Paragrafové znenie návrhu:

Zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon)

§ 2a

...

(11) Za diskrimináciu z dôvodu

...

d) zdravotného postihnutia sa považuje aj diskriminácia z dôvodu predchádzajúceho zdravotného postihnutia alebo diskriminácia osoby, u ktorej by na základe vonkajších príznakov bolo možné predpokladať, že je osoba so zdravotným postihnutím, **a odmietnutie prijať primerané úpravy.**

(12) Primeranými úpravami sú nevyhnutné a adekvátne zmeny a prispôsobenie, ktoré nepredstavujú neúmerne alebo nadmerné zaťaženie, a ktoré sú prijímané v oblastiach podľa § 3 odsek 1, ak si to vyžaduje konkrétny prípad, s cieľom zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím využívanie alebo uplatňovanie všetkých ľudských práv a základných slobôd na rovnakom základe s ostatnými. Ustanovenie § 7 tým nie je dotknuté.

Dôvodová správa:

- 1 **Zhodnotenie súčasného stavu najmä zo spoločenskej, economickej a právnej stránky s uvedením dôvodov potreby novej zákonnej úpravy, spôsobu jej vykonávania, jej hospodárskeho a finančného dosahu, najmä vplyvu na rozpočet verejnej správy, nároku na pracovné sily a organizačné zabezpečenie, vplyvu na manželstvo, rodičovstvo a rodinu, ako aj rozbor ďalších otázok nevyhnutný na všestranné posúdenie návrhu zákona:**
 - 1.1 Navrhovaná úprava vychádza z analýz a podkladov, ktoré vznikli v rámci dopytovo-orientovaného projektu s názvom „Tvorba a optimalizácia lepšej verejnej politiky v záujme odstraňovania bariér spoločenského začlenenia zrakovo postihnutých“, kód ITMS2014+ projektu: 314011L721, financovaného z Európskeho sociálneho fondu, operačný program Efektívna verejná správa (ďalej ako „**Projekt**“). Z analýz v rámci projektu vyplýva, že súčasná legislatíva neposkytuje osobám so zrakovým postihnutím sprevádzaným vodiacimi psami dostatočnú ochranu ich prístupových práv v zmysle Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím. Práve rozšírením inštitútu primeraných úprav na rôzne oblasti spoločenských vzťahov sa v praxi môže posilniť uplatňovanie práva osôb so zrakovým postihnutím sprevádzanými vodiacimi psami na prístup k vzdelaniu, k zdravotnej starostlivosti či k tovarom a službám, a to v individuálnych prípadoch, keď existuje bariéra v prístupnosti, ktorú nemožno odstrániť iným spôsobom (napr. všeobecnými štandardami prístupnosti alebo univerzálnym dizajnom). Napriek zameraniu Projektu na osoby so zrakovým postihnutím sprevádzané vodiacimi psami, keďže navrhovaná úprava je spôsobilá zlepšiť užívanie základných práv všetkými osobami so zdravotným postihnutím, jej formulácia sa všeobecne vzťahuje na diskrimináciu z dôvodu zdravotného postihnutia.
 - 1.2 Antidiskriminačný zákon v platnom znení v oblasti pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahov v § 7 ods. 1 upravuje povinnosť zamestnávateľov prijať tzv. primerané úpravy (z ang. *reasonable accommodations*), t. j. *„také opatrenia, ktoré umožnia takej osobe prístup k určitému zamestnaniu, k výkonu určitej činnosti v zamestnaní, k funkčnému či inému postupu v zamestnaní alebo prístupu k odbornému vzdelávaniu“*. Táto povinnosť sa neuplatní, ak by pre zamestnávateľa bolo prijatie takých opatrení neprimerane náročné, pričom na posúdenie toho, či prijatie opatrení je neprimerane náročné sa v zmysle ustanovenia § 7 ods. 2 berie do úvahy:
 - a) prospech, ktorý by prijatie opatrenia prinieslo osobe so zdravotným postihnutím;
 - b) finančné možnosti zamestnávateľa vrátane dostupnosti finančnej alebo inej pomoci potrebnej na prijatie opatrenia a
 - c) možnosť dosiahnuť účel opatrenia podľa odseku 1 iným, náhradným spôsobom.“
 - 1.3 Antidiskriminačný zákon v § 7 ods. 4 explicitne ustanovuje, že *„za nedodržanie zásady rovnakého zaobchádzania z dôvodu zdravotného postihnutia sa považuje aj odmietnutie alebo opomenutie zamestnávateľa prijať opatrenia podľa odseku 1“*. Odmietnutie alebo opomenutie zamestnávateľa prijať primerané úpravy sa teda považuje za diskrimináciu. Týmto ustanovením sa ochraňuje právo osôb so zdravotným postihnutím na prístup k zamestnaniu a prístupnosť pracovísk pre osoby so zdravotným postihnutím.
 - 1.4 Antidiskriminačný zákon však neobsahuje obdobné ustanovenie vo vzťahu k iným oblastiam, na ktoré sa vzťahuje jeho úprava. Jedným z dôvodov môže byť práve fakt, že ustanovenie o primeraných úpravách zo strany zamestnávateľov preberá európsku legislatívu a pri nedostatku právneho aktu Európskej únie, ktorý by upravoval zákaz diskriminácie z dôvodu zdravotného postihnutia aj pre iné oblasti, nepovažoval zákonodarca takéto ustanovenie vo vzťahu k iným oblastiam za potrebné. Takáto úprava je však v rozpore s Dohovorom OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktorého zmluvnou stranou je aj Slovenská republika, ktorý neobmedzuje povinnosť prijímania primeraných úprav len na vybranú oblasť spoločenských

vzťahov, ale definuje ju široko vo vzťahu k uplatňovaniu základných práv osôb so zdravotným postihnutím.

- 1.5 Cieľom návrhu zákona je teda zosúladiť znenie antidiskriminačného zákona so znením Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím a odporúčaním Výboru OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím adresovaným Slovenskej republike v roku 2016. Antidiskriminačný zákon inštitút primeraných úprav zakotvuje, avšak limituje ho iba na oblasť pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahov. Navrhovaná úprava preto predstavuje rozšírenie aplikácie tohto konceptu na ostatné chránené oblasti, pričom v súlade s tým dopĺňa definíciu foriem diskriminácie z dôvodu zdravotného postihnutia.
- 1.6 Navrhovaná definícia primeraných úprav vychádza z definície obsiahnutej v článku 2 Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, v zmysle ktorej ktoré primerané úpravy sú „*nevyhnutné a adekvátne zmeny a prispôsobenie, ktoré nepredstavujú neúmerné alebo nadmerné zaťaženie a ktoré sa urobia, ak si to vyžaduje konkrétny prípad, s cieľom zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím využívanie alebo uplatňovanie všetkých ľudských práv a základných slobôd na rovnakom základe s ostatnými*“.
- 1.7 Inštitút primeraných úprav je významným inštitútom na posilnenie ochrany a užívania základných práv osobami so zdravotným postihnutím. Súvisí s povinnosťou urobiť zmeny a prispôsobenia, ktoré by nepredstavovali neúmerné alebo nadmerné zaťaženie na povinný subjekt a ktoré by viedli u osôb so zdravotným postihnutím k zabezpečeniu využívania všetkých ľudských práv a základných slobôd. Primerané úpravy sa uplatňujú voči jednotlivcovi v konkrétnom prípade. Povinnosť prijať primerané úpravy je ex nunc povinnosťou, ktorá je vymožiteľná od momentu, keď sa jej jednotlivec s osobitnou potrebou vyplývajúcou z jeho znevýhodnenia v konkrétnej situácii domáha, aby mohol užívať svoje práva bez diskriminácie z dôvodu zdravotného postihnutia. Cieľom primeraných úprav je zabezpečenie rovnosti v konkrétnom prípade, dbajúc na dôstojnosť, autonómiu a voľbu dotknutej osoby. Primerané úpravy môžu byť nad rámec zavedených štandardov prístupnosti. Primerané úpravy môžu byť zo strany povinného subjektu odmietnuté, ak by ich prijatie predstavovalo neprimeranú záťaž.¹
- 1.8 S ohľadom na povinnosť zaistiť ochranu všetkých osôb so zdravotným postihnutím pred diskrimináciou vo všetkých oblastiach života v zmysle najvyššieho dosiahnutého štandardu ochrany ich práv, a v súlade s povinnosťou Slovenskej republiky ako zmluvného štátu v zmysle článku 4 ods. 1 písm. a) Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím prijať všetky príslušné legislatívne opatrenia na uplatňovanie práv uznávaných v dohovore, vrátane práva na rovnosť v zmysle článkov 2 a 5 Dohovoru OSN, je potrebné legislatívne vymedziť odmietnutie primeraných úprav ako jednu z foriem diskriminácie osôb so zdravotným postihnutím.
- 1.9 Prijatie návrhu zákona predpokladá pozitívne sociálne vplyvy, a to najmä v oblasti sociálnej inklúzie a rovnosti príležitostí. Zároveň sa zvýši ochrana osôb so zdravotným postihnutím pred diskrimináciou. Návrh zákona tiež prispieva k eliminácii bariér a začleňovaniu osôb so zdravotným postihnutím do spoločnosti a posilňuje ochranu ich prístupových práv vo všetkých oblastiach pokrytých antidiskriminačným zákonom. Prijatie návrhu zákona môže predpokladať negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy, a to z dôvodu, že subjekty verejnej správy môžu vystupovať v postavení povinných subjektov viazaných povinnosťou poskytnúť primerané úpravy. Prijatie návrhu zákona nemá vplyv na podnikateľské prostredie a informatizáciu spoločnosti.

¹ Výbor pre práva osôb so zdravotným postihnutím: Všeobecný komentár č. 2 (2014) k článku 9 – Prístupnosť, CRPD/C/GC/2, body 25-26.

2 Súlad návrhu zákona s ústavou:

- 2.1 Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky. Návrh zákona aktívne prispieva k materiálnej aplikácii práv osôb s ťažkým zdravotným postihnutím podľa článku 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého má každý právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti a osobnej cti.

3 Súvislosť s inými zákonmi a medzinárodnými zmluvami:

- 3.1 Návrh zákona je v súlade so zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky, s právom Európskej únie a s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.
- 3.2 Návrh zákona aktívne prispieva k plneniu záväzkov Slovenskej republiky podľa Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktorý definuje „primerané úpravy“ v článku 2 (Vymedzenie pojmov). Definícia zavádzaná návrhom zákona je v súlade s definíciou uvedenou v Dohovore OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím.
- 3.3 Je potrebné doplniť, že potrebu zosúladiť definíciu diskriminácie z dôvodu zdravotného postihnutia s Dohovorom o právach osôb so zdravotným postihnutím, a to konkrétne rozšíriť ju o odmietnutie primeraných úprav, odporúča Slovenskej republike aj Výbor OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím, ktorý v Záverečných odporúčaniach k východiskovej správe Slovenskej republiky v apríli 2016 konštatoval, že *„primerané úpravy sa nesprávne interpretovali ako dočasné vyrovnávacie opatrenia a že v legislatíve chýba explicitná definícia primeraných úprav.“* Výbor vyjadril svoje znepokojenie, že *„zamietnutie primeraných úprav nie je v zákone upravené ako diskriminácia na základe zdravotného postihnutia“* a odporučil Slovenskej republike, aby novelizovala antidiskriminačný zákon tak, *„aby zahŕňal odmietnutie primeraných úprav ako diskrimináciu na základe zdravotného postihnutia“*.²
- 3.4 Odmietnutie primeraných úprav je v antidiskriminačnom zákone definované ako porušenie zásady rovnakého zaobchádzania len v oblasti pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahov, v súlade s článkom 5 Smernice Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani. Je však potrebné zohľadniť, že sekundárne právo EÚ upravuje zákaz diskriminácie z dôvodu zdravotného postihnutia len v oblasti pracovnoprávných vzťahov, a tak úprava Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím poskytuje vyšší štandard ochrany základných práv.

4 Súlad návrhu zákona s právom Európskej únie vypracovaný formou doložky zlučiteľnosti tohto návrhu s právom Európskej únie:

- 4.1 Predmet návrhu zákona:
- a) je upravený v primárnom práve Európskej únie, a to v článku 10 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a článku 21 Charty základných práv Európskej únie (nediskriminácia);
 - b) je čiastočne upravený v sekundárnom práve Európskej únie, konkrétne v Smernici Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani, ktorej ustanovenie článku 5 bolo transponované § 7 antidiskriminačného zákona;
 - c) nie je priamo obsiahnutý v judikatúre Súdneho dvora Európskej únie.

² Výbor OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím, Záverečné odporúčania k východiskovej správe Slovenskej republiky, CRPD/C/SVK/CO/1, body 15 a 16, dostupné na: <https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialna-pomoc/tazke-zdravotne-postihnutie/zaverecne-odporucania-k-vychodiskovej-sprave-slovenskej-republiky.docx>

- 4.2 Závazky Slovenskej republiky vo vzťahu k Európskej únii: návrh zákona nie je predmetom povinnosti implementovať konkrétnu smernicu, nakoľko v rozsahu, v akom je návrh zákona upravený v sekundárnom práve Európskej únie, konkrétne v Smernici Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani, si Slovenská republika splnila implementačnú povinnosť prijatím ustanovenia § 7 antidiskriminačného zákona v súčasnom znení. Návrh zákona však napomáha k materiálnemu plneniu záväzku Slovenskej republiky podľa článku 21 Charty základných práv Európskej únie, a to prostredníctvom posilnenia ochrany osôb so zdravotným postihnutím pred diskrimináciou, ako aj ochrany ich prístupových práv.
- 4.3 Návrh zákona je zlučiteľný s právom Európskej únie úplne, keďže ustanovenia, ktoré sú predmetom úpravy návrhu zákona, prispievajú k efektívnemu plneniu povinností podľa článku 21 Charty základných práv Európskej únie.

5 Odôvodnenie jednotlivých ustanovení návrhu zákona:

- 5.1 Navrhovaná úprava sa dotýka ustanovenia § 2a ods. 11 písm. d). Ustanovenie sa v aktuálnom znení bližšie definuje, čo sa považuje za diskrimináciu z dôvodu zdravotného postihnutia. Do tohto ustanovenia sú doplnené nové definičné znaky, rozširujúce formy diskriminácie z dôvodu zdravotného postihnutia o odmietnutie primeraných úprav.
- 5.2 Návrh zákona zároveň dopĺňa medzi definície pojmov obsiahnuté v § 2a antidiskriminačného zákona definíciu primeraných úprav. Primerané úpravy sa definujú v súlade s čl. 2 Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím. Primeranými úpravami sú nevyhnutné a adekvátne zmeny a prispôsobenie, ktoré je nositeľ povinnosti (napr. zamestnávateľ, poskytovateľ tovarov a služieb, poskytovateľ zdravotnej starostlivosti a pod.) povinný prijať, aby umožnil osobe so zdravotným postihnutím uplatňovanie jej práv. Primerané úpravy nesmú predstavovať pre povinný subjekt neúmerné alebo nadmerné zaťaženie. Pri posudzovaní úmernosti zaťaženia pre povinný subjekt sa berie do úvahy prínos pre osobu so zdravotným postihnutím, finančné možnosti povinného subjektu a možnosť dosiahnuť rovnaký účel iným spôsobom. Posúdiť, či odmietnutie primeranej úpravy v konkrétnom prípade možno odôvodniť neúmerným alebo nadmerne zaťažujúcim dopadom na povinný subjekt, je úlohou súdu v konkrétnom antidiskriminačnom spore.
- 5.3 Takto rozšírená definícia diskriminácie z dôvodu zdravotného postihnutia sa vzťahuje na všetky oblasti pokryté antidiskriminačným zákonom, t. j. oblasti pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahov, sociálneho zabezpečenia, zdravotnej starostlivosti, poskytovania tovarov a služieb a v oblasti vzdelávania. Tým sa rozširuje povinnosť prijímať v individuálnych prípadoch primerané úpravy na zabezpečenie uplatňovania základných práv osôb so zdravotným postihnutím nad rámec pracovnoprávných vzťahov.
- 5.4 Nakoľko prijímanie primeraných úprav bolo doposiaľ upravené v súlade s právom Európskej únie v oblasti pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahov, a to v § 7 antidiskriminačného zákona, predmetné ustanovenie ostáva nedotknuté.

SKVALITNENIE SANKČNÉHO MECHANIZMU V PRÍPADE ZNEMOŽNENIA VSTUPU OSOBÁM S ŤAŽKÝM ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM SPREVÁDZANÝM PSOM SO ŠPECIÁLNYM VÝCVIKOM DO VEREJNÝCH PRIESTOROV

Aktuálna právna úprava:

Zákon č. 282/2002 Z. z., ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov

§ 7 Priestupky

(1) Priestupku sa dopustí **držiteľ psa**, ak

- a) neoznámí obci, v ktorej pes je evidovaný alebo má byť evidovaný, každú zmenu skutočností a údajov, ktoré sa zapisujú do evidencie, do 30 dní od ich zmeny,
- b) neprihlási psa do evidencie,
- c) umožní, aby psa viedla osoba, ktorá nespĺňa podmienky ustanovené v § 4 ods. 1 a 2,
- d) neohlási, že pes pohrýzol človeka bez toho, aby bol sám napadnutý alebo vyprovokovaný, ak sa nepoužil v krajnej núdzi alebo v nutnej obrane,⁵⁾
- e) neoznámí odcudzenie, zničenie alebo stratu známky,
- f) nezabráni voľnému pohybu psa okrem priestorov na to určených.

(2) Priestupku sa dopustí **ten, kto vedie psa**, ak

- a) neohlási svoje meno, priezvisko a adresu trvalého pobytu a meno, priezvisko a adresu trvalého pobytu držiteľa psa osobe, ktorú pes pohrýzol,
 - b) nezabráni útoku psa na človeka alebo zviera alebo nezabráni inému spôsobu ich ohrozovania psom,
 - c) neohlási, že pes pohrýzol človeka bez toho, aby bol sám napadnutý alebo vyprovokovaný, ak sa nepoužil v krajnej núdzi alebo v nutnej obrane,⁵⁾
 - d) nepreukáže známkou totožnosť psa,
 - e) nerešpektuje zákaz vstupu so psom alebo zákaz voľného pohybu psa,
 - f) neodstráni bezprostredne výkaly, ktorými pes znečistil verejné priestranstvo.
- (3) Za priestupok podľa odseku 1 a odseku 2 písm. a) až c) možno uložiť pokutu do 165 eur a za priestupok podľa odseku 2 písm. d) až f) možno uložiť pokutu do 65 eur.

(4) Priestupky podľa tohto zákona prejednáva obec a v blokovanom konaní obecná polícia a orgán Policajného zboru.

(5) Na priestupky a ich prejednávanie sa vzťahuje všeobecný predpis o priestupkoch.⁶⁾

(6) Výnos pokút je príjmom rozpočtu obce okrem výnosu pokút uložených v blokovanom konaní orgánmi Policajného zboru, ktorý je príjmom štátneho rozpočtu.

Zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov

§ 26

(4) písm. a) Fyzická osoba-podnikateľ a právnická osoba, ktoré prevádzkujú zariadenia spoločného stravovania (ďalej len „prevádzkovateľ zariadenia spoločného stravovania“), sú povinné zabezpečiť, aby do výrobných a skladovacích priestorov nevstupovali neoprávnené osoby, a zamedziť vedeniu a vpúšťaniu zvierat do priestorov zariadenia spoločného stravovania okrem priestorov určených na konzumáciu stravy, do ktorých môžu vstupovať osoby so zdravotným postihnutím v sprievode psa so špeciálnym výcvikom,

§ 57 Iné správne delikty

(17) Správneho deliktu na úseku verejného zdravotníctva sa dopustí prevádzkovateľ zariadenia spoločného stravovania, ak poruší niektorú z povinností podľa [§ 26 ods. 4](#); to neplatí, ak ide o nesplnenie povinností podľa [§ 26 ods. 4 písm. i\) a j\)](#) v prevádzke verejného stravovania, v stánku s rýchlym občerstvením a iných zariadeniach s ambulantom predajom pokrmov a nápojov a na hromadných podujatiach.

(18) Správneho deliktu na úseku verejného zdravotníctva sa dopustí prevádzkovateľ zariadenia spoločného stravovania pre deti a mládež, ak poruší niektorú z povinností podľa [§ 26 ods. 4](#) a [6](#).

Paragrafové znenie návrhu:

Zákon č. 282/2002 Z. z., ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov

§ 7 Priestupky

(3) Priestupku sa dopustí fyzická osoba, ak zabráni osobe s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanej na sprevádzanie psom so špeciálnym výcvikom vstúpiť v sprievode psa so špeciálnym výcvikom na verejne prístupné miesta podľa § 4a.

~~(3)~~ **(4)** Za priestupok podľa odseku 3 možno uložiť pokutu do 1.650 eur, za priestupok podľa odseku 1 a odseku 2 písm. a) až c) možno uložiť pokutu do 165 eur a za priestupok podľa odseku 2 písm. d) až f) možno uložiť pokutu do 65 eur.

~~(4)~~ **(5)** Priestupky podľa tohto zákona prejednáva obec a v blokovom konaní obecná polícia a orgán Policajného zboru.

~~(5)~~ **(6)** Na priestupky a ich prejednávanie sa vzťahuje všeobecný predpis o priestupkoch.6)

~~(6)~~ **(7)** Výnos pokút je príjmom rozpočtu obce okrem výnosu pokút uložených v blokovom konaní orgánmi Policajného zboru, ktorý je príjmom štátneho rozpočtu.

Dôvodová správa:

1 Zhodnotenie súčasného stavu najmä zo spoločenskej, ekonomickej a právnej stránky s uvedením dôvodov potreby novej zákonnej úpravy, spôsobu jej vykonávania, jej hospodárskeho a finančného dosahu, najmä vplyvu na rozpočet verejnej správy, nároku na pracovné sily a organizačné zabezpečenie, vplyvu na manželstvo, rodičovstvo a rodinu, ako aj rozbor ďalších otázok nevyhnutný na všestranné posúdenie návrhu zákona:

1.1 Navrhované úpravy vychádzajú z analýz a podkladov, ktoré vznikli v rámci dopytovo-orientovaného projektu s názvom „Tvorba a optimalizácia lepšej verejnej politiky v záujme odstraňovania bariér spoločenského začlenenia zrakovo postihnutých“, kód ITMS2014+ projektu: 314011L721, financovaného z Európskeho sociálneho fondu, operačný program Efektívna verejná správa (ďalej ako „**Projekt**“). Zo sťažností zrakovo znevýhodnených osôb predložených Výcvikovou školou pre vodiace a asistenčné psy so sídlom: Sekulská 672/1, 841 04 Bratislava a prieskumu verejnej mienky realizovanom agentúrou AKO, s. r. o. podľa medzinárodných štandardov kvality ESOMAR a štandardov Slovenskej Asociácie Výskumných Agentúr (SAVA), ktorej je agentúra členom, vyplýva, že zrakovo postihnuté osoby sprevádzané vodiacími psami často nie sú vpúšťané do verejne prístupných priestorov. Práve s ohľadom na zameranie Projektu sa dôvodová správa zaoberá predovšetkým situáciou zrakovo postihnutých osôb sprevádzaných vodiacími psami, jej závery sa však rovnako uplatňujú na všetky osoby s ťažkým zdravotným postihnutím odkázané na sprevádzanie psom so špeciálnym výcvikom.

1.2 Právo na vstup fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanej na sprevádzanie psom so špeciálnym výcvikom na verejne prístupné miesta je upravené v ustanovení § 4a ods. 1 zákona č. 282/2002 Z. z., ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov. Druhý odsek predmetného ustanovenia určuje, že pes so špeciálnym výcvikom nemusí mať pri činnosti, na ktorú bol vycvičený, nasadený náhubok. V časti existencie daného práva je tak právna úprava dostačujúca. Z praxe však vyplýva, že existuje problém s jej vymožitelnosťou.

1.3 Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej ako „**Zákon o peňažných príspevkoch**“), ktorý upravuje status psov so špeciálnym výcvikom, si v ustanovení § 1 ods. 2 kladie za cieľ aj prostredníctvom takýchto kompenzačných pomôcok slúžiť na podporu „sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti“. Medzi takéto pomôcky patrí podľa ustanovenia § 24 ods. 2 tohto zákona aj pes so špeciálnym výcvikom.

- 1.4 Podľa ustanovenia § 25 ods. 2 až 4 Zákona o peňažných príspevkoch rozoznávame tri kategórie psov so špeciálnym výcvikom:
- a) vodiaci pes, ktorý zabezpečuje fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá má zrakové postihnutie alebo iné ťažké zdravotné postihnutie, pomoc pri každodenných činnostiach, najmä pri samostatnom pohybe, podávaní predmetov a bezpečnom zvládnutí prekážok v priestore;
 - b) asistenčný pes, ktorý zabezpečuje fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá má telesné postihnutie alebo iné ťažké zdravotné postihnutie, pomoc pri každodenných činnostiach, najmä pri prinesení určených predmetov, prezliekaní oblečenia, polohovaní, otváraní a zatváraní dverí a pri privolaní nevyhnutnej pomoci v prípade nebezpečenstva a
 - c) signálny pes, ktorý pomáha fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá má sluchové postihnutie alebo iné ťažké zdravotné postihnutie, rozlišovať zvukové signály, ktorými sú najmä signalizácia pri dverách, telefón, fax, plač dieťaťa, ľudské hlasy, budík, upozornenie v nebezpečenstve a volanie mena sluchovo postihnutého.
- 1.5 Je teda zrejmé, že právny poriadok SR nepovažuje vodiaceho psa len za domáce zviera slúžiace napr. na psychologický účel blízkosti živého tvora, ale za dôležitú pomôcku pre dôstojný život a zvyšovanie životnej úrovne dotknutej zmyslovo postihnutej osoby ako napr. aj mechanický či elektrický vozík alebo načúvací aparát.
- 1.6 Zo svedectiev zrakovo postihnutých osôb sprevádzaných vodiacimi psami, ktoré tvoria podklady analýzy projektu s názvom „Prístup nevidiacich do obchodných a stravovacích prevádzok“, vyplýva, že tieto napriek existujúcej právnej úprave musia opakovane čeliť zákazom vstupu do prevádzok s potravinami, dopravných prostriedkov, múzeí, obchodov s oblečením, cukrární, zariadení slúžiacich na rehabilitáciu, filharmónie a dokonca aj do kostolov či katedrál. Dôkazom tejto skutočnosti je aj Správa o činnosti komisára pre osoby so zdravotným postihnutím za rok 2017.¹
- 1.7 S ohľadom na vyššie uvedené funkcie a úlohy psov so špeciálnym výcvikom má porušovanie práv v tejto oblasti nielen právny, ale aj významný morálny a psychologický dopad na reálne životy poškodených osôb. Rovnako ako pri každom nezákonnom zásahu, aj v tejto oblasti je bez ohľadu na dôvody neoprávneného zamedzenia vstupu osôb s ťažkým zdravotným postihnutím sprevádzaných psami so špeciálnym výcvikom kľúčové, aby poškodeným osobám bola zabezpečená efektívna náprava v čo najkratšom čase.
- 1.8 V prípade, ak osoba s ťažkým zdravotným postihnutím nie je vpustená napr. do obchodnej alebo stravovacej prevádzky výlučne z toho dôvodu, že je sprevádzaná psom so špeciálnym výcvikom, je s ňou bolo zaobchádzané odlišne ako s osobou bez potreby kompenzačnej pomôcky v rovnakej situácii. Z tohto dôvodu je takáto osoba diskriminovaná na základe jej zdravotného postihnutia. Právo osoby na ochranu pred diskrimináciou je jej všeobecným osobnostným právom patriacim do kategórie ochrany osobnosti, „keďže zámerom, resp. následkom diskriminačného konania je vždy zásah do ľudskej dôstojnosti, občianskej cti, prípadne súkromia dotknutej fyzickej osoby“.² Práva takto poškodenej osoby ochraňuje generálna klauzula ochrany osobnosti obsiahnutá v ustanovení § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, ktorej účelom je zabezpečiť v občianskoprávnej oblasti rešpektovanie osobnosti fyzickej osoby a jej všestranný slobodný rozvoj.³ Základnou špeciálnou právnou normou je však v takejto situácii prioritne zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej ako „**Antidiskriminačný zákon**“).

¹ Správa o činnosti komisára pre osoby so zdravotným postihnutím za rok 2017, marec 2018, s. 100.

² Rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 08.12.2016, sp. zn. 3 Cdo 405/2015

³ Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 13.12.2000, sp. zn. 30Cdo 2870/2000

- 1.9 V prípade, ak dôjde k diskriminácii, vzniká podľa aktuálnej úpravy poškodenej osobe subjektívne právo na ochranu pred ňou. Antidiskriminačný zákon upravuje v ustanovení § 9 právo poškodenej osoby domáhať sa svojej ochrany na súde a žiadať:
- a) aby ten, kto nedodržel zásadu rovnakého zaobchádzania, upustil od svojho konania, pokiaľ zásah stále trvá (negatívna žaloba);
 - b) ak je to možné, napravil protiprávny stav (reštitučná žaloba) alebo
 - c) poskytol primerané zadosťučinenie, pričom ak by primerané zadosťučinenie nebolo dostačujúce, najmä ak nedodržaním zásady rovnakého zaobchádzania bola značným spôsobom znížená dôstojnosť, spoločenská vážnosť alebo spoločenské uplatnenie poškodenej osoby, môže sa tá domáhať aj náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch⁴ (satisfakčná žaloba).
- 1.10 Všeobecná práva úprava umožňuje poškodenej osobe využiť aj ďalšie prostriedky právnej ochrany, a to napríklad nárok náhradu škody, ak vznikla alebo určovaciu žalobu, ktorá má vo veciach diskriminácie predovšetkým preventívny charakter. Určovaciu žalobu je možné využiť najmä pokiaľ je tak možné odstrániť stav ohrozenia práva či neistoty v právnom vzťahu, ale aj tam, kde určovacia žaloba účinnejšie ako iné právne prostriedky vystihuje obsah a povahu príslušného právneho vzťahu a kde jej pomocou možno dosiahnuť úpravu tvoriacu určitý právny rámec, ktorý je zárukou odvrátenia sporov v budúcnosti. Určovacia žaloba zvyčajne vyžaduje existenciu naliehavého právneho záujmu, avšak pri konštatovaní porušenia zásady rovnakého zaobchádzania súdom nie je potrebné ho preukazovať, keďže súd v tomto konaní neurčuje, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je a zákaz porušenia predmetnej zásady vyplýva priamo zo zákona.⁵
- 1.11 Vyššie uvedené právne prostriedky sú však časovo a finančne náročné, v dôsledku čoho sa ich často diskriminované osoby s ťažkým zdravotným postihnutím rozhodnú nevyužiť. V príčinnej súvislosti s týmto stavom sa situácia vymožitelnosti inak vhodne legislatívne upraveného práva nezlepšuje, prípadne zlepšuje len pomaly, a to aj napriek pomoci rôznych vládnych a mimovládnych organizácií. Z tohto dôvodu je nevyhnutné chrániť osoby s ťažkým zdravotným postihnutím aj efektívnejším konaním, ktoré bude spôsobilé zjednať nápravu situácie aspoň v tom rozsahu, že osoba, ktorá sa dopúšťa diskriminačného konania, bude v pomerne krátkom čase sankcionovaná a v budúcnosti sa takéhoto zásahu do dôstojnosti a osobnosti osoby s ťažkým zdravotným postihnutím zdrží.
- 1.12 Rovnako z vyššie uvedeného Prieskumu agentúry AKO vyplynulo, že aj keď bežným návštevníkom verejných priestranstiev väčšinou vodiace psy neprekážajú, polovica respondentov je presvedčená, že osoby, ktoré sprevádzajú, sú na území Slovenskej vo vzťahu k prístupu k službám diskriminované.⁶ Z výskumu je teda zrejmé, že z hľadiska spoločenskej klímy má široká verejnosť vedomosť o tom, že dotknuté osoby sú uvedenou formou diskriminované.
- 1.13 Za týmto účelom navrhujeme ako vhodnú formu sankcie zaradiť takéto poškodzovanie osôb s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaným na sprievod psom so špeciálnym výcvikom medzi priestupky. Priestupkové konanie je totiž rýchlejšie a finančne menej náročnéjšie ako súdne konanie a je spôsobilé verejnosť efektívne poučiť o negatívnych dôsledkoch diskriminácie osôb s ťažkým zdravotným postihnutím sprevádzaným psom so špeciálnym výcvikom.

⁴ V prípade, ak sa poškodená osoba nebude domáhať nemajetkovej ujmy v peniazoch, bude súdny poplatok podľa položky 7d Sadzobníka súdnych poplatkov za podanie žaloby vo výške 66,- EUR. Pokiaľ sa nemajetkovej ujmy v peniazoch domáhať bude, bude súdny poplatok navýšený o 3 z výšky uplatnenej nemajetkovej ujmy, najviac však 16.596,50 EUR.

⁵ Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 22.02.2012, sp. zn. 5 Cdo 257/2010

⁶ <https://ecsa.sk/aktuality/tvorba-a-optimalizacia-lepsej-verejnej-politiky-v-zaujme-odstranovania-barier-spolocenskeho-zaclenenia-zrakovo-postihnutych/>

- 1.14 Prijatie návrhu predpokladá negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy, nemá vplyv na podnikateľské prostredie a má pozitívny sociálny vplyv.

2 Súlad návrhu zákona s ústavou:

- 2.1 Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky. Návrh zákona aktívne prispieva k materiálnej aplikácii práv osôb s ťažkým zdravotným postihnutím podľa článku 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého má každý právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti a osobnej cti.

3 Súvislosť s inými zákonmi a medzinárodnými zmluvami:

- 3.1 Návrh zákona je v súlade so zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky, s právom Európskej únie a s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná. Návrh zákona aktívne prispieva k plneniu záväzkov Slovenskej republiky podľa Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím zvýšením vymožitelnosti práv osôb s ťažkým zdravotným postihnutím, ktoré sú odkázané na sprievod psa so špeciálnym výcvikom.
- 3.2 Je potrebné doplniť, že povinnosť prevádzkovateľa zariadenia spoločného stravovania, ktorého prevádzka je taktiež považovaná za verejne prístupné miesto, je upravená v aj ustanovení § 26 ods. 4 písm. a) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Podľa predmetného ustanovenia je prevádzkovateľ zariadenia spoločného stravovania povinný zabezpečiť, *„aby do výrobných a skladovacích priestorov nevstupovali neoprávnené osoby, a zamedziť vedeniu a vpúšťaniu zvierat do priestorov zariadenia spoločného stravovania okrem priestorov určených na konzumáciu stravy, do ktorých môžu vstupovať osoby so zdravotným postihnutím v sprievode psa so špeciálnym výcvikom“*.
- 3.3 Porušenie zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia je definované buď ako priestupok alebo správny delikt. V prípade porušenia ustanovenia § 26 ods. 4 písm. a) predmetného zákona je takéto konanie hodnotené ako správny delikt.⁷ Takémuto prevádzkovateľovi zariadenia spoločného stravovania môže následne Úrad verejného zdravotníctva SR,⁸ ktorý v danej oblasti vykonáva štátny dozor, uložiť pokutu vo výške od 150 eur do 20.000 EUR. Daná právna úprava je však nejednoznačná a nie je tak zrejmé, či sa za správny delikt považuje aj nevpustenie osoby so zdravotným postihnutím v sprievode psa so špeciálnym výcvikom do zariadenia spoločného stravovania. S ohľadom na skutočnosť, že predmetné pravidlo je uvedené len ako výnimka z inak sankcionovaného zákazu vstupu zvierat, totiž ponecháva priestor na právnu úvahu, či je za správny delikt alebo priestupok považované iba porušenie zákazu alebo aj neaplikovanie výnimky z neho. Z tohto dôvodu považujeme za vhodné, aby sa aj na tieto prípady uplatňovala navrhovaná všeobecná sankcia podľa zákona č. 282/2002 Z. z., ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov.

4 Súlad návrhu zákona s právom Európskej únie vypracovaný formou doložky zlučiteľnosti tohto návrhu s právom Európskej únie:

- 4.1 Predmet návrhu zákona:

- a) je upravený v primárnom práve Európskej únie, a to v článku 21 Charty základných práv EÚ (nediskriminácia);

⁷ Ustanovenie § 56 ods. 17 a 18 Zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia

⁸ Ustanovenie § 54 ods. 2 Zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia

- b) nie je priamo upravený v sekundárnom práve Európskej únie, a teda nie je predmetom transpozície konkrétnej smernice
 - c) nie je priamo obsiahnutý v judikatúre Súdneho dvora Európskej únie
- 4.2 Závazky Slovenskej republiky vo vzťahu k Európskej únii: návrh zákona nie je predmetom povinnosti implementovať konkrétnu smernicu, napomáha však k materiálnemu plneniu záväzku Slovenskej republiky podľa článku 21 Charty základných práv EÚ, a to prostredníctvom zvyšovania vymáhateľnosti dodržiavania práv osôb s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaným na sprievod psa so špeciálnym výcvikom.
- 4.3 Návrh zákona je zlučiteľný s právom Európskej únie úplne, keďže ustanovenia, ktoré sú predmetom úpravy návrhu zákona, prispievajú k efektívnemu plneniu povinností podľa článku 21 Charty základných práv EÚ.

5 Odôvodnenie jednotlivých ustanovení návrhu zákona:

- 5.1 Navrhovaná úprava sa dotýka ustanovenia § 7 s názvom „Priestupky“. Ustanovenie sa v aktuálnom znení zameriava len na priestupky držiteľa psa a toho, kto psa vedie. Do ods. 3 je tak doplnená nová skutková podstata priestupku, ktorý postihuje osobu, ktorá poruší ustanovenie § 4a, a teda fyzickú osobu, ktorá zabráni osobe s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanej na sprevádzanie psom so špeciálnym výcvikom vstúpiť v sprievode psa so špeciálnym výcvikom na verejne prístupné miesta.
- 5.2 Za predmetný priestupok zodpovedajú priamo fyzické osoby, ktoré osobe s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanej na sprevádzanie psom so špeciálnym výcvikom znemožnili vstúpiť v sprievode psa so špeciálnym výcvikom na verejne prístupné miesta, a teda aj napríklad zamestnanci prevádzok. Pokiaľ zamestnanec konal na základe príkazu zamestnávateľa, vedúceho alebo inej nadriadenej osoby, je za priestupok popri ňom samostatne zodpovedná aj takáto fyzická osoba.
- 5.3 Ďalšia úprava je nevyhnutná v nasledujúcom odseku, po prečíslovaní ods. 4, do ktorého bola doplnená sankcia za priestupok podľa predchádzajúceho odseku. Navrhovaná výška sankcie je 10 – násobne vyššia ako ďalšia najvyššia pokuta podľa predmetného ustanovenia. Možnosť uložiť sankciu do tejto výšky považujeme za primeranú vzhľadom na skutočnosť, že takéto konanie vážne zasahuje do dôstojnosti a života poškodenej osoby, keďže jej je kvôli jej ťažkému zdravotnému postihnutiu znemožňované vstupovať do verejných priestranstiev, a to vrátane prevádzok stravovania, obchodov či dokonca kultúrnych alebo náboženských inštitúcií.
- 5.4 Vo zvyšnej časti návrh zákona upravuje len číslovanie odsekov.

PRAVIDLÁ PRE ZDRAVOTNÍCKE ZARIADENIA

Aktuálna právna úprava:

§ 4a zákona č. 282/2002 Z. z., ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov:

(1) Fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaná na sprevádzanie psom so špeciálnym výcvikom má právo byť sprevádzaná psom so špeciálnym výcvikom na verejne prístupných miestach. Na fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanú na sprevádzanie psom so špeciálnym výcvikom sa nevzťahuje zákaz vstupu so psom na miesta vymedzené podľa § 5 ods. 1 písm. b).

(2) Nasadenie náhubku pre psa so špeciálnym výcvikom sa nevyžaduje pri výkone činnosti, na ktorú bol pes vycvičený.

Toto ustanovenie podľa nášho názoru možno mať za zákonnú výnimku z prípadných iných právnych úprav zakazujúcich vstup zvierat do verejných priestorov, vrátane zdravotníckych zariadení, avšak v praxi sa táto úprava často na vstup do zdravotníckych zariadení neaplikuje. Preto navrhujeme osobitné výslovné vyjadrenie možnosti vstupu s vodiacim psom do zdravotníckych zariadení, a to zaradením tejto možnosti medzi práva pacienta a iných fyzických osôb v ust. § 11 zákona č. 576/2002 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Navrhovanou novelizáciou by sa zároveň zmocnilo Ministerstvo zdravotníctva SR, aby podrobne upravilo osobitnou vyhláškou.

Paragrafové znenie návrhu novely zákona:

Novelizácia § 11 zákona č. 576/2002 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov – doplnením ods. 15:

(15) Fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá využíva psa so špeciálnym výcvikom, má právo na sprievod a prítomnosť psa pri sebe v zdravotníckom zariadení, a to spôsobom stanoveným všeobecne záväzným právnym predpisom vydaným ministerstvom, tak, aby neboli porušované práva pacientov; to neplatí, ak ide o osoby vo výkone väzby alebo trestu odňatia slobody. Psom so špeciálnym výcvikom sa pre potreby prvej vety rozumie vodiaci pes alebo asistenčný pes.

Dôvodová správa:

1 Zhodnotenie súčasného stavu najmä zo spoločenskej, ekonomickej a právnej stránky s uvedením dôvodov potreby novej zákonnej úpravy, spôsobu jej vykonávania, jej hospodárskeho a finančného dosahu, najmä vplyvu na rozpočet verejnej správy, nároku na pracovné sily a organizačné zabezpečenie, vplyvu na manželstvo, rodičovstvo a rodinu, ako aj rozbor ďalších otázok nevyhnutný na všestranné posúdenie návrhu zákona:

1.1 Navrhované úpravy vychádzajú z analýz a podkladov, ktoré vznikli v rámci dopytovo-orientovaného projektu s názvom „Tvorba a optimalizácia lepšej verejnej politiky v záujme odstraňovania bariér spoločenského začlenenia zrakovo postihnutých“, kód ITMS2014+ projektu: 314011L721, financovaného z Európskeho sociálneho fondu, operačný program Efektívna verejná správa (ďalej ako „Projekt“). Zo sťažností zrakovo znevýhodnených osôb predložených Výcvikovou školou pre vodiace a asistenčné psy so sídlom: Sekulská 672/1, 841 04 Bratislava a prieskumu verejnej mienky realizovanom agentúrou AKO, s. r. o. podľa medzinárodných štandardov kvality ESOMAR a štandardov Slovenskej Asociácie Výskumných Agentúr (SAVA), ktorej je agentúra členom, vyplýva, že osoby s ťažkým zdravotným postihnutím sprevádzané psami so špeciálnym výcvikom často nie sú vpúšťané do zdravotníckych zariadení v sprievode týchto psov. S ohľadom na zameranie Projektu sa dôvodová správa zaoberá predovšetkým situáciou zrakovo postihnutých osôb sprevádzaných vodiacimi psami, jej závery sa však rovnako

uplatňujú na všetky osoby s ťažkým zdravotným postihnutím odkázané na sprevádzanie psom so špeciálnym výcvikom.

- 1.2 Právo na vstup fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanej na sprevádzanie psom so špeciálnym výcvikom do zdravotníckych zariadení je upravená iba v rovine umožnenia vstupu na verejne prístupné miesta, v ustanovení § 4a ods. 1 zákona č. 282/2002 Z. z., ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov. Druhý odsek predmetného ustanovenia určuje, že pes so špeciálnym výcvikom nemusí mať pri činnosti, na ktorú bol vycvičený, nasadený náhubok. Osobitná úprava vstupu do zdravotníckych zariadení absentuje a z praxe vyplýva, že existuje problém s jej faktickou realizáciou.
- 1.3 Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej ako „Zákon o peňažných príspevkoch“), ktorý upravuje status psov so špeciálnym výcvikom, si v ustanovení § 1 ods. 2 kladie za cieľ aj prostredníctvom takýchto kompenzačných pomôcok slúžiť na podporu „sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri **zachovaní jej ľudskej dôstojnosti**“. Medzi takéto pomôcky patrí podľa ustanovenia § 24 ods. 2 tohto zákona aj pes so špeciálnym výcvikom.
- 1.4 Podľa ustanovenia § 25 ods. 2 až 4 Zákona o peňažných príspevkoch rozoznávame tri kategórie psov so špeciálnym výcvikom:
 - a) vodiaci pes, ktorý zabezpečuje fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá má zrakové postihnutie alebo iné ťažké zdravotné postihnutie, pomoc pri každodenných činnostiach, najmä pri samostatnom pohybe, podávaní predmetov a bezpečnom zvládnutí prekážok v priestore;
 - b) asistenčný pes, ktorý zabezpečuje fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá má telesné postihnutie alebo iné ťažké zdravotné postihnutie, pomoc pri každodenných činnostiach, najmä pri prinesení určených predmetov, prezliekaní oblečenia, polohovaní, otváraní a zatváraní dverí a pri privolaní nevyhnutnej pomoci v prípade nebezpečenstva a
 - c) signálny pes, ktorý pomáha fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá má sluchové postihnutie alebo iné ťažké zdravotné postihnutie, rozlišovať zvukové signály, ktorými sú najmä signalizácia pri dverách, telefón, fax, plač dieťaťa, ľudské hlasy, budík, upozornenie v nebezpečenstve a volanie mena sluchovo postihnutého.
- 1.5 Je teda zrejmé, že právny poriadok SR nepovažuje psa so špeciálnym výcvikom len za domáce zviera slúžiace napr. na psychologický účel blízkosti živého tvora, ale za dôležitú pomôcku pre dôstojný život a zvyšovanie životnej úrovne dotknutej zmyslovo postihnutej osoby ako napr. aj mechanický či elektrický vozík alebo načúvací aparát.
- 1.6 S ohľadom na vyššie uvedené funkcie a úlohy psov so špeciálnym výcvikom má porušovanie práv v tejto oblasti nielen právny, ale aj významný morálny a psychologický dopad na reálne životy osôb s ťažkým zdravotným postihnutím. Rovnako ako pri každom nezákonnom zásahu, aj v tejto oblasti je bez ohľadu na dôvody neoprávneného zamedzenia vstupu osôb s ťažkým zdravotným postihnutím sprevádzaných psami so špeciálnym výcvikom kľúčové, aby poškodeným osobám bola zabezpečená efektívna náprava v čo najkratšom čase.
- 1.7 V prípade, ak osoba s ťažkým zdravotným postihnutím nie je vpustená do zdravotníckeho zariadenia výlučne z toho dôvodu, že je sprevádzaná psom so špeciálnym výcvikom, je s ňou bolo zaobchádzané odlišne ako s osobou bez potreby kompenzačnej pomôcky v rovnakej situácii. Z tohto dôvodu je takáto osoba diskriminovaná na základe jej zdravotného postihnutia. Právo osoby na ochranu pred diskrimináciou je jej všeobecným osobnostným právom patriacim do kategórie ochrany osobnosti, „keďže zámerom, resp. následkom diskriminačného konania je vždy zásah do ľudskej dôstojnosti, občianskej cti, prípadne súkromia dotknutej fyzickej

osoby“.¹ Práva takto poškodenej osoby ochraňuje generálna klauzula ochrany osobnosti obsiahnutá v ustanovení § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, ktorej účelom je zabezpečiť v občianskoprávnej oblasti rešpektovanie osobnosti fyzickej osoby a jej všestranný slobodný rozvoj.² Základnou špeciálnou právnou normou je však v takejto situácii prioritne zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej ako „**Antidiskriminačný zákon**“).

- 1.8 Zároveň však dochádza i k podstatnému zásahu do práva na ochranu zdravia a poskytovanie zdravotnej starostlivosti podľa čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky³ – keďže bez umožnenia vstupu takýmto osobám so psom so špeciálnym výcvikom je možné, že samotná osoba, vyhľadávajúca služby zdravotníckeho zariadenia do tohto zariadenia nevstúpi a služby jej poskytnuté nebudú.
- 1.9 Súčasná legislatívna úprava detailne neurčuje spôsob, akým majú postupovať zamestnanci zdravotníckych zariadení v prípade, ak do daných priestorov príde napríklad na účely vyšetrenia zrakovo postihnutá osoba sprevádzaná vodiacim psom. Ako správny sa síce javí záver, že by mali jednoducho rešpektovať prítomnosť vodiaceho psa a nechať ho danú osobu sprevádzať, pre účely právnej istoty a zabezpečenia práv a slobôd osôb s ťažkým zdravotným postihnutím, sprevádzaných psom so špeciálnym výcvikom, sa však javí byť vhodnou výslovná právna úprava v zákone o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, a to v navrhovanom zmysle doplnenia ods. 15.
- 1.10 Prijatie návrhu predpokladá negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy, nemá vplyv na podnikateľské prostredie a má pozitívny sociálny vplyv.

2 Súlad návrhu zákona s ústavou:

- 2.1 Návrh novely zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky. Návrh zákona aktívne prispieva k materiálnej aplikácii práv osôb s ťažkým zdravotným postihnutím podľa článku 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého má každý právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti a osobnej cti a práv na ochranu zdravia a poskytovanie zdravotnej starostlivosti podľa článku 40 Ústavy Slovenskej republiky.

3 Súvislosť s inými zákonmi a medzinárodnými zmluvami:

- 3.1 Návrh zákona je v súlade so zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky, s právom Európskej únie a s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná. Návrh zákona aktívne prispieva k plneniu záväzkov Slovenskej republiky podľa Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, zvýšením vymožitelnosti práv osôb s ťažkým zdravotným postihnutím, ktoré sú odkázané na sprievod psa so špeciálnym výcvikom.

4 Súlad návrhu zákona s právom Európskej únie vypracovaný formou doložky zlučiteľnosti tohto návrhu s právom Európskej únie:

- 4.1 Predmet návrhu zákona:

- a) je upravený v primárnom práve Európskej únie, a to v článku 21 Charty základných práv EÚ (nediskriminácia);

¹ Rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 08.12.2016, sp. zn. 3 Cdo 405/2015.

² Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 13.12.2000, sp. zn. 30Cdo 2870/2000.

³ Každý má právo na ochranu zdravia. Na základe zdravotného poistenia majú občania právo na bezplatnú zdravotnú starostlivosť a na zdravotnícke pomôcky za podmienok, ktoré ustanoví zákon.

- b) nie je priamo upravený v sekundárnom práve Európskej únie, a teda nie je predmetom transpozície konkrétnej smernice
 - c) nie je priamo obsiahnutý v judikatúre Súdneho dvora Európskej únie
- 4.2 Závazky Slovenskej republiky vo vzťahu k Európskej únii: návrh zákona nie je predmetom povinnosti implementovať konkrétnu smernicu, napomáha však k materiálnemu plneniu záväzku Slovenskej republiky podľa článku 21 Charty základných práv EÚ, a to prostredníctvom zvyšovania vymáhateľnosti dodržiavania práv osôb s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaným na sprievod psa so špeciálnym výcvikom.
- 4.3 Návrh zákona je zlučiteľný s právom Európskej únie úplne, keďže ustanovenia, ktoré sú predmetom úpravy návrhu zákona, prispievajú k efektívnemu plneniu povinností podľa článku 21 Charty základných práv EÚ.
- 4.4 S ohľadom na domácu i zahraničnú právnu úpravu a doterajšiu dobrú prax zásadne nemožno úplne vylúčiť vstup nevidiacich alebo zrakovo postihnutých osôb do verejných priestorov zdravotníckych zariadení, čo by bolo v rozpore s príslušnou antidiskriminačnou legislatívou. Obmedzenie vstupu s vodiacim psom musí byť v každej situácii proporcionálne, to znamená minimálne a prípustné iba v skutočne nevyhnutných prípadoch. Navrhovaný text novely zákona zmocňuje Ministerstvo zdravotníctva na vydanie všeobecne záväzného právneho predpisu (vyhlášky), ktorá by podrobne upravila podmienky umožnenia vstupu psov so špeciálnym výcvikom do zdravotníckych zariadení, zohľadňujúc pritom malé zdravotné riziko prítomnosti vodiacich psov doprevádzajúcich zrakovo postihnuté osoby či iné osoby s ťažkým zdravotným postihnutím.

5 Odôvodnenie jednotlivých ustanovení návrhu:

- 5.1 Navrhovaná úprava sa dotýka ustanovenia § 11 zákona, pričom sa navrhuje doplnenie ods. 15, upravujúceho právo na sprievod osoby s ťažkým zdravotným postihnutím psom so špeciálnym výcvikom v zdravotníckom zariadení. Podrobnosti má ustanoviť všeobecne záväzný právny predpis Ministerstva zdravotníctva SR. Je totiž samozrejým, že existujú aj verejne neprístupné, alebo také inak verejne prístupné pracoviská a oddelenia v rámci zdravotníckeho zariadenia, kam vstup zrakovo postihnutých osôb s vodiacim psom možno proporcionálne preventívne obmedziť – takými sú napríklad transplantačné oddelenia.
- 5.2 Ostatné ustanovenia zákona zostávajú navrhovanou novelou nezmenené.

PRAVIDLÁ PRE ZDRAVOTNÍCKE ZARIADENIA

Paragrafové znenie návrhu vyhlášky:

Vyhláška č./2020 Z. z., ktorou sa upravujú niektoré podmienky vstupu psov so špeciálnym výcvikom do zdravotníckych zariadení

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky podľa § 11 ods. 15 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov ustanovuje:

§ 1

Predmet úpravy

Predmetom tejto vyhlášky je ustanoviť podrobnosti úpravy umožnenia vstupu do zdravotníckych zariadení pacientom a iným osobám s ťažkým zdravotným postihnutím, ktoré sú sprevádzané psom so špeciálnym výcvikom, bez ktorého sa nemôžu vôbec alebo dostatočne pohybovať v priestore zdravotníckeho zariadenia.

§ 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto vyhlášky sa rozumie

- a) psom so špeciálnym výcvikom vodiaci pes alebo asistenčný pes podľa osobitného predpisu,¹
- b) pacientom fyzická osoba, ktorej je poskytovaná zdravotná starostlivosť podľa osobitného predpisu,²
- c) ťažkým zdravotným postihnutím zdravotné postihnutie s mierou funkčnej poruchy najmenej 50 % podľa osobitného predpisu,³
- d) zdravotníckym zariadením prevádzkový útvar zriadený na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti podľa osobitného predpisu.⁴

§ 3

Ambulantné vyšetrenie a prístup pacienta alebo inej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím sprevádzanej psom so špeciálnym výcvikom do priestorov zdravotníckeho zariadenia

- 1) Osobe s ťažkým zdravotným postihnutím sprevádzanej psom so špeciálnym výcvikom sa umožňuje voľný prístup do verejných priestorov zdravotníckeho zariadenia. Tými sú najmä vstupné haly, chodby, jedálne a čakárne; nie sú nimi najmä lôžkové oddelenia či kuchyňa.
- 2) Do ambulancií má osoba s ťažkým zdravotným postihnutím sprevádzaná psom so špeciálnym výcvikom prístup vždy v prípade, pokiaľ neexistuje neprekonateľná prekážka, ktorá takémuto vstupu bráni, najmä charakter prístrojov v ambulancii a podobne.

¹ Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

² Zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

³ Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

⁴ § 7 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

- 3) Pred vstupom do neverejných priestorov si osoba s ťažkým zdravotným postihnutím sprevádzaná psom so špeciálnym výcvikom najprv vyžiada súhlas zdravotníckeho personálu zdravotníckeho zariadenia. Súhlas nebude odmietnutý z iných dôvodov ako tých, ktoré sú uvedené v tomto predpise.
- 4) Vylúčený je prístup s vodiacim psom na nasledujúce oddelenia zdravotníckych zariadení:
 - a) Operačné sály
 - b) Zákrokové priestory
 - c) Priestory invazívnej starostlivosti
 - d) Stanice intenzívnej starostlivosti a dohľadu
 - e) Miesta výkonu dialýzy
 - f) Novorodenecké oddelenia vrátane pôrodných oddelení a detských nemocničných izieb
 - g) Hematoonkologické a transplantačné oddelenia
 - h) Miesta na výkon ochrannej karantény
 - i) Oddelenia popálenín
 - j) Oddelenia na poskytovanie starostlivosti osobám so zníženou imunitou
 - k) Miesta na izoláciu multirezistentných zdrojov ochorenia
 - l) Priestory skladovania, výroby a distribúcie jedla.
- 5) V prípade, ak nie je psovi so špeciálnym výcvikom umožnený vstup, zdravotnícke zariadenie zabezpečí súčinnosť svojho zamestnanca, ktorý poskytne pacientovi alebo inej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím sprievod až dovedy, kým bude osoba privedená späť k svojmu psovi.
- 6) V čase, kedy je osoba s ťažkým zdravotným postihnutím od vodiaceho psa na nevyhnutný čas oddelená, sa oň stará poverený zamestnanec zdravotníckeho zariadenia, preferenčne zamestnanec z interného zoznamu dobrovoľníkov prihlásených na starostlivosť o vodiacich psov v takýchto prípadoch. Zamestnancov podľa tohto odseku môžu nahradiť blízke osoby sprevádzajúce pacienta alebo návštevníka s ťažkým zdravotným postihnutím. Zdravotnícke zariadenie postupuje rovnako v prípade, ak sa zistí, že v priestoroch, v ktorých by inak pacient alebo iná osoba mali právo byť sprevádzaní psom so špeciálnym výcvikom, sa nachádza osoba s alergiou na psy.

§ 4

Urgentný príjem pacienta sprevádzaného psom so špeciálnym výcvikom

Ak do zdravotníckeho zariadenia príde, alebo je privezená osoba s ťažkým zdravotným postihnutím, sprevádzaná psom so špeciálnym výcvikom, ktorá je v bezvedomí alebo z iných dôvodov nie je spôsobilá komunikovať s okolím, je zdravotnícky personál oprávnený ju od psa oddeliť, avšak výlučne za podmienky, že zdravotnícke zariadenie zabezpečí zamestnanca, ktorý poskytne tomuto pacientovi sprievod až do momentu, kedy bude pacient privedený späť k svojmu psovi. Zdravotnícke zariadenie je rovnako povinné zabezpečiť zamestnanca, ktorý bude počas neprítomnosti takéhoto pacienta dohliadať na jeho psa. Zamestnancov podľa tohto odseku môžu nahradiť blízke osoby sprevádzajúce tohto pacienta.

§ 5

Hospitalizácia pacienta sprevádzaného vodiacim psom

Pacient s ťažkým zdravotným postihnutím môže byť hospitalizovaný so psom so špeciálnym výcvikom len za výnimočných okolností a po predchádzajúcom udelení písomného súhlasu primárom oddelenia.

§ 6

Povinnosti zamestnanca strážiaceho psa počas jeho odlúčenia od osoby s ťažkým zdravotným postihnutím

- 1) Psa v prípade nevyhnutnosti jeho odlúčenia od osoby s ťažkým zdravotným postihnutím stráži zamestnanec zdravotníckeho zariadenia. Na tento účel zariadenie vytvorí interný zoznam, do ktorého sa môžu hlásiť zamestnanci ochotní asistovať v takýchto situáciách.
- 2) Pred prevzatím psa si zamestnanec dôkladne umyje a vydezinfikuje ruky. Zamestnanec strážiaci psa sa k psovi chová citlivo a má na pamäti špeciálnu úlohu, ktorú zviera vykonáva. Zamestnanec ochraňuje psa pred ruchom a dbá na to, aby neprišiel do styku s inými pacientmi.
- 3) Zamestnanec môže psa vziať mimo budovy zariadenia na účel krátkej prechádzky a defekácie.
- 4) Pokiaľ nehrozí, že pes je hladný, osobitne pri jeho dlhšej prítomnosti v zdravotníckom zariadení, zamestnanec psa nekŕmi. Pes má v každom prípade k dispozícii misku s čistou vodou.
- 5) Po odovzdaní psa si zamestnanec dôkladne umyje a vydezinfikuje ruky.

§ 7

Povinnosti osoby sprevádzanej psom so špeciálnym výcvikom

- 1) Osobe s ťažkým zdravotným postihnutím sprevádzanej psom so špeciálnym výcvikom patria vyššie uvedené práva len v prípade, ak je pes v stave zodpovedajúcom jeho vstupu do priestorov zdravotníckeho zariadenia. Pokiaľ je pes špinavý či v stave evidentne vyžadujúcom veterinárne ošetrovanie, nebude pes do zariadenia vpustený z dôvodu ochrany ostatných pacientov a z dôvodu povinnosti udržiavať hygienu v priestoroch zdravotníckeho zariadenia.
- 2) Pes musí mať riadne a viditeľne zavesenú známku obsahujúcu označenie, že ide o psa so špeciálnym výcvikom s uvedením druhu výcviku v slovenskom jazyku a v anglickom jazyku „guide dog“, a identifikačné číslo zhodné s číslom uvedeným v preukaze psa.
- 3) Pre prípad hospitalizácie poskytne pacient kontaktné údaje osoby, ktorá si psa prevezme a počas hospitalizácie pacienta sa oň postará.

§ 8

Spoločné ustanovenia

Tieto pravidlá platia iba pokiaľ v zdravotníckom zariadení nenastane mimoriadna situácia, nebude vyhlásený núdzový stav, alebo nevzniknú iné situácie potenciálne ohrozujúce verejnosť a verejné zdravie. V takom prípade môže na potrebný čas zdravotníckeho zariadenia ustanoviť prísnejšie pravidlá, obmedzujúce alebo úplne zakazujúce vstup psov so špeciálnym výcvikom do zdravotníckeho zariadenia.

§ 9

Táto vyhláška nadobúda účinnosť

Dôvodová správa:

- 1 **Zhodnotenie súčasného stavu najmä zo spoločenskej, ekonomickej a právnej stránky s uvedením dôvodov potreby novej úpravy, spôsobu jej vykonávania, jej hospodárskeho a finančného dosahu, najmä vplyvu na rozpočet verejnej správy, nároku na pracovné sily a organizačné zabezpečenie, vplyvu na manželstvo, rodičovstvo a rodinu, ako aj rozbor ďalších otázok nevyhnutný na všestranné posúdenie návrhu predpisu:**

- 1.1 Navrhované úpravy vychádzajú z analýz a podkladov, ktoré vznikli v rámci dopytovo-orientovaného projektu s názvom „Tvorba a optimalizácia lepšej verejnej politiky v záujme odstraňovania bariér spoločenského začlenenia zrakovo postihnutých“, kód ITMS2014+ projektu: 314011L721, financovaného z Európskeho sociálneho fondu, operačný program Efektívna verejná správa (ďalej ako „**Projekt**“). Zo sťažností zrakovo znevýhodnených osôb predložených Výcvikovou školou pre vodiace a asistenčné psy so sídlom: Sekulská 672/1, 841 04 Bratislava a prieskumu verejnej mienky realizovanom agentúrou AKO, s. r. o. podľa medzinárodných štandardov kvality ESOMAR a štandardov Slovenskej Asociácie Výskumných Agentúr (SAVA), ktorej je agentúra členom, vyplýva, že zrakovo postihnuté osoby sprevádzané vodiacími psami často nie sú vpúšťané do zdravotníckych zariadení s vodiacími psami. Práve s ohľadom na zameranie Projektu sa dôvodová správa zaoberá predovšetkým situáciou zrakovo postihnutých osôb sprevádzaných vodiacími psami, jej závery sa však rovnako uplatňujú na všetky osoby s ťažkým zdravotným postihnutím odkázané na sprevádzanie psom so špeciálnym výcvikom.
- 1.2 Právo na vstup fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanej na sprevádzanie psom so špeciálnym výcvikom do zdravotníckych zariadení je upravená iba v rovine umožnenia vstupu na verejne prístupné miesta, v ustanovení § 4a ods. 1 zákona č. 282/2002 Z. z., ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov. Druhý odsek predmetného ustanovenia určuje, že pes so špeciálnym výcvikom nemusí mať pri činnosti, na ktorú bol vycvičený, nasadený náhubok. Osobitná úprava vstupu do zdravotníckych zariadení absentuje a z praxe vyplýva, že existuje problém s jej realizáciou.
- 1.3 Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej ako „**Zákon o peňažných príspevkoch**“), ktorý upravuje status psov so špeciálnym výcvikom, si v ustanovení § 1 ods. 2 kladie za cieľ aj prostredníctvom takýchto kompenzačných pomôcok slúžiť na podporu „sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri **zachovaní jej ľudskej dôstojnosti**“. Medzi takéto pomôcky patrí podľa ustanovenia § 24 ods. 2 tohto zákona aj pes so špeciálnym výcvikom.
- 1.4 Podľa ustanovenia § 25 ods. 2 až 4 Zákona o peňažných príspevkoch rozoznávame tri kategórie psov so špeciálnym výcvikom:
- a) vodiaci pes, ktorý zabezpečuje fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá má zrakové postihnutie alebo iné ťažké zdravotné postihnutie, pomoc pri každodenných činnostiach, najmä pri samostatnom pohybe, podávaní predmetov a bezpečnom zvládnutí prekážok v priestore;
 - b) asistenčný pes, ktorý zabezpečuje fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá má telesné postihnutie alebo iné ťažké zdravotné postihnutie, pomoc pri každodenných činnostiach, najmä pri prinesení určených predmetov, prezliekanií oblečenia, polohovaní, otváraní a zatváraní dverí a pri privolaní nevyhnutnej pomoci v prípade nebezpečenstva a
 - c) signálny pes, ktorý pomáha fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá má sluchové postihnutie alebo iné ťažké zdravotné postihnutie, rozlišovať zvukové signály, ktorými sú najmä signalizácia pri dverách, telefón, fax, plač dieťaťa, ľudské hlasy, budík, upozornenie v nebezpečenstve a volanie mena sluchovo postihnutého.
- 1.5 Je teda zrejmé, že právny poriadok SR nepovažuje psa so špeciálnym výcvikom len za domáce zviera, ale za dôležitú pomôcku pre dôstojný život a zvyšovanie životnej úrovne dotknutej zmyslovo postihnutej osoby ako napr. aj mechanický či elektrický vozík alebo načúvací aparát.
- 1.6 S ohľadom na vyššie uvedené funkcie a úlohy psov so špeciálnym výcvikom má porušovanie práv v tejto oblasti nielen právny, ale aj významný morálny a psychologický dopad na reálne životy poškodených osôb. Rovnako ako pri každom nezákonnom zásahu, aj v tejto oblasti je bez ohľadu na dôvody neoprávneného zamedzenia vstupu osôb s ťažkým zdravotným postihnutím

sprevádzaných psami so špeciálnym výcvikom kľúčové, aby poškodeným osobám bola zabezpečená efektívna náprava v čo najkratšom čase.

- 1.7 V prípade, ak osoba s ťažkým zdravotným postihnutím nie je vpustená do zdravotníckeho zariadenia výlučne z toho dôvodu, že je sprevádzaná psom so špeciálnym výcvikom, je s ňou bolo zaobchádzané odlišne ako s osobou bez potreby kompenzačnej pomôcky v rovnakej situácii. Z tohto dôvodu je takáto osoba diskriminovaná na základe jej zdravotného postihnutia. Právo osoby na ochranu pred diskrimináciou je jej všeobecným osobnostným právom patriacim do kategórie ochrany osobnosti, „keďže zámerom, resp. následkom diskriminačného konania je vždy zásah do ľudskej dôstojnosti, občianskej cti, prípadne súkromia dotknutej fyzickej osoby“.⁵ Práva takto poškodenej osoby ochraňuje generálna klauzula ochrany osobnosti obsiahnutá v ustanovení § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, ktorej účelom je zabezpečiť v občianskoprávnej oblasti rešpektovanie osobnosti fyzickej osoby a jej všestranný slobodný rozvoj.⁶ Základnou špeciálnou právnou normou je však v takejto situácii prioritne zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej ako „**Antidiskriminačný zákon**“).
- 1.8 Zároveň však dochádza i k podstatnému zásahu do práva na ochranu zdravia a poskytovanie zdravotnej starostlivosti podľa čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky⁷ – keďže bez umožnenia vstupu takýmto osobám so psom so špeciálnym výcvikom je možné, že samotná osoba, vyhľadávajúca služby zdravotníckeho zariadenia do tohto zariadenia nevstúpi a služby jej poskytnuté nebudú.
- 1.9 Doterajšia úprava detailne neurčuje spôsob, akým majú postupovať zamestnanci zdravotníckych zariadení v prípade, ak do daných priestorov príde napríklad na účely vyšetrenia zrakovo postihnutá osoba sprevádzaná vodiacim psom. Ako správny sa javí záver, že by nemali robiť nič mimoriadne, a teda by mali jednoducho rešpektovať prítomnosť vodiaceho psa a nechať ho danú osobu sprevádzať.
- 1.10 Náročnosť organizácie činnosti zdravotníckych zariadení, ich výnimočný charakter a špecifické komplikácie, ktoré sa v nich môžu vyskytnúť, však tieto priestory v praxi výrazne odlišujú od akýchkoľvek iných prevádzok. Vznikajú tak otázky, ako by mal zdravotnícky personál postupovať napríklad v situácii, ak je s vodiacim psom privezená osoba, ktorá je v bezvedomí alebo je nespôsobilá s okolím komunikovať z akéhokoľvek iného dôvodu. Taktiež nie je zrejmé, ako sa majú zamestnanci zdravotníckeho zariadenia zachovať v prípade potreby hospitalizácie zrakovo postihnutej osoby pohybujúcej sa s pomocou vodiaceho psa. Medzi základné otázky patrí aj posúdenie toho, či je možné na tieto účely považovať lôžkové zariadenia za priestory prístupné verejnosti. Napokon, nezriedkavou môže byť aj situácia, keď je zrakovo postihnutou osobou návštevník nemocnice, napríklad blízka osoba hospitalizovaného pacienta.
- 1.11 Prístup jednotlivých krajín v rámci EÚ je veľmi rôznorodý. V Bulharsku má vodiaci pes prístup len do čakárne zdravotníckeho zariadenia.⁸ Luxemburg a Francúzsko zvolili obdobnú úpravu ako SR, a teda zrakovo postihnutá osoba môže s vodiacim psom vstupovať do všetkých verejných priestorov, avšak s obmedzeniami pre určité zariadenia s vysokými hygienickými nárokmi.⁹ Na rozdiel od SR má Francúzsko zavedený jednotný systém národnej identifikácie vodiacich psov.

⁵ Rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 08.12.2016, sp. zn. 3 Cdo 405/2015

⁶ Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 13.12.2000, sp. zn. 30Cdo 2870/2000

⁷ Každý má právo na ochranu zdravia. Na základe zdravotného poistenia majú občania právo na bezplatnú zdravotnú starostlivosť a na zdravotnícke pomôcky za podmienok, ktoré ustanoví zákon.

⁸ Zákon č. 131/1998 o kretajnu sljepe osobe uz pomoc psa vodiča v Európsky parlament: Guide Dogs in the EU. Information on the Access Rights of Guide Dogs in All EU Member States. 2015, s. 6.

⁹ Európsky parlament: Guide Dogs in the EU. Information on the Access Rights of Guide Dogs in All EU Member States. 2015, s. 12 a 22.

Nemecký systém je taktiež podobný slovenskému, avšak len na celoštátnej úrovni, pričom špeciálnu úpravu majú jednotlivé spolkové štáty vypracovanú samostatne.¹⁰

- 1.12 Za osobitne inšpiratívny možno považovať právny, ale aj praktický prístup zvolený v Nemecku a v Rakúsku. V Nemecku konkrétne podľa prvej knihy Sociálneho zákonníka, ust. § 17, musí byť poskytovanie sociálnych služieb bezbariérové, pod čím sa rozumie aj možnosť navštevovať zdravotnícke zariadenia nevidiacimi s vodiacom psom. Obdobne sa zabránenie vstupu nevidiacemu s vodiacim psom do priestorov zdravotníckeho zariadenia považuje za porušenie zásady rovnosti zaobchádzania v zmysle ust. § 3 ods. 2, 19 nemeckého antidiskriminačného zákona (AGG). Spolkové ministerstvo zdravotníctva k tomu uviedlo, že ani hygienické dôvody nebránia tomu, aby do verejne prístupných nemocničných priestorov mohli nevidiaci vstupovať so svojimi vodiacimi psami.
- 1.13 Osobitne sa pritom za rozhodujúce v otázke hygieny považuje stanovisko profesora Rüdena pochádzajúce ešte z roku 1996,¹¹ podľa ktorého vodiace psy nepredstavujú hygienické riziko dokonca ani v nemocničných podmienkach. Toto stanovisko dodnes potvrdzujú významné hygienické pracoviská v Nemecku, a to konkrétne, napríklad Robert Koch-Institut (RKI), ktorý aj písomne potvrdil, že za posledných 16 rokov sa nemecká prax nestretla s prípadom, že by vodiaci pes preniesol na pacientov alebo personál nemocnice akúkoľvek chorobu.¹² Naopak, zvyčajne k takémuto prenosu prechádza medzi ľudskými jedincami.
- 1.14 Stanovisko sa pritom odvoláva na zahraničné aj domáce vedecké poznatky a formuluje nasledujúce závery o prípustnosti vstupu a pohybu vodiacich psov v priestoroch zdravotníckych zariadení:¹³
- Do zdravotníckych zariadení môžu vstupovať iba vycvičené psy.
 - Zákaz vstupu by mal platiť pre psy, ktoré sú aktuálne choré, majú horúčku alebo gastrointestinálne problémy.
 - Vstup vodiacich psov je povolený do všetkých verejne prístupných priestorov nemocnice, avšak k samotnému prístupu medzi pacientov si treba vopred vyžiadať povolenie zdravotníckeho personálu.
 - Obmedziť prístup k pacientovi možno vtedy, ak je pacient izolovaný kvôli respiračnému alebo inému infekčnému ochoreniu alebo je v ochrannnej izolácii, prípadne ak má pacient zníženú imunitu alebo má takéhoto pacienta ako spolubývajúceho na nemocničnej izbe, alebo ak tieto osoby trpia alergiou na psy alebo fóbiou voči psom, alebo majú zmenené vnímanie reality či trpia psychózami, prípadne ak ide o pacientov na oddelení popálenín alebo na inom oddelení s obmedzeným prístupom verejnosti.
 - Krímenie psa a jeho defekácia musia prebiehať mimo priestorov nemocnice.
 - Nemocničný personál ani pacienti sa nesmú so psom v priestoroch nemocnice hrať a dotýkať sa ho.
 - Pred stykom s pacientami si nevidiaci, ako aj každý, kto prišiel do styku s vodiacim psom, musí dezinfikovať ruky.
- 1.15 V Rakúsku je inštitút asistenčného psa podrobne upravený v ust. § 39a spolkového zákona o zdravotne postihnutých (*Bundesbehindertengesetz*) a k nemu príslušnej smernici spolkového ministerstva práce, sociálnej a spotrebiteľskej ochrany č. BMASK-44.301/0075-IV/A/7/2014,

¹⁰ Európsky parlament: Guide Dogs in the EU. Information on the Access Rights of Guide Dogs in All EU Member States. 2015, s. 15.

¹¹ Stanovisko z 5.11.1996. Dostupné na internete: <https://www.ksl-nrw.de/public/ksl/msi/extern/Freie%20Universit%C3%A4t%20Berlin.PDF>

¹² Gesetze, Richtlinien, Initiativen zum Assistenzhund. Dostupné na internete: <https://www.pfotenpiloten.org/gesetze/>

¹³ Stanovisko z 5.11.1996. Dostupné na internete: <https://www.ksl-nrw.de/public/ksl/msi/extern/Freie%20Universit%C3%A4t%20Berlin.PDF>

účinnnej od 1.1.2015.¹⁴ Na lokálnej úrovni možno ako príklad dobrej praxe uviesť smernicu mesta Viedeň pre zaobchádzanie s asistenčnými psami a terapeutickými psami v zdravotníckych zariadeniach, hoci táto úprava nie je úplne liberálnou – vyžaduje napríklad pri vstupe do nemocnice predkladať doklad o pravidelnom zdravotnom vyšetrení vodiaceho psa, ktorý tiež musí byť označený ako vodiaci pes v zmysle príslušných predpisov.¹⁵ Špecificky vylúčený je podľa tejto smernice prístup s vodiacim psom na nasledujúce nemocničné oddelenia:

- a) Operačné sály
- b) Zákrokové priestory
- c) Priestory invazívnej starostlivosti
- d) Stanice intenzívnej starostlivosti a dohľadu
- e) Miesta výkonu dialýzy
- f) Novorodenecké oddelenia vrátane pôrodných oddelení a detských nemocničných izieb
- g) Hematoonkologické a podobné oddelenia (napríklad transplantačné)
- h) Miesta na výkon ochrannej karantény
- i) Miesta na izoláciu multirezistentných zdrojov ochorenia
- j) Priestory skladovania, výroby a distribúcie jedla

K tomu niektoré iné názory pridávajú špecificky aj oddelenia popálenín a všeobecne oddelenia na poskytovanie starostlivosti osobám so zníženou imunitou.¹⁶

1.16 Za účelom výslovnej úpravy tejto problematiky navrhujeme ako vhodnú formu riešenia predloženú vyhlášku Ministerstva zdravotníctva SR.

1.17 Prijatie návrhu predpokladá negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy, nemá vplyv na podnikateľské prostredie a má pozitívny sociálny vplyv.

2 Súlad návrhu s ústavou:

2.1 Návrh je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky. Návrh aktívne prispieva k materiálnej aplikácii práv osôb s ťažkým zdravotným postihnutím podľa článku 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého má každý právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti a osobnej cti.

3 Súvislosť so zákonmi a medzinárodnými zmluvami:

3.1 Návrh je v súlade so zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky, s právom Európskej únie a s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná. Návrh aktívne prispieva k plneniu záväzkov Slovenskej republiky podľa Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím zvýšením vymožitelnosti práv osôb s ťažkým zdravotným postihnutím, ktoré sú odkázané na sprievod psa so špeciálnym výcvikom.

4 Súlad návrhu s právom Európskej únie vypracovaný formou doložky zlučiteľnosti tohto návrhu s právom Európskej únie:

4.1 Predmet návrhu:

¹⁴ Richtlinien Assistenzhunde des Bundesministers für Arbeit, Soziales und Konsumentenschutz über nähere Bestimmungen gem. § 39a Abs. 10 BBG. Dostupné na internete: https://www.vetmeduni.ac.at/fileadmin/v/assistenzhunde/Richtlinien_Assistenzhunde.pdf

¹⁵ Richtlinie für den Umgang mit Assistenzhunden und Therapiehunden in Gesundheits Einrichtungen. Dostupné na internete: <https://www.wien.gv.at/gesundheit/strukturen/hygiene/pdf/hygiene-nr13.pdf>

¹⁶ Rozhovor s Dr. Arminom Clausom. Dostupné na internete: <https://www.tz.de/leben/tiere/tiere-besucher-krankenhaus-4903880.html>

- a) je upravený v primárnom práve Európskej únie, a to v článku 21 Charty základných práv EÚ (nediskriminácia);
 - b) nie je priamo upravený v sekundárnom práve Európskej únie, a teda nie je predmetom transpozície konkrétnej smernice
 - c) nie je priamo obsiahnutý v judikatúre Súdneho dvora Európskej únie
- 4.2 Závazky Slovenskej republiky vo vzťahu k Európskej únii: návrh nie je predmetom povinnosti implementovať konkrétnu smernicu, napomáha však k materiálnemu plneniu záväzku Slovenskej republiky podľa článku 21 Charty základných práv EÚ, a to prostredníctvom zvyšovania vymáhateľnosti dodržiavania práv osôb s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaným na sprievod psa so špeciálnym výcvikom.
- 4.3 Návrh je zlučiteľný s právom Európskej únie úplne, keďže ustanovenia, ktoré sú predmetom úpravy návrhu, prispievajú k efektívnemu plneniu povinností podľa článku 21 Charty základných práv EÚ.
- 4.4 S ohľadom na domácu i zahraničnú právnu úpravu a doterajšiu dobrú prax konštatovať, že zásadne nemožno úplne vylúčiť vstup nevidiacich alebo zrakovo postihnutých osôb do verejných priestorov zdravotníckych zariadení, čo by bolo v rozpore s príslušnou antidiskriminačnou legislatívou. Toto reflektuje aj úprava v ust. § 4a zákona č. 282/2002 Z. z., ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov, podľa ktorého: „(1) Fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaná na sprevádzanie psom so špeciálnym výcvikom má právo byť sprevádzaná psom so špeciálnym výcvikom na verejne prístupných miestach. Na fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanú na sprevádzanie psom so špeciálnym výcvikom sa nevzťahuje zákaz vstupu so psom na miesta vymedzené podľa § 5 ods. 1 písm. b). (2) Nasadenie náhubku pre psa so špeciálnym výcvikom sa nevyžaduje pri výkone činnosti, na ktorú bol pes vycvičený.“ Toto ustanovenie podľa nášho názoru možno mať za zákonnú výnimku z prípadných iných právnych úprav zakazujúcich vstup zvierat do verejných priestorov, vrátane zdravotníckych zariadení. Z dôvodu právnej istoty a výslovného zakotvenia práv osôb s ťažkým zdravotným postihnutím sprevádzaných psom so špeciálnym výcvikom však navrhujeme osobitnú vyhlášku upravujúcu podrobnosti vstupu takýchto osôb a psov do zdravotníckych zariadení.
- 4.5 Obmedzenie vstupu s vodiacim psom musí byť v každej situácii proporcionálne, to znamená minimálne a prípustné iba v skutočne nevyhnutných prípadoch. Je totiž samozrejým, že existujú aj neverejné, alebo také inak verejne prístupné pracoviská a oddelenia v rámci zdravotníckeho zariadenia, kam vstup zrakovo postihnutých osôb s vodiacim psom možno proporcionálne preventívne obmedziť – takými sú napríklad transplantačné oddelenia a podobne. Pomôckou tu môže byť vyššie uvedený výpočet takýchto oddelení podľa viedenského vzoru, a tiež súbor zásad vypracovaných v Nemecku profesorom Rüdénom ešte v roku 1996.

5 Odôvodnenie jednotlivých ustanovení návrhu vyhlášky:

K § 1 Ustanovuje sa predmet vyhlášky.

K § 2 Vymedzujú sa základné pojmy, o ktorých vyhláška pojednáva.

K § 3 Definuje sa, na ktoré oddelenia zariadenia psy nemajú mať umožnený prístup.

K § 4 Ustanovuje sa postup v prípade urgentného príjmu osoby s ťažkým zdravotným postihnutím sprevádzanej psom so špeciálnym výcvikom.

K § 5 Ustanovuje sa postup v prípade hospitalizácie osoby s ťažkým zdravotným postihnutím sprevádzanej psom so špeciálnym výcvikom.

K § 6 Upravujú sa povinnosti zamestnanca starajúceho sa o psa v čase oddelenia osoby s ťažkým zdravotným postihnutím od jej psa so špeciálnym výcvikom.

K § 7 Upravujú sa povinnosti osoby sprevádzanej psom so špeciálnym výcvikom.

K § 8 Ustanovuje sa všeobecne výnimka na čas mimoriadnych a výnimočných situácií v zdravotníckom zariadení.

K § 9 Ustanovuje sa vykonateľnosť vyhlášky.

CENTRÁLNY REGISTER PSOV SO ŠPECIÁLNYM VÝCVIKOM

Aktuálna právna úprava:

Zákon č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti – bez relevantných ustanovení.

Paragrafové znenie návrhu:

Zákon č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti

§ 6 Štátna veterinárna a potravinová správa

(2) Štátna veterinárna a potravinová správa

u) zriaďuje počítačovú databázu pre centrálny register spoločenských zvierat **a centrálny register psov so špeciálnym výcvikom** a zabezpečuje jej prevádzku podľa § 19,

§ 13 Povinnosti a oprávnenia súkromných veterinárnych lekárov

(1) Súkromný veterinárny lekár je povinný

h) zadať do centrálného registra spoločenských zvierat údaje o identifikovanom psovi a jeho vlastníčkovi do 24 hodín od identifikácie psa podľa § 19 ods. 9 11 alebo od oznámenia zmeny údajov, viesť o týchto údajoch písomnú evidenciu a predložiť ju na požiadanie orgánu veterinárnej správy a oznámiť údaje o identifikovanom psovi a jeho vlastníčkovi príslušnej obci,

i) zadať do centrálného registra psov so špeciálnym výcvikom údaje o identifikovanom psovi, jeho vlastníčkovi a cvičiteľovi do 24 hodín od identifikácie psa podľa § 19 ods. 11 alebo od oznámenia zmeny údajov, viesť o týchto údajoch písomnú evidenciu a predložiť ju na požiadanie orgánu veterinárnej správy a oznámiť údaje o identifikovanom psovi a jeho vlastníčkovi príslušnej obci alebo zdravotníckemu zariadeniu,

~~h~~ j) zadať údaje o každej vakcinácii a revakcinácii psa proti besnote do centrálného registra spoločenských zvierat do 24 hodín od vakcinácie psa, viesť písomnú evidenciu o vakcinovaných psoch a predložiť ju na požiadanie orgánu veterinárnej správy,

~~h~~ k) nevykonať veterinárne úkony na psovi, ktorý nie je identifikovaný podľa § 19 ods. 9 11, okrem nevyhnutých prípadov v záujme ochrany zdravia psa alebo človeka,

~~h~~ l) poskytnúť údaje o existencii exemplárov druhov voľne žijúcich živočíchov podľa osobitného predpisu^{87a}) na vyžiadanie orgánu štátnej správy na úseku ochrany ohrozených druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi.^{87b})

§ 19 Identifikácia a registrácia zvierat

(5) Pes so špeciálnym výcvikom podľa osobitného predpisu,¹⁰²⁾ musí byť zaevidovaný v centrálnom registri psov so špeciálnym výcvikom. Počítačovú databázu pre centrálny register psov so špeciálnym výcvikom prevádzkuje Komora veterinárnych lekárov Slovenskej republiky.

(6) Centrálny register psov so špeciálnym výcvikom obsahuje

a) individuálnu identifikáciu psa so špeciálnym výcvikom,

b) informáciu o tom, či sa jedná o vodiaceho psa, asistenčného psa alebo signálneho psa,

c) identifikáciu cvičiteľa alebo výcvikovej školy zodpovednej za výcvik psa so špeciálnym výcvikom najmenej v rozsahu meno a priezvisko, obchodné meno alebo názov, dátum narodenia alebo IČO, adresa trvalého bydliska alebo sídla, telefonický kontakt a e-mailový kontakt,

d) identifikáciu súkromného veterinárneho lekára v rovnakom rozsahu ako podľa písm. c) tohto odseku,

e) identifikáciu majiteľa psa so špeciálnym výcvikom v rovnakom rozsahu ako podľa písm. c) tohto odseku,

f) identifikáciu kontaktnej osoby, ktorá sa o psa so špeciálnym výcvikom vie postarať v prípade hospitalizácie majiteľa psa v rovnakom rozsahu ako podľa písm. c) tohto odseku, ak ide o osobu odlišnú od subjektov podľa písm. c) alebo d),
g) počítačovú databázu pre centrálny register spoločenských zvierat.

~~(5)~~ (7) Ku všetkým údajom z centrálného registra hospodárskych zvierat, ~~a~~ centrálného registra spoločenských zvierat **a centrálného registra psov so špeciálnym výcvikom** musí byť umožnený trvalý prístup všetkým orgánom veterinárnej správy **a všetkým zdravotníckym zariadeniam. Zdravotnícke zariadenia musia mať možnosť nahliadnuť do registrov a získať z nich informácie, nepatria im však oprávnenia upravovať záznamy v nich alebo do nich akoukoľvek formou zasahovať.**

~~(6)~~ (8) Osoba poverená ministerstvom, ak ide o údaje z centrálného registra hospodárskych zvierat, alebo Komora veterinárnych lekárov Slovenskej republiky, ak ide o údaje z centrálného registra spoločenských zvierat **alebo registra psov so špeciálnym výcvikom**, vydá na žiadosť vlastníka zvierata alebo držiteľa zvierata výpis z príslušného registra, ktorý obsahuje údaje o zvieratách v ich vlastníctve alebo držbe.

~~(7)~~ (9) Ku všetkým údajom a informáciám, ktoré sa týkajú systému identifikácie a registrácie zvierat, musí byť umožnený prístup Európskej komisii.

~~(8)~~ (10) Označiť zviera transpondérom môže len súkromný veterinárny lekár; koňovité zviera môže označiť aj kvalifikovaná ~~osoba~~ ~~1012a~~ poverená ministerstvom. Požiadavky na kvalifikovanú osobu ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo podľa § 53 písm. g). Za trvalé označenie psa podľa odseku 9 je súkromný veterinárny lekár oprávnený požadovať úhradu najviac 10 eur, ktorú u psov narodených do 31. októbra 2019, vlastníkom ktorých je osoba v hmotnej núdzi alebo poberateľ minimálneho dôchodku, uhradí štát.

~~(9)~~ (11) Vlastník psa je povinný zabezpečiť trvalé označenie psa chovaného na území Slovenskej republiky transpondérom, ktorý spĺňa technické požiadavky podľa osobitného predpisu, ~~1023~~ pred prvou zmenou vlastníka psa, najneskôr však do 12 týždňov veku a uviesť identifikačné údaje psa a údaje o vlastníkovi psa v centrálnom registri spoločenských zvierat **a v prípade psov so špeciálnym výcvikom v centrálnom registri psov so špeciálnym výcvikom.**

~~(10)~~ (12) Ak bola vlastníkovi psa uložená pokuta podľa § 48 ods. 1, uhradením pokuty prechádza povinnosť zabezpečiť trvalé označenie psa podľa odseku ~~9~~ **11** na obec.

~~(11)~~ (13) Obec oznamuje vlastníkom psov spôsobom v obci obvyklým povinnosť zabezpečiť trvalé označenie psa podľa odseku ~~9~~ **11**.

Poznámka pod čiarou 102) § 25 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Číslovanie poznámok pod čiarou od č. 102 sa zvyšuje o jedno číslo (t. j. doterajšie č. 102 je č. 103 atď.).

V celom texte je potrebné upraviť odkaz na zmenené čísla odsekov ustanovenia § 19.

ŠIESTA ČASŤ

PRIESTUPKY, PORIADKOVÁ POKUTA A INÉ SPRÁVNE DELIKTY

§ 48 Priestupky

3) Orgán veterinárnej správy uloží fyzickej osobe pokutu od 100 eur do 400 eur, ak

f) neohlási identifikačné údaje prevádzkovateľovi centrálnemu registra psov so špeciálnym výcvikom.

Dôvodová správa:

1 Zhodnotenie súčasného stavu najmä zo spoločenskej, ekonomickej a právnej stránky s uvedením dôvodov potreby novej zákonnej úpravy, spôsobu jej vykonávania, jej hospodárskeho a finančného dosahu, najmä vplyvu na rozpočet verejnej správy, nároku na pracovné sily a organizačné zabezpečenie, vplyvu na manželstvo, rodičovstvo a rodinu, ako aj rozbor ďalších otázok nevyhnutný na všestranné posúdenie návrhu zákona:

- 1.1 Navrhované úpravy vychádzajú z analýz a podkladov, ktoré vznikli v rámci dopytovo-orientovaného projektu s názvom „Tvorba a optimalizácia lepšej verejnej politiky v záujme odstraňovania bariér spoločenského začlenenia zrakovo postihnutých“, kód ITMS2014+ projektu: 314011L721, financovaného z Európskeho sociálneho fondu, operačný program Efektívna verejná správa (ďalej ako „**Projekt**“). V rámci uvedeného projektu bola vypracovaná analýza „Realizácia práv nevidiacich s vodiacim psom v zdravotníckych zariadeniach“, ktorá je základom tohto legislatívneho návrhu. Predmetný návrh novely zákona je aplikovateľný na všetkých psov so špeciálnym výcvikom.¹
- 1.2 Termín „zdravotnícke zariadenie“ definuje zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej ako „**Zákon o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti**“). Podľa predmetného zákona sa jedná o prevádzkové útvary zriadené na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a služieb s tým súvisiacich.² Zdravotnícke zariadenia sa delia do troch kategórií, a to na ambulantné, ústavné a lekárenské.³ Zdravotníckymi zariadeniami sú konkrétne napríklad ambulancie pohotovostnej služby, záchranej zdravotnej služby, polikliniky, všeobecné aj špecializované nemocnice, prírodné liečebné kúpele, ale aj ambulancie vrtuľníkovej záchranej služby.⁴
- 1.3 Počas realizácie Projektu bolo zistené, že v prípade, ak je hospitalizovaná osoba so psom so špeciálnym výcvikom v zdravotníckom zariadení, nie sú stanovené pravidlá, ako majú zamestnanci zariadenia postupovať. Predovšetkým v prípadoch, kedy je potrebná urgentná hospitalizácia pacienta sprevádzaného psom so špeciálnym výcvikom, by malo mať zdravotnícke zariadenie možnosť odovzdať psa so špeciálnym výcvikom osobám, ktoré sa oň budú spôsobilé postarať. V opačnom prípade môže dôjsť k strate psa so špeciálnym výcvikom, k jeho ochoreniu bez starostlivosti či k inej forme jeho úpadku ako živého zvierťaťa, ale aj ako kompenzačnej pomôcky, a teda k strate jeho špeciálnych funkcií. Na tieto účely by bolo najvhodnejšie kontaktovať výcvikovú školu, z ktorej daný pes pochádza alebo jeho veterinára, pretože je vysoko pravdepodobné, že v daných výnimočných prípadoch urgentného príjmu pacienta môže byť v šoku aj pes so špeciálnym výcvikom. Psa je totiž možné identifikovať podľa čísla na známke, ktorá má byť vždy upevnená na jeho obojku. Keďže však neexistuje žiadny celonárodný register psov so špeciálnym výcvikom, nemajú zamestnanci zdravotníckych zariadení možnosť zistiť, ktorú výcvikovú školu alebo veterinára, prípadne inú vhodnú osobu majú kontaktovať.
- 1.4 Z vyššie uvedeného dôvodu navrhujeme zriadenie centrálnemu registra psov so špeciálnym výcvikom, do ktorého by mali prístup všetky zdravotnícke zariadenia.

¹ § 25 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov

² Ustanovenie § 7 ods. 1 Zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti.

³ Ustanovenie § 7 ods. 2 Zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti.

⁴ Ustanovenie § 7 ods. 3 Zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti.

- 1.5 Súčasne bude v budúcnosti potrebné prehodnotiť povinnosť trénera/výcvikovej školy alebo veterinára vziať takéhoto psa do dočasnej opatery v prípadoch nečakanej hospitalizácie majiteľa psa, ktorým je osoba s ťažkým zdravotným postihnutím.

2 Súlad návrhu zákona s ústavou:

- 2.1 Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky. Návrh zákona aktívne prispieva k materiálnej aplikácii práv osôb s ťažkým zdravotným postihnutím podľa článku 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého má každý právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti a osobnej cti.

3 Súvislosť s inými zákonmi a medzinárodnými zmluvami:

- 3.1 Návrh zákona je v súlade so zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky, s právom Európskej únie a s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná. Návrh zákona aktívne prispieva k plneniu záväzkov Slovenskej republiky podľa Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím zvýšením vymožiteľnosti práv osôb s ťažkým zdravotným postihnutím, ktoré sú odkázané na sprievod psa so špeciálnym výcvikom.

4 Súlad návrhu zákona s právom Európskej únie vypracovaný formou doložky zlučiteľnosti tohto návrhu s právom Európskej únie:

- 4.1 Predmet návrhu zákona:

- a) je upravený v primárnom práve Európskej únie, a to v článku 21 Charty základných práv EÚ (nediskriminácia);
- b) nie je priamo upravený v sekundárnom práve Európskej únie, a teda nie je predmetom transpozície konkrétnej smernice
- c) nie je priamo obsiahnutý v judikatúre Súdneho dvora Európskej únie

- 4.2 Záväzky Slovenskej republiky vo vzťahu k Európskej únii: návrh zákona nie je predmetom povinnosti implementovať konkrétnu smernicu, napomáha však k materiálnemu plneniu záväzku Slovenskej republiky podľa článku 21 Charty základných práv EÚ, a to prostredníctvom zvyšovania vymáhateľnosti dodržiavania práv osôb s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaným na sprievod psa so špeciálnym výcvikom.

- 4.3 Návrh zákona je zlučiteľný s právom Európskej únie úplne, keďže ustanovenia, ktoré sú predmetom úpravy návrhu zákona, prispievajú k efektívnemu plneniu povinností podľa článku 21 Charty základných práv EÚ.

5 Odôvodnenie jednotlivých ustanovení návrhu zákona:

- 5.1 Ustanovenie § 6 v písm. u) ukladá povinnosť zriadiť centrálny register psov so špeciálnym výcvikom Štátnej veterinárnej a potravinovej správy. Predmetný orgán bol zvolený z toho dôvodu, že má najviac skúseností s obdobnými registrami z hľadiska ich administrácie a manažmentu (predovšetkým centrálny register spoločenských zvierat), a teda spĺňa predpoklady na efektívne zriadenie nového registra. Centrálny register psov so špeciálnym výcvikom, do ktorého ukladajú údaje veterinárni lekári, taktiež z hľadiska jeho vecného významu a pôsobnosti patrí pod právomoci Štátnej veterinárnej a potravinovej správy.

- 5.2 Ustanovenie § 13 ukladá súkromným veterinárnym lekárom povinnosť zadávať do centrálného registra psov so špeciálnym výcvikom údaje o identifikovanom psovi, jeho vlastníčkovi a cvičiteľovi

do 24 hodín od identifikácie psa podľa § 19 ods. 11 predmetného zákona alebo od oznámenia zmeny údajov, viesť o týchto údajoch písomnú evidenciu a predložiť ju na požiadanie orgánu veterinárnej správy a oznámiť údaje o identifikovanom psovi a jeho vlastníčkovi príslušnej obci alebo zdravotníckemu zariadeniu. Súkromní veterinárni lekári sú v priamom a pravidelnom kontakte so psami so špeciálnym výcvikom, a teda majú najvhodnejší prístup k predmetným údajom a sú najefektívnejšie spôsobilí dané údaje získať a zadať do registra. Rovnako majú s ohľadom na administráciu centrálného registra spoločenských zvierat vhodné skúsenosti na zabezpečenie chodu nového centrálného registra.

- 5.3 Ustanovenie § 19 ods. 5 a 6 zákona zriaďuje centrálny register psov so špeciálnym výcvikom a špecifikuje údaje, ktoré v ňom majú byť zaznamenané. Účelom zaznamenania údajov je predovšetkým umožniť, aby v prípade náhle hospitalizácie, kedy osoba s ťažkým zdravotným postihnutím sprevádzaná psom so špeciálnym výcvikom nie je v stave spôsobilom poskytnúť personálu zdravotníckeho zariadenia informácie o osobe, ktorá sa počas jej hospitalizácie o psa postará, malo zdravotnícke zariadenie možnosť si takúto osobu vyhľadať a kontaktovať. V opačnom prípade hrozí, že pes so špeciálnym výcvikom stratí svoju funkciu kompenzačnej pomôcky, prípadne dôjde k poškodeniu jeho zdravia alebo úteku.
- 5.4 Osobami, ktoré môžu zdravotnícke zariadenia kontaktovať, sú cvičiteľ alebo výcviková škola psa so špeciálnym výcvikom, veterinár a v prípade, ak je v registri uvedené, iná kontaktná osoba. Majiteľ psa so špeciálnym výcvikom nie je povinný uvádzať takúto inú kontaktnú osobu, pokiaľ sa však je napr. jeho rodinný príslušník o psa so špeciálnym výcvikom vhodne postarať, je to odporúčané, keďže pes tak nemusí byť odstránený zo svojho štandardného prostredia.
- 5.5 V ods. 7 ustanovenia § 19 sa zavádza právo zdravotníckych zariadení nahliadnuť do centrálného registra psov so špeciálnym výcvikom a získať z nich potrebné údaje. Zdravotnícke zariadenia však nemajú iné oprávnenia, napr. dopĺňať alebo meniť informácie v centrálnom registri.
- 5.6 Ustanovenie § 48 v ods. 3 písm. f) zavádza nový priestupok, ktorého cieľom je donútiť majiteľov psov so špeciálnym výcvikom ohlásiť súkromným veterinárnym lekárom identifikačné údaje psa so špeciálnym výcvikom, aby došlo k naplneniu účelu tejto novely.
- 5.7 Vo zvyšnej časti návrh zákona upravuje len číslovanie odsekov a poznámok pod čiarou.

ZAKUPOVANIE A OZNAČOVANIE CESTOVNÝCH LÍSTKOV URČENÝCH PRE VEREJNÚ DOPRAVU PRÍSTUPNÉ OSOBÁM S ŤAŽKÝM ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM

Aktuálna právna úprava:

Zákon č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave

§ 16

(4) Cestujúci je povinný

a) mať platný cestovný lístok pri nastupovaní do autobusu, ak ho vydala výdajňa cestovných lístkov mimo autobusu alebo ak ide o cestovný lístok vo forme aktivovaného elektronického média,

b) kúpiť si cestovný lístok bezprostredne po nastúpení do autobusu, ak cestovný lístok vydáva vodič alebo iný člen osádky autobusu,

c) označiť si cestovný lístok v označovacom zariadení autobusu bezprostredne po nastúpení do autobusu, ak ide o cestovný lístok, ktorého platnosť sa začína až jeho označením.

(5) Cestujúci je povinný mať cestovný lístok pri sebe po celý čas prepravy a bezprostredne pri vystupovaní z autobusu a na výzvu sa ním preukázať osádke autobusu, revízorovi alebo osobe poverenej výkonom odborného dozoru.

Paragrafové znenie návrhu:

Zákon č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave

§ 16

(6) Dopravca je povinný zabezpečiť, aby osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, vrátane osôb so zrakovým znevýhodnením, mali jednoduchú možnosť splniť svoju povinnosť podľa ods. 4 tohto ustanovenia spôsobom rovnocenným ako osoby, ktoré takýmto postihnutím netrpia. Osoby s ťažkým zdravotným postihnutím musia byť o tejto možnosti dopravcom informované. Ak dopravca túto povinnosť nesplní, cestujúci s ťažkým zdravotným postihnutím má právo využívať služby dopravcu aj bez splnenia povinností podľa ods. 4 a 5 tohto ustanovenia.

Dôvodová správa:

1 Zhodnotenie súčasného stavu najmä zo spoločenskej, ekonomickej a právnej stránky s uvedením dôvodov potreby novej zákonnej úpravy, spôsobu jej vykonávania, jej hospodárskeho a finančného dosahu, najmä vplyvu na rozpočet verejnej správy, nároku na pracovné sily a organizačné zabezpečenie, vplyvu na manželstvo, rodičovstvo a rodinu, ako aj rozbor ďalších otázok nevyhnutný na všestranné posúdenie návrhu zákona:

1.1 Navrhované úpravy vychádzajú z analýz a podkladov, ktoré vznikli v rámci dopytovo-orientovaného projektu s názvom „Tvorba a optimalizácia lepšej verejnej politiky v záujme odstraňovania bariér spoločenského začlenenia zrakovo postihnutých“, kód ITMS2014+ projektu: 314011L721, financovaného z Európskeho sociálneho fondu, operačný program Efektívna verejná správa (ďalej ako „**Projekt**“). Zo sťažností zrakovo znevýhodnených osôb predložených Výcvikovou školou pre vodiace a asistenčné psy so sídlom: Sekulská 672/1, 841 04 Bratislava a prieskumu verejnej mienky realizovanom agentúrou AKO, s. r. o. podľa medzinárodných štandardov kvality ESOMAR a štandardov Slovenskej Asociácie Výskumných Agentúr (SAVA), ktorej je agentúra členom¹ a príslušnej analýzy vypracovanej v rámci Projektu s názvom „Zmapovanie právnej úpravy v oblasti prístupových práv nevidiacich a administratívno-právnych procesov, ktoré sa týkajú pomoci nevidiacim (analýza vstupu do verejnej dopravy)“, vyplýva, že zrakovo postihnuté osoby sprevádzané vodiacimi psami sú vo využívaní verejnej hromadnej dopravy diskriminované. Práve s ohľadom na zameranie Projektu sa dôvodová správa zaoberá

¹ <https://ecsa.sk/aktuality/tvorba-a-optimalizacia-lepsej-verejnej-politiky-v-zaujme-odstranovania-barier-spolocenskeho-zaclenenia-zrakovo-postihnutych/>

predovšetkým situáciou zrakovo postihnutých osôb sprevádzaných vodiacimi psami, jej závery sa však rovnako uplatňujú na všetky osoby s ťažkým zdravotným postihnutím.

- 1.2 Vzhľadom na to, že zrakové postihnutie prirodzene znemožňuje takto postihnutým osobám jazdiť autom a využívať iné spôsoby individuálnej dopravy, verejná doprava sa stáva *de facto* jedinou možnosťou, ktorú majú nevidiaci k dispozícii. Programy sociálnej integrácie pre ľudí so zdravotným postihnutím sa aj preto všade vo svete snažia, aby verejná doprava bola prístupnejšia i pre osoby so zrakovým postihnutím. Jednou z hlavných úloh takýchto politík je pritom najmä realizácia vzdelávacích programov pre vodičov autobusov, električiek, trolejbusov, vlakov, či metra, ako aj pre samotných cestujúcich so zdravotným postihnutím, ale i cestujúcich bez postihnutia.
- 1.3 Komplexné riešenie však musí brať do úvahy aj otázku zakupovania cestovných lístkov, dostupnosť automatov a ich prístupnosť, t. j. využiteľnosť aj zdravotne a zrakovo postihnutými – v prípade, že takéto osoby nemajú nárok na bezplatnú dopravu. A hoci najjednoduchším riešením sa javí využitie elektronického cestovného lístka (cez SMS alebo osobitnú aplikáciu), vyvstáva otázka, ako postupovať v prípade, ak je takýto lístok drahší než bežný cestovný lístok zakupovaný prostredníctvom automatu, a tiež, či je v prípade, že cestujúci uprednostní bežný cestovný lístok, možné vyžadovať od osoby so zrakovým postihnutím, aby si označila v dopravnom prostriedku lístok (sebe či sprievodcovi/vodiacemu psovi). Osoba so zrakovým postihnutím totiž v niektorých prípadoch nemá možnosť lístok si označiť a žiadať o pomoc spolucestujúcich môže pre ňu byť nielen problematické, ale občas i nebezpečné a možno nepríjemné. Je preto vhodné hľadať proporcionálne riešenie, ktoré bude zohľadňovať na jednej strane špeciálne potreby zrakovo postihnutého cestujúceho, a na druhej strane všeobecnú úpravu povinnosti zakupovania a označovania cestovných lístkov.
- 1.4 V tejto súvislosti je však potom osobitným praktickým problémom pre zrakovo postihnutú osobu cestujúceho nájsť medzi prípadnými viacerými automatmi práve ten automat, ktorý je prístupný pre osoby so zrakovým postihnutím. Pre používateľov so slabým zrakom sa v takomto prípade odporúča použiť farby s vysokým kontrastom; pre osoby nevidiace zase možno využiť osobitný dezén chodníka navádzajúci k takémuto automatu.²
- 1.5 Rovnako i samotné označovanie lístkov v dopravných prostriedkoch možno riešiť spôsobom, ktorý by proporcionálne zohľadňoval záujmy dopravcu a aj osôb zdravotne postihnutých – napríklad ak by dezén podlahy dopravného prostriedku navádzal k takémuto označovaču, alebo ak by boli označovače umiestnené pri miestach vyhradených pre osoby so zdravotným postihnutím.
- 1.6 Momentálne je však nevyhnutné konštatovať, že každý dopravca má odlišné technické možnosti, prostredníctvom ktorých by bol schopný zabezpečiť ochranu práv osôb s ťažkým zdravotným postihnutím. Pre niekoho sú najvhodnejšou formou elektronické lístky, iný dopravca s ohľadom na nízky počet prepravovaných osôb na príslušnej linke môže uprednostniť uloženie povinnosti pomôcť osobe so zrakovým postihnutím vodičovi vozidla. Z tohto dôvodu sa ponecháva na úvahe a možnostiach dopravcu, akou formou zabezpečí plnenie tejto povinnosti. Pokiaľ dopravca nie je z akéhokoľvek dôvodu spôsobilý alebo ochotný zabezpečiť primerané prostriedky na to, aby zrakovo znevýhodnená osoba, resp. aj iná osoba s ťažkým zdravotným postihnutím mohla byť schopná zakúpiť si a označiť si lístok, takáto dotknutá osoba uvedené povinnosti splniť nemusí, čím jej *de facto* vznikne nárok na bezplatnú dopravu u konkrétneho dopravcu.

² FORMANOWICZ, N. *Barrierefreier Zugang im öffentlichen Personennahverkehr (ÖPNV) für blinde und sehbehinderte Menschen*, s. 63 a 74. Dostupné na internete: https://opus.ostfalia.de/frontdoor/deliver/index/docId/921/file/Formanowicz_2018_Barrierefreier+Zugang_%C3%96PNV_BI_inde.pdf (navštívené dňa 15.11.2018).

- 1.7 Prijatie návrhu predpokladá negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy a má pozitívny sociálny vplyv.
- 1.8 Na podnikateľské prostredie vplýva s ohľadom na skutočnosť, že ukladá dopravcom povinnosť zabezpečiť v prospech osôb s ťažkým zdravotným postihnutím rovnocennú možnosť zakúpiť a označiť si lístok. V opačnom prípade je dopravca povinný poskytnúť takýmto osobám bezplatnú dopravu.

2 Súlad návrhu zákona s ústavou:

- 2.1 Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky. Návrh zákona aktívne prispieva k materiálnej aplikácii práv osôb s ťažkým zdravotným postihnutím podľa článku 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého má každý právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti a osobnej cti.

3 Súvislosť s inými zákonmi a medzinárodnými zmluvami:

- 3.1 Návrh zákona je v súlade so zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky, s právom Európskej únie a s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná. Návrh zákona aktívne prispieva k plneniu záväzkov Slovenskej republiky podľa Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím zvýšením vymožitelnosti práv osôb s ťažkým zdravotným postihnutím, ktoré sú odkázané na sprievod psa so špeciálnym výcvikom.
- 3.2 V zmysle článku 9 ods. 1 predmetného Dohovoru, citujeme: *„S cieľom umožniť osobám so zdravotným postihnutím, aby mohli žiť nezávislým spôsobom života a plne sa podieľať na všetkých aspektoch života, zmluvné strany prijímajú príslušné opatrenia, ktoré zabezpečia osobám so zdravotným postihnutím na rovnakom základe s ostatnými prístup k fyzickému prostrediu, **k doprave**, k informáciám a komunikácii vrátane informačných a komunikačných technológií a systémov, ako aj k ďalším prostriedkom a službám dostupným alebo poskytovaným verejnosti, **a to tak v mestských, ako aj vo vidieckych oblastiach.**“*
- 3.3 Podľa čl. 20 predmetného Dohovoru, citujeme: *„Zmluvné strany **prijímajú účinné opatrenia na zabezpečenie osobnej mobility s najväčšou možnou nezávislosťou pre osoby so zdravotným postihnutím, a to aj tým, že a) uľahčia osobnú mobilitu osôb so zdravotným postihnutím takým spôsobom a v takom čase, aký si zvolia ony samy, a to za prijateľné ceny;** b) uľahčia prístup osôb so zdravotným postihnutím ku kvalitným pomôckam na mobilitu, k zariadeniam, k podporným technológiám, k rôznym formám živej asistencie a k sprostredkovateľom, a to aj zabezpečením ich finančnej dostupnosti; c) zabezpečia vzdelávanie zamerané na získanie zručnosti vo veci mobility pre osoby so zdravotným postihnutím a pre odborný personál pracujúci s osobami so zdravotným postihnutím; d) budú motivovať subjekty, ktoré vyrábajú pomôcky na mobilitu, zariadenia a podporné technológie, aby brali do úvahy všetky aspekty mobility osôb so zdravotným postihnutím.“*
- 3.4 Základné prvky dohovoru OSN sa odrážajú aj v Stratégii EÚ pre oblasť zdravotného postihnutia 2010 – 2020.³

4 Súlad návrhu zákona s právom Európskej únie vypracovaný formou doložky zlučiteľnosti tohto návrhu s právom Európskej únie:

³ Stratégia EÚ pre oblasť zdravotného postihnutia 2010 – 2020. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52010DC0636&from=en> (navštívené dňa 15.11.2018).

4.1 Predmet návrhu zákona:

- a) je upravený v primárnom práve Európskej únie, a to v článku 21 Charty základných práv EÚ (nediskriminácia);
- b) nie je priamo upravený v sekundárnom práve Európskej únie, a teda nie je predmetom transpozície konkrétnej smernice
- c) nie je priamo obsiahnutý v judikatúre Súdneho dvora Európskej únie.

4.2 Záväzky Slovenskej republiky vo vzťahu k Európskej únii: návrh zákona nie je predmetom povinnosti implementovať konkrétnu smernicu, napomáha však k materiálnemu plneniu záväzku Slovenskej republiky podľa článku 21 Charty základných práv EÚ, a to prostredníctvom zvyšovania vymáhateľnosti dodržiavania práv osôb s ťažkým zdravotným postihnutím.

4.3 Návrh zákona je zlučiteľný s právom Európskej únie úplne, keďže ustanovenia, ktoré sú predmetom úpravy návrhu zákona, prispievajú k efektívnemu plneniu povinností podľa článku 21 Charty základných práv EÚ.

5 Odôvodnenie jednotlivých ustanovení návrhu zákona:

5.1 Doplnením odseku 6 do ustanovenia § 16 sa zavádza nová povinnosť dopravcu zabezpečiť, aby osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, vrátane osôb so zrakovým znevýhodnením, mali jednoduchú možnosť splniť svoju povinnosť zakúpiť a označiť si cestovný doklad spôsobom rovnocenným ako osoby, ktoré takýmto postihnutím netrpia. Ustanovenie taktiež zavádza povinnosť dopravcu informovať o takýchto možnostiach osoby s ťažkým zdravotným postihnutím.

5.2 Sankciou za nesplnenie si týchto povinností je zánik povinnosti osoby s ťažkým zdravotným postihnutím zakúpiť si cestovný doklad, označiť ho a preukázať sa ním. Zánik tejto povinnosti v praxi zodpovedá právu osoby s ťažkým zdravotným postihnutím cestovať u takéhoto dopravcu bezplatne.